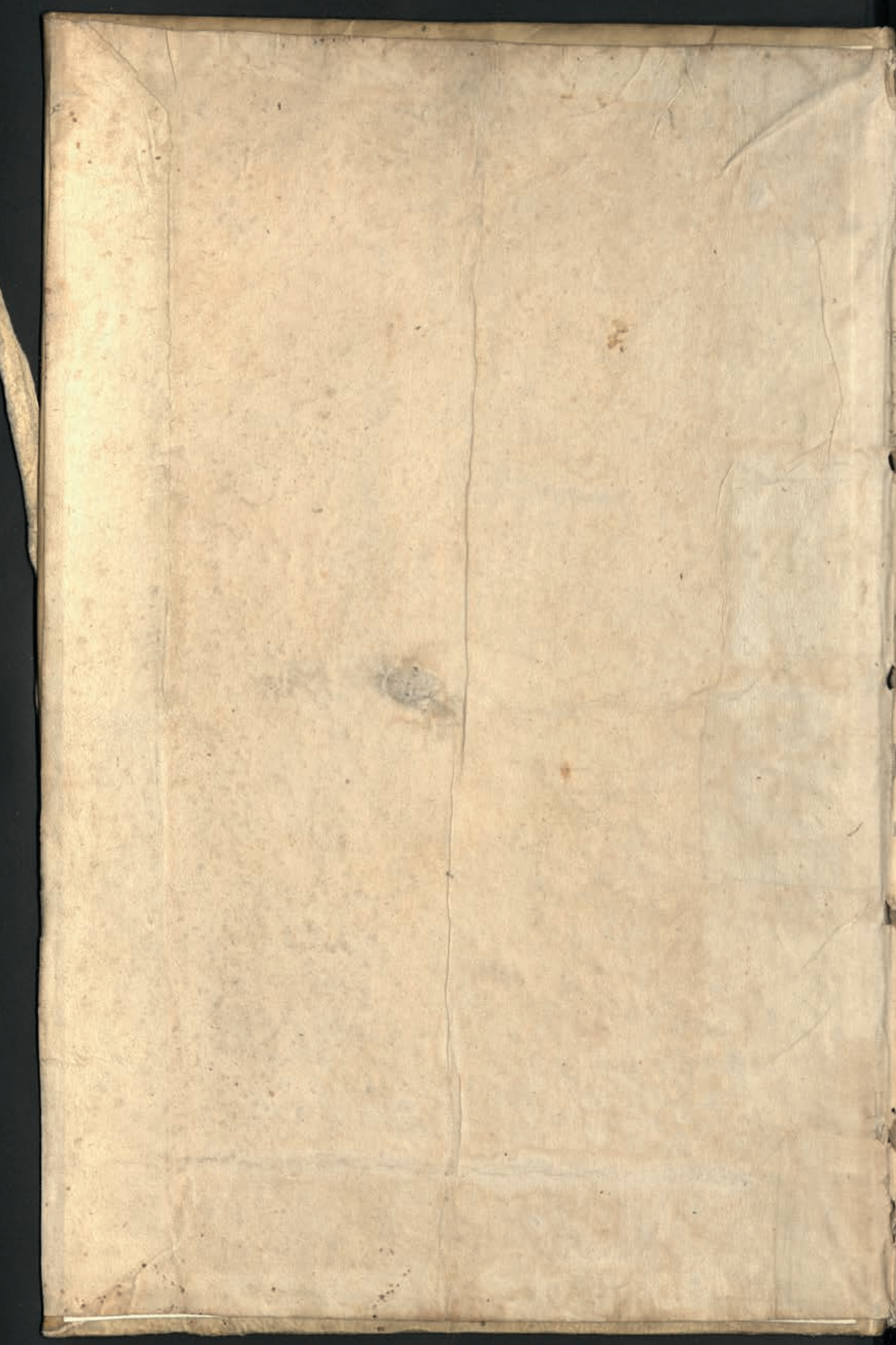

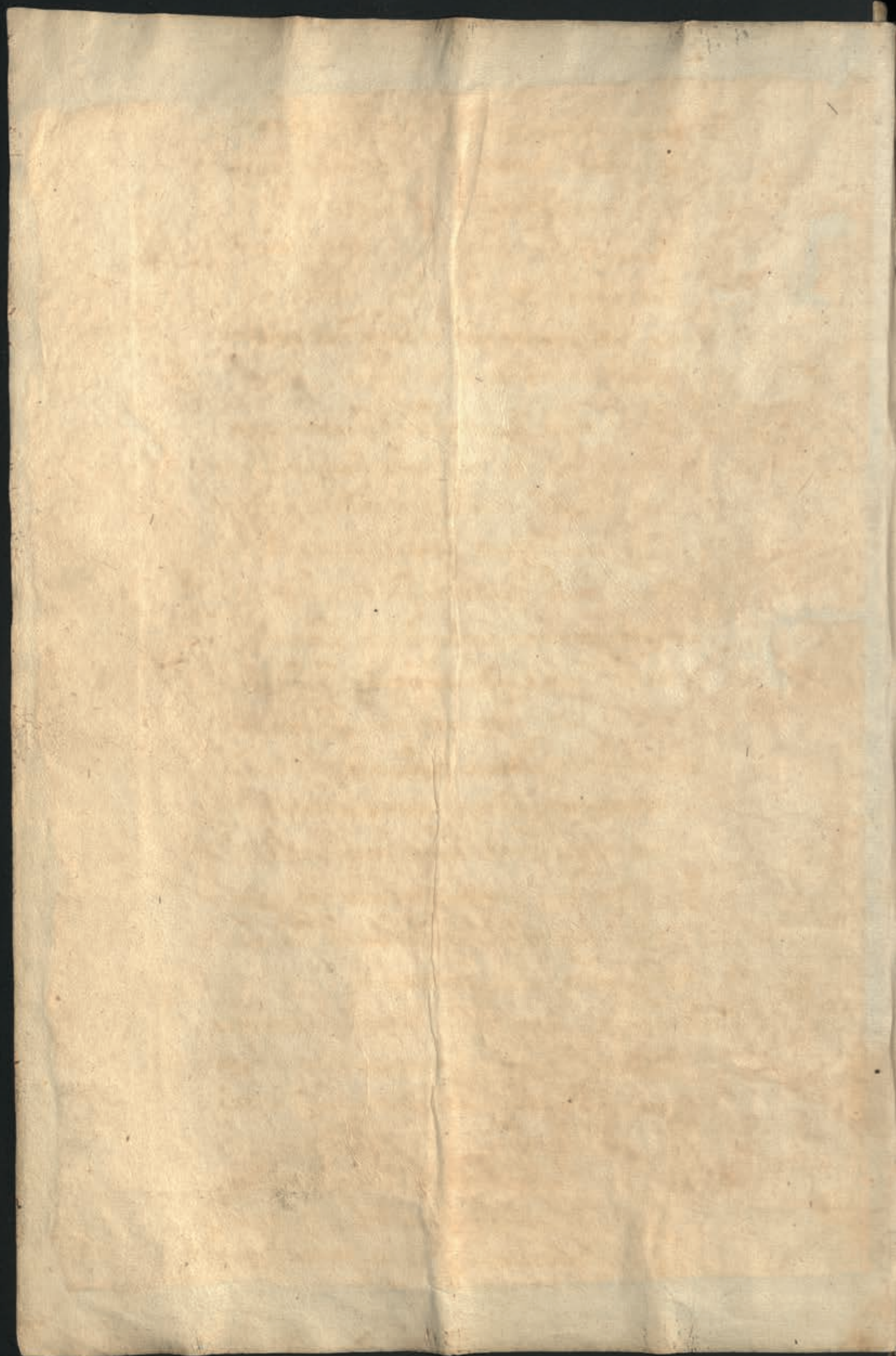
Libro delle Memorie *N.º 52*

Liber Notabilium rer. mag. Com. Agues. et di.
dida m. Com. spectantem ex Brasamphens
in capto m. Com. fad. curthe Com. exillidens

11. 11. 11. 11. 11.

Liberatis Communitatis Terre Aquependetis a Reda-
 gis animalium euntium ad pascendum in Territo-
 ris Pontis Abbatis et Castri Montis Alti p. D.
 Andrea d. Petri de Correto Iudice generali in
 Patrimonis ————— n^o p. m^o

Copia Bulle exemptionis, et liberationis ab omni
 obligatione Urbvetana ————— n° 2

Liberatis Civitatis Aquependetis p. Papam Grego-
 rium, a focariis, tallijs, impositionibus et alijs ser-
 vitijs faciendis non solis ante legatione Cardinalis
 Egidij legati ad partes Rusie ad beneplacitum
 tamen Sedis Apostolicæ. ————— n° 3.

Intimatio pacis facte inter Bonifatium Papam pro Ro-
 mana Ecclesia inter nobilem virum Gammone de
 seris in Castro Cyprii in temporalibus vicariis
 et ut dictus Gammone, ac omnes predece et sabi-
 riores Castri Cyprii, pro amicitia habeantur et ut
 fides sancte Romane Ecclesie habeantur n° 4.

Breve Potestatis Terre Aquependetis date p. Bonifa-
 tium Papam nobili viro Jacobo de Tiris militi
 et familiaris ipsius Papa. ————— n° 5.

Concessio per Gregorium Papam Civitati Terre Aque-
 pendetis Cletharis Pretoris cum mero et mixto
 Imperio ad beneplacitum tamen Sancte Se-
 dis Apostolicæ ————— n° 6

Concessio p. Cencium Papam ad augmentandum
 Terram Aquependetis habitatoribus, ut quicunq. vene-
 runt ad habitandum in terra gaudeant privilegio
 libertatis prout gaudet ceteris Terrigenis — n° 7

Concessio per Ceterum Papam Universitati. Ceterum
Aquepende his et electionis Potestatis confirmandi
a Rectore Provincia Patrimonij — n. 8.

Horatio Bonifacii Pape octavi Communitati Aque-
pende his, ut propter offensiones, quas faciebat
Urbevetani contra dictam Communitatem Aque-
pende his, eadem Civitas persistet devota erga
Romanam Ecclesiam offerens se ad defen-
sionem sub plumbo signato cum capitibus
Sancti Petri et Sancti Pauli — n. 9.

Autoritas data Communitati Aquepende his gra-
uando tam clericos, quam laycos, ad soluen-
dum decima et alia onera pro possessionibus etiam
Ecclesiarum per Bertrandum Presbiterum Cardinalem
Apostolice Sedis Legatum — n. 10.

Autoritas data Potestati Aquepende his cognis-
cendi appellationes, que interponerentur ob
solutionem onerum Communitati Aquepende his, et
grauandi omnes et quoscumque realiter et perso-
naliter ad solvendum decima et onera dictis
Communi per Bertrandum Cardinalem Aposto-
lice Sedis Legatum — n. 11.

Littere in forma brevis Bonifacii Pape Commu-
nitati Aquepende his pro receptione in potesta-
tem dictae Terre Vnium Jacobi de Vitis militem
et familiarem ipsius sancti. Vni Pape — n. 12.

Horatio Benedicti Pape Civitati Aquepende his ad pro-
curacionem et de bono in melius in laude
et

22
et honorem Sedis Apostolicæ et Patriæ — n.º 13.
Reductio Consilij duodecim Virorum ad tractanda
negotia Communitatis Aquependentis ad tres
Viros & Cælestem Papam — — — n.º 14.

Commisio absolutiois à Juramento prestitis per
Civitatem Aquependentem sup. consuetudinibus fa-
ctis cum Urbetanis Dectori Provincia
Patrimony & Alexandrini Papam — — — n.º 15.

Responsio grata Mariani Pape Communitati Ter-
re Aquependentis gratias ad hunc pro fidelita-
te, et deuotione erga Romanam Ecclesiam n.º 16.

Autoritas siue privilegium eligendi Potestate
data Communitati Terre Aquependentis per
Gregorium Papam et publica copia in carta
membrana — — — — — n.º 17.

Privilegium per Bonifatium Papam concessum
Civitatibus et Terrarum Provincie patrimony
pro cognoscendis omnibus criminibus, et male-
ficijs exceptis quibusdam prout in eis cum alijs
formis incipiendo in causis maleficijs, nec
in extractionis gratie pariterque circa ap-
pellationes — — — — — n.º 18.

Vna lettera del Re Carlo De Francia alla Com-
munita d'Aquapendente & ringraziare la detta
Citta di haver riceuuto certe compagnie, e de
mandaua all'impresa de Napoli, con pregare
anes de la Citta a far moritione e provisione
per suo parte. Tradotta di lingua francese

in Italiana per Martin^o Neuen^o Antonis
Piscensis d'Acquap.^{te} Abbate di san Martins in
Alam Città di Francia, qual del mese d'anno
1501 si ritrova in Acquap.^{te} ma Patria galu-
ni giorni fu nell' Anno 1494. — n°. 19.

Un'altra lettera del sopraddetto Re Carlo al-
la Comunità d'Acquapendete & avviso del
Suniere mandato, pregando a far provisione
per il passo delle compagnie che mandava all'
impresa di Napoli. Datata per il sopraddetto
Monig. Abbate di lingua Mantese in Italiana
si ritrova fu nell' Anno 1494. — n°. 20.

Petitis Aloysii de Monaldensis de Urbevetori contra
Civitatem Aquapendebis causa confirmum cum
Castro Triviana possessor per Civitatem
Aquapendebis — — — — n°. 21.

Privilegium Federigi Romanor^{um} Imperatoris se-
c^o Augusti Hierusalem et Sicilia Regis
Comunitati Aquapendebis municipal^{is} Juris
ponet recipere venietes ad ibi habitandu
et q^o gaudeat omnib^{us} libertatib^{us} sicut ipse
Aquapendiam sub Anno Dni 1242. et

Mense Decembris — — — — n°. 22.
Sentia, seu Caudum tara seu lacum sub confi-
nib^{us} inter Civitatem Urbis Veteris et Civitatem
Aquapendentis sub Anno 1417. sub die 26.

Montis septembris — — — — n°. 23.
Capitoli ius liberatis Civit^{atis} Aquapendebis adatione Syndi-
ca et castaldionis Curie Patrimonij, sup^{er} malefrij
per Papa^m Gregorij XI. sub Anno 1405. — n°. 24.

Capitoli infra la Communita d' Aquapendente .e. + 23
quelli di Proceso fatti l' Anno 1520. — n° 25.

Gratia fatta per Pium Papam secundum Commu-
nitati Aquapendens de confirmatione Statutorum,
capitulorum, privilegiorum, indulgentiarum, Immunitatum
et Jurisdictionum

Item de aliqua quantitate pecuniarum pro repara-
tione Fontis Palee

Item q. Priores sint Iudices appellationum tam
in Civilibus quam in Criminalibus causis decem
libras infra

Item q. dicta Civitas non teneatur ad solvendum
aliquid pro expensis Rectoris Provinciae
Patrimonij in visitatione Curie Aquae-
pendentis annuatim — — — n° 26.

Gratia facta Communitati Aquapendens per Ca-
rolum Ducem Sabonie Comitem et
Capitaneum generalem Maiestatis Caesaris
q. Milites eius exercitus in transeundo nullum
dammum, et prejudicium faceret dicte Com-
munitati et hominibus sub die ultima Aprilis
1527. — — — n° 27.

Patente della Camera per la tratta del bestia-
me d' Aquapendente per andare a pa-
vere fuori del Territorio fatta nell' An-
no 1404. — — — n° 28.

Revocatio sen. Blasij de Ruderto Locostatis Cur-
re Aquapendentis di erat in off. cu manda-
to, q. ei non deberet reddi obedientia, nec re-
gnis amplius pro Potestate sub Anno 1401. n° 29.

Ordo factus per ^{Summum} Georgium de Ruere
Episcopum Urbevetanum in soluendo decimas
in Terra Aquependentis Anno 1501. — n° 30.

Confirmatio Statuti q^d mulieres in domibus et locis
possint esse de Terra Aquependentis per
Julium Papam secundum sub Anno
Dni 1506. — — — — — n° 31.

Privilegium in forma copia per Alexandrum Papam
secundum q^d maleficia quecumq^{ue} debeant co-
gnosci in Terra Aquependentis usq^{ue} ad mor-
tem inclusive

Item q^d animalia dicitur locis possint extrahi
ad parcendum in locis usq^{ue} ad xxx miliaria +
absq^{ue} solutione trade et aliqua fida dog-
nerisq^{ue} sub Anno Dni 1490. — — — — — n° 32.

Littere in forma brevis per Clementem Papam
Civibus Urbevetanis, quatenus noⁿ perturbent +
Aquependianos, sed eos amabiliter tractent
tamq^{ue} speciales et fideles devotos et filios
sancte Romane Ecclesie — — — — — n° 33.

Privilegia Alex^{andri} PP. VI. Civitatis Aquependentis pro Con-
suetudine Statutorum capitulorum et ordinamentorum +

Item de li^{bris} Resauriorum noⁿ pigrius agi
De li^{bris} officiali et cregutorum infra le cre-
gutorum riporis modestamete

De li^{bris} buoi aratorum noⁿ sicut presertim repes-
gha, De la mella fida

De li^{bris} Governatorum noⁿ sicut in carta p^{re}cedente xv^{to} d^{omi}ni
De riporis fare la pena libero — — — — — n° 34.

24

Privilegium concessum Communitati Aquependens
de duodecim consiliariis, eligantur tres qui ce-
sident in simul pro tractandis negocijs Comu-
nis, qui modo nuncupantur Priores — — n.º 35.

Actis Rectoris hospitalis sancte scane Conę Aque-
pendens facta p̄ vicarium generalem Vene-
tanum in partem Theum Cardarelli de Cer-
ra Aquependens sub Anno Dni 1307. die
undecima Aprilis — — — — n.º 36.

Privilegium concessionis facte Communi Aquependens
pro mercato faciundo in die sabbati sub Anno
1452. Die vero prima Julij — — — — n.º 37.

Privilegia concessa multa capita sub Anno +
1405. Die 14. Mensis Novembris — — — — n.º 38.

Declaratio inter Terram Aquependens et Castellum
Procon super Ecclesia sancte Marie
Mallapali, et Ecclesia sancti Angeli
et distans Ecclesiarum bonis et iuribus
per Conradum Marchionem de Monte Fer-
rato 1177 — — — — n.º 39.

Confirmatio privilegiorum et gratia omnium malefi-
ciorum, et Rebelionum commissorum in Terra Aque-
pendens, tam contra sedem Apostolicam quam
contra officiales quoscumque, et omnium om-
nium onerum, et impositionum, et confirmatio
omnium ordinum pro regimine per Rectorum
Dominum Baldassarrem Conam Cardi-
nalem et Apostolice sedis Legatum sub
Anno Dni 1409. — — — — n.º 40.

Se ooooo

Declaratio sup. Confirmitate inter Communitatem
Aquepende tis et Ecclesiam sancte Marie
de Mallapalo — — — — — n° 41 +

Decreto camerale sup. distributione Salis ad
Distributio^{ne} gabelle beneficii Communitatis Aquepende tis
obtentum de Anno 1572. de Mense Ja-
nuarii die 1^a Anni — — — — — n° 42.

Decreta facta per Nicolaum Perocum Pro-
vincie Casimoniae, q. Præses Terre Aque-
pende tis debent. Pare Sindicatu sicut
Dnus Potestas

Item q. non possunt expendere de pecunijs
Communis nisi usq. ad summam unius flo-
reni, cum decreto Consilij secreti præterq.
in transire alicuius Principis sive Legati
et cetera expense fieri debeant cum decre-
to Consilij generalis

Item q. pecunie Communis non possunt expen-
di, nisi per Commisarium Communis et cu'
bulleto manu Cancellarij

Item, q. non possunt fieri aliqua gratia per
Præses etiam cum Consilio generali de ali-
quis maleficijs, nec preponi possit absq. li-
tella Gubernatoris Casimoniae

Item q. gabelle et introitus Communis non
possunt fieri, neq. vendi nisi de ordine Con-
silij generalis — — — — — n° 43.

Auctoritas data per ^{Summum} Patrem Generalem
tarius ordinis fratrum minorum Communitati
Aquependensis sup. Monasterio sancti Clare dicto
Eure

25

7

Primo quod dicitur possit eligere tres viros probos in syn-
dicos et procuratores dicti Monasterii, qui ha-
beat plenam auctoritatem locandi, vendendi
permutandi bona Monasterii, cu' consensu Ab-
batissae et Monialium

Item quod dicti tres Syndici possint intrare claustrum Mo-
nasterii, cum presentia Parisi Confessoris

Item quod Moniales dicti possint facere sine consensu
dictorum trium virorum

Item quod non possint recipere aliquam puellam
pro moniali sine consensu et consensu dictorum
trium virorum

Item quod una clavis dicti Monasterii, serue-
tur per manum dictorum Syndicorum, et sine illorum
presentia nunquam aperiantur

Item quod Confessor non possit intrare in dicto Mo-
nasterio nisi pro administratione sacramentorum
et alij ordinis prout in eis sub Anno 1535. n. 44.

Declaratio per Dominum Mattheum de Boncambis
de Camerino Audivorem Domini Governatoris
Provincia Patrimonij, et Commissarii
specialem super conspirationibus inter Communi-
tatem Civitatis Aquependensis et Communitatem
Castri Proven. sup. castra Castellum sub
Anno Domini 1458. n. 45.

Privilegia copata Communitati bene Aquepen-
dentis a N^{ro} D^{no} Commissario Camere Aposto-
lice de mandato et ordine Eugenij Pape quart^o V. S.
Confirmatis Statutis et omnibus privilegiis Civitatis
Item q^o tempor^o retineant Communitatem predictam
sub devotione S. R. E. et q^o adinabitur
et tractabitur sicut ceteri subditi, Et q^o quicq^{ue}
infur^o dictae bene concedatur alicui Capi-
tano superiori vel baroni sine expressa licen-
tia dicti Populi et Cui

Item confirmatio Privilegii imperpetuum una cura
civibus possint facere Statuta et reformatio-
nes, correctiones, additiones, et mutationes ut
opus erit cum confirmatione Rectoris

Item electio Potestatis et alior^{um} officialium et
Cancellarij

Item omnes gabelle imposte, et imponende in
terra Aquependentis sint dicti Communitatis, et
nulla gabella possit imponi et imponenda
q^o aliquem Summum Pontificem sive
Legatum

Item omnes condemnationes malefactor^{um} et
traordinariar^{um}, et damnorum datorum
imperpetuum sint dicti Communitatis

Item prima cause tam civile quam
criminales cognoscere debent in terra
Aquependentis a his alibi facta
non valent, nec tenent de iure, neq^{ue}
de facto

Item q^o possint extorere sal undiq^{ue} prout
possunt

postunt Iurisdictionem

26

Item q. possit excoherere grauum ex quocumq. loco
s. Romane Ecclesie

Item q. gentes armos, sanctae Ecclesiae uenientes
in Terra Aquependensis debent soluere om-
nes uectionales. Et nullus possit grauari ad
dandum aliquis sine securitate. Que privile-
gia fuerunt confirmata etiam a multis
Papa. v. Ita a Pio Secundo, Item
a h. h. Papa. v. qui etiam concessit q.
possit per Comune Aquependensis exigi
pedagium animalium pascuarum vsq.
unum animal 20. solidos pro quolibet
branis et partes sunt concessae multis aliis
concessionibus

n.º 46.

Privilegium Gregorii Pape concessum
Communitati Terre Aquependensis q. omnes
causae criminales, aut etiam ciuiles p. me
cognoscantur in Terra Aquependensis - n.º 47.

Concessio per Clemensem Papam ut
possit per Comune Aquependensis exigi pas-
sagium Pontis Patei per quinquennium
causa restorationis facte in aliqua par-
ticulari die Pontis per dictu Comune - n.º 48.

Declaratio per Cardinalem Vitellum Camera-
rium Camere apostolice, q. Colon, arrendarij,
negocij, q. g. h. o. r. e. s. et factores Religiosorum
pro suis bonis non esse exemptos ab impositionibus

Cameralibus et teneantur ad onera publica.

Et circa gabellam Carnis, declarat religio-
sus mercatares esse exemptos, quos ad Carnes
quas pro eorum usu solo de propriis armis
mactant Domini eorum, dummodo de illis det
notitiam Commissariis, et ab omnibus oneribus per-
sonalibus dictis religiosis, et a taxis equorum, et
ab hospitandis melioribus declarat exemptos.

Et Camera teneatur dare eis sal gratis n° 49.

Confirmatis Statutis, et privilegiis Civitatis,
Aquependensis per Nuncios^{mum} Camerarium
in Romana Ecclesia, cum relaxatione Cen-
te parisi subsidij unius Anni pro repara-
tione murorum.

Accedam quod omnes dicti Communis Aquependensis
non possint molestari a Doganensis occasio-
ne fide animalium — — — — — n° 50.

Concessio auctoritatis super Monasterio sancte
Clare de terra Aquependensis M^{ms} et D^{ms}
Dno Guidoni Accarnis Cardinali nuncupato
de sancta Flora Camerario sancte Roma-
ne Ecclesie per P^{rem} Papam iii sub
Anno Dni 1562. Die 23. Decembris n° 51.

Confirmatis privilegiis Communitatis pre-
dictam ne Communitas Aquependensis tene-
atur ad electionem Syndici pro de-
nunciatione maleficij Gubernatori vic-
tibus per Vicelegatum Province sub
Anno 1403. Die 15. Julij — — — — — n° 52.

Privilegium copiam per Honorium Papam, 27
q. nullus legatus de latere sine delegatus
vel subdelegatus possit sententias exco-
municacionis vel interdicti facere contra
Communitates n.º 53.

+ 3
Confirmatio Statutorum, et privilegiorum Civitatis
Aquaspendentis, etiam cum auctoritate co-
nferendi gratiam a quibuscuq. locis Roma-
ne Ecclesie subiectis pro usu et necessitate
dicti Civitatis per Paulum Papam secundum sub
anno 1464 die 21 Decembris n.º 54.

Concessio Communitati Aquaspendentis eligendi
seu presentandi Rectorem Hospitalis s.º Cal-
lari per Bertrandum Cardinalem Apostolicæ
sedis Legatum n.º 55.

2
Fides omni s.º Calari de Medicis Commissarij, Apos-
tolicæ imperimonis et dioc. Urbis veteris super de-
cimis, et medij fructibus Ecclesiarum q. Hospi-
tale s.º Calari de Aquaspendente non de-
bet solvere decimas n.º 56.

2
Confirmatio privilegij electionis, et repre-
sentacionis tanq. Capituli, et consuetudinum
s.º Calari per Sixolum Papam
sub anno 1450 n.º 57.

7
Confirmatio Presbiteri Urbani Salvatoris Ce-
larii de Aquaspendente electi iustitie suspa-
ronatus per Communitatem Aquaspendentis in
Prestorem dicti Hospitalis per N.º d.ºm
Bartholomeum Venturillum Vicarium gene-
rale

Reverendissimi Domini Episcopi Urbis
veteris n. 50.

Committis per Besaurarium sancti Petri
nostre Sede Commissario Apostolice ne mo-
lestaret Hospitali sancti Callisti Bene-
aquependendis causa decimarum et medicorum
fructuum sub Anno 1553. in forma Copie n. 59.

Confirmatio in forma copia per Cardinalem Ca-
merarii Cameraris decimarum in Patrimonio ne
molestare debeat Hospitali sancti Callisti
occasione decimarum n. 60.

Concessio Communitati aquependentis per
et R. Mum. Inum Guionem Francicum For-
tiam Cardinalem de sancta Florentia Camerari-
um sancte Romane Ecclesie et Guber-
natorem perpetuum Curie aquependentis
electum a sanctis n. 61. Dno Papa Quarto
videlicet

Confirmatio Statutorum et privilegiorum ac Refor-
mationum

Item reintegratio malefactorum parricidum
capitalium

Item extractio vini et fabarum in permu-
tando in grana

Item q. officiales debeant stare syndicali n. 62.

liberatio quilibet Populi secundum Civitatem aquepen-
dentis a retentione decimarum pro restauratione

Sancti Petri Humilis prope Civitate Urbis v. 1553. n. 62.

20

Privilegium Comitis Papae septimi Sarrati
Aquependetis qui in festo sancti laurentij
possunt fieri mundiciae in terra Aquependetis
per octo dies sub anno Domini 1533. n.º 63.

Prohibens Lesnis Papae Decimo, ne quisquis sine
Cuius sine laesla, etiam nihilis erit di-
spendians sine te Romane Ecclesie, sine et
arma neq. defensibilia neq. offensibilia, neq.
de via, neq. de nocte in terra Aquependetis neq.
in eius temporis sub anno Domini 1519. n.º 64.

Libertas Civitatis Papae Sexti Communitatis Aquepen-
detis ab acceptione tribus decem salis sibi
posita post iubilaeum

Item annua gabella et civitati servanda Cor-
netaris

Item relaxatio quinquaginta ducatorum de muros
dis apostolicis pro restauracione muros n.º 65.

Concessio malefactorum sine pena per Lesnem
Papam Decimum Communitati Aquependetis
Anno Domini 1519. n.º 66.

Mandatum S. S. Papae quarti Communitati
Aquependetis pro ferendo curiam salinis
faciendae ad casum sancti quiriti vel ad
Tieniam sub anno Domini 1479. n.º 67.

+ Privilegium Pauli Papae quarti Communitati
Aquependetis pro confirmacione privilegiorum
exemptionum, immunitatum, statutorum, ordina-
tionum, reformationum, decretorum et facultatum

etiam de terra Aquependensis nullatenus
possit dari in administratione seu gu-
bernium eius, expresso consensu Comuni-
tatis aliorum personarum

Item de iure tam Civile quam in municipalibus
de terra ipsius Instancia cognoscenda
debet a Proestare cum tot sub anno
1511.

Concessio Leonis Papae Decimi Communitatis Aquen-
pendensis Venationis et aucupationis per-
tineti Territorii Aquependensis pro rebus
tammine et ad compensationem respectu sub
Anno Domini 1519. n. 69.

X Confirmatio Pauli Papae secundi Statutorum et
privilegiorum Terrae Aquependensis
Item relaxatio Terrae parisiensis rationis sub-
sidij unius anni pro reparacione maris
sub anno 1464. n. 70.

Confirmatio Nicolai Papae quinti Statutorum
et privilegiorum Communitatis Aquapae n. 71.

Confirmatio Leonis Papae secundi Statutorum et
privilegiorum Civitatis Aquependensis
sub anno Domini 1513. n. 72.

Confirmatio Innocentii Papae octavi Statutorum
et privilegiorum Civitatis Aquependensis
Item relaxatio subsidij per unum annum pro prepara-
cione Terrae Aquae sub anno Domini 1484. n. 73.

Concessio Alexandri Papae sexti Civitati Aquependensis
genarum

Ida

panoz maleficiorz
Item animalia dicte terre possint duci. et re-
duci ad pascuandu circa territoriu aquepen-
dentis p viginti miliaria aboz, resturone fide
et tracte sub Anno Dni 1493. — n.º 74.

+ Confirmatis Sixti Pape sexti Statutorz et pri-
uilegiis Citatis terre aquependentis.

Item q. cause tam Ciuiles quam criminales
in prima instantia cognoscantur a Pot-
estate dicte terre circa dictam terra nulla-
tenus creandi possint

Item q. dicta terra non possit dari in guberni-
um; seu administratione alicui sine expresso
consensu Citatis sub Anno Dni 1550 — n.º 75.

Renouatis seu prohibitis Publicanis facte p
Citati aquependentis sub Anno Domini
1514. — n.º 76.

Confirmatis Pij Pape quarti Statutorz et priui-
legiis terre aquependentis

Item q. Cause tam Ciuiles quam criminales
debeant cognosci a Potestate dicti loci
et circa dictam terram creandi nullate-
nus possint sub Anno Dni 1561. — n.º 77.

Confirmatis Pauli Tertij priuilegiis Indul-
torz, breuium, Immunitatu. et gratiaz Com-
munitati aquependentis sub Anno Dni 1554. n.º 78.

Confirmatis Clemens Pape septimi capitulorz
Priuilegiis, Indulcorz breuium, Immunitatu

concessionu, et gratias Communis Aque-
pendentis sub Anno Domini 1533. — n° 79.
Deputatis Commissarij Apostolici per Ale-
xandrum Papam VI. contra eos, qui
molestarent viatores, et Romipetas cum ordi-
ne, q. certa die, et hora publicaretur queda
bannimeta, et ut Communitas teneret iu-
ginti bene expostos, et armatos, qui per unum
Mensem continuu et toto Territorio Aque-
pendentis occurrere, capere, et punire de-
beret nec intra dictum terminu unq. redi-
ret ad terra sub die 20. Mayi 1530. n° 80.

Mandatum Alexandri PP. VI. Communitati
Aquependentis pro receptione, ac sumpti-
bus faciendis Cardinali de Bonna eius
Deputati legati ad veneris Dominium sub
die 25. Augusti 1499. — n° 81.

Mandatum Alex^{ri} PP. VI. Communitati
Aquependentis q. deberet mittere ad Urbem
omnia animalia, et aves, quos capere
potuerunt uenando, et aucupando ac
etiam, capones, pullos, et gallinas in qua
maxim copia potuerit pro die natalis Om-
nis pro festis faciendis in Urbe in translatione S^{cti}
Lucerij de Borgia iuxta Alphonso Ferra-
rie Ducali primo marito sub die 6. De-
cembri 1501. — n° 82.

Sequestratis Inchoi Celestine sancte Marie
Urbe

Terrae Aquependensis in manibus dicte Communitatis per Cardinalium Iapamij causa lris que vertebat sup dictis promissa inter Cardinalem sancte Fraxillane. & Petrum Depupant. Presbiterum ————— n.º 83.

Concessio vacante salinarum ducelarum gran per Communitatem Aquependensis de Terris provincie pro beneficiis dicte Communitatis causa indigentis, quam sure dicta Communitas dabat per Paulu' P.P. secundum sub Anno Dni 1466. ————— n.º 84.

Mandati Clemens Pape septimi Communitati Aquependensis pro consignatione artilleriarum cum baculis pulveris ac pilis ferreis curribus, et rebus alijs bellicis Reipublice succenti que commodauerat Duci Albanie et restituerat in Terra Aquependensis n.º 85.

n Breue Innocentii Aquependensis in personam Domini debris de Aquila per Paulu' P.P. in quo constat solita clerico que febat Communitate Aquependensis de trib. Viris et confirmatione de vno eoz pro Potestate p summi Pontifice sub Anno 1477. n.º 86.

Mandati Alexander P. VI. Communitati Aquependensis pro favore dando Antonio Parapensis pro capiendis bonis Parois Pauli et alijs rebellium que erant in Conche tanet Augustini et deferendis ad dnu' Genu' Pontifice sub Anno 1503 ————— n.º 87.

Mandatum Alexandri Pape sexti communitati
Aquependensis pro obedientia danda communitati
eius contra depredatores huius sub Anno 1470. n.º 88.

Inde non iniqua
fratris ob
statut

Breue quod Potestas ad accipiat spoliata
ultra forma Statutorum Breve Aquependensis
concessu & favore recordatione Pape sexti
quarti. Tuncque inuisibiliter observatum
ab omnibus personis

Item confirmatio privilegiorum et Statutorum
Civis

Item ecclesie Pedagii animalium sine
pansentium de non animalium pro quolibet
transit pecudum sine viginti solidis et non
alij animalibus secundum Statuta Datimontis

Item relaxatio Curie pacis sub Anno 1471.
Item pro relaxacione moribus Curie
Aquependensis sub Anno 1471. n.º 89.

Gratia facta per Pium Papam secundum
quibusdam dominis Aquependensis de parvis
in quibus fuerat condemnati per iudicem
Datimontis occasione similibus et insultus
facti contra Potestatem Aquependensis et eius
familiam cum admisionem cassationis processus
et condemnationis ab eis aliqua mercede
sive solutione sub Anno 1474. n.º 90.

Appellatio & Querele sancte Victoria et
alium canonicum de la Celerie & Pastorem
de Angeli de Mercato Pastorem s.
Petri Pastorem sancti laurentij. Pastorem
de

211

Cecelie sancti Sephani ac etiam per
Nostrum Cecelie s^ri Angel de Moro,
ac etiam per Communitatem Aquependis
a quibusdam agruaminibus que faci-
bant Gubernare & Restaurare Ins-
ularie Santomony

Imprimis pro receptione Castellani quem
ponebant in Monte Flaccino cu' fideiusso-
ribz et ammatioribz

Item causa reuocacionis privilegiorz Comu-
nitatis Aquependis per Bapam Bonifa-
tium que concessa fuerat a Papa
Iohanne, ad tantum ex gratia, uerz etia'
pro remuneracione danoruz et iniuriaruz
passaruz per dictu' Comune ab Urbenetanis
et alijs excommunicatis, et Rebellibus
sancte Romane Ecclesie in occasione
Viroz, et Mulieruz Aquependis numero
plusqz quadringentoruz et danoruz exima-
toruz centu' quinquaginta millibz florenis
auri pro dictis occisionibz que dicto
Co. promissum fuerat referi a cetero
Cardinalium in vacacione sedis apostolice
sub Anno Dⁿi 1324. n°. 91.

Sententia tunc laudu' inter Communitate'
Cecelie Aquependis ac castri Crispianis sup
confinitz 1490. die 9. May n°. 92.

f. 21

Supplicatio sup appellatzen M. D. P.
à decem florenis infra, qui habeant aucto-
ritatem cognoscendi de secundis causis
prodicta summas ————— n.º 93.

Sententia super maleficiis, et celebratione
syndici consueverunt verbis sub Anno Dni
1490. Die 16. Mensis Januarij ————— n.º 94.

Impositio subsidij Triennalis per Paulum
Accursio Triennalis Papan Tertium, et concordia facta per
2500 doro Communitatem Aquependentis cum Commis-
sariis super subsidio triennali solvendi
499. Ducatos quingentos auri in auro cu
aliquibus obligationibus, et auctoritatibus con-
cessis per dictam Communitatem de h. Co-
munitate ————— n.º 95.

Capitula et ordinationes Hospitalis sancti
Lalari Cene Aquependentis per Magi-
strum Generalem ordinis sancti Lalari
sub Anno Dni 1463. et die 4. Mensis
Januarij ————— n.º 96.

Breve concessionis Hospitalis sancti Lalari
Cene Aquependentis Minutis quosda
Fii de Aquependote per Bertrandum
Cardinalem tituli s. Mariæ et Spotho-
lice sedis Legati ————— n.º 97.

Aligues gratie concessæ Communitati Aquepen-
dentis J. M. et N. Cardinali de s. Flora n.º 98.
litre

n
Littere Ill^{mi} et Ill^{mi} Dⁿⁱ Cardinalis Farnesij
Legati Patrimonij contra privilegia-
tos et exemptos sub Anno Dⁿⁱ 1571.

Die 26. Aprilis ————— n° 99.
Concessio per Vicelegat^{um} Patrimonij Communi-
tati Aquependetis taxandi et limitandi
condemnationes malefactorum secundum
qualitates delictorum sub Anno Dⁿⁱ 1515.

Die 24. Martij ————— n° 100.
Ordinationes facte per Communitate^m Aquepen-
detis, et confirmate per Gubernatore^m
Insuvenis Patrimonij.

Quod nullus in dicta terra debeat, nec valeat
receptare, nec locare ad pensionem seu
ad affitum aliquam rem, aliam foren-
sem vel in dictam terram sine licentia
Dⁿⁱ Ducis.

Item quod nullus emptor proutcum Communi-
tatis possit petere gratiam alicuius pro-
ventus empti, nec eius petitis possit scri-
bi in consilio nisi de commissione Ill^{mi}

Dⁿⁱ Legati vel Gubernatoris Insuvenis.

Item quod quascumque possint requirere gra-
tiam, et auferre ab habitantibus, et vende-
re eorum per politiam Dⁿⁱ Ducis in-
tra taxam precij de Mense in Mense ferenda

Item q. possint extrahi fabe pro permutandis
ad granu data cautione de remittendo
in Terra Aquependensis sub Anno Dni 1510.

Die 9. Mensis Decembris n. 101.

X A. Copia brevis sanctissimi Dni nri Commissarii
deputati super discordia uertente inter
Communitatem Aquependensis et Vrbisue-
dis sup. Confines

B. Item commissis, seu substituto Dni Commis-
sarii, et arbitris, cum acceptatione seu
contentu dicitur Civitatem

C. Item productis articulis, seu capitulis
per dictam Civitatem Aquependensis cum
descriptione vestiu in fine

D. Item deponitis vestiu phoriam in diversis
folijs et libellis

X C. Ibi forma sententie sine principio
et fine

n Littere Ill^{mi} et Ill^{mi} Dni Cardinalis Farnese:
super maleficijs Aquependensis co-
gandis in Tabula Pontis patet sub Anno
Dni 1542. Die 4. Nouembri n. 103.

n Breue Innocentij Tercii octavi q. Communi-
tas Aquependensis possit ponere et amove-
re presbiteros seculares vel quorumvis or-
dinu regulares ad beneplacitu dicitur Civitatis
pro missis, et alijs divinis officijs celebrandis

in Ecclesia sancte Marie Inconcrata, nec
nd, q possit recipere omnes suppellectiones, et
elemosinas convertendas in augmentu dicitur
Ecclesie et divini cultus sub Anno Dni

213

1400. Die 19. Septembris — n.º 104.

Concessio Ecclesie Sancte Marie Inconcrata
Religionis Carmelitane per Communitatem
Aquependens cu capitulis ad fauorem di-
cite Citatis et loci sub Anno Dni 1517.

Die 12. Mensis Novembris — n.º 105.

Inter Ill^{mos} et Rever^{mos} Dnos Cardinales

sancte Eborac. et Petri super concessione

sancte Marie Inconcrata sublate iuris de

causis Religionis Carmelitane per Commu-

nitatem Aquependens, quas iuritate sunt

libta Ecclesia restituta dicte Religionis et de-

mus capitulari prout patet in libro Citatis n.º 106.

Declaratio per Mag^{um} Dnum Auditore Ill^{mi}

Dni Jacobi de Boncompagni Generalis Mi-

litarum etc Romane Ecclesie super exemptio-

nibus precensis p. Militis Aquependens cu literis

Ill^{mi} Dni Jacobi locuteneis dicitur Dni In-

scribiti pro observatione dicte declarationis ob-

tempore p. Dnum Petrum Paulum Alordum

oratore Citatis Aquependens sub Anno

Dni 1501. Die 24. Martii — n.º 107.

Confirmatio facta per Papa Paulum secundum
de prate Bartolomeo de Prudomus pater

12

215
Censuræ ordinis presertim Episcopi Urbevetani
in Mediceo Hospitalis sancti Callisti in Com-
munitate Aquapendens virtute sus patro-
natus et à dicto Episcopo reprobatum sub
anno Dni 1461. Die 20. Octobris — n.º 100.

In summe hi' emptionis causas Cunctum et
damnos datos per Communitatem Aquapendens à R. da. Camera Apostolica
in simul cu' capitulis et literis R. da.
Dni Resaurerij eiusdem Camere et copia
In summe possessionis apprehense per
dictam Civitatem — n.º 109.

xx
Panno dato
Campus.

Conzione del passaggio da soanesi ad
Aquapendens sub anno 1490. — n.º 110.

Littere R. da. Dni Resaurerij Camera Apo-
stolice pro celebratione expensarum factarum
per Communitatem Aquapendens in sede
vacante pro custodia Terræ dictæ Civitatis sub
anno Dni 1551. Die 20. Junij — 111.

Copia expensarum factarum pro custodia Terræ
per Communitatem Aquapendens in sede
vacante Iape sancti rependens per
Camera apostolicam dictæ Civitatis prout pa-
tet per litteras R. da. Dni Resaurerij n.º 112.

Privilegium factum Communitati Aquapendens
et cu' hominibus per locum cellentissimum D. m.
Ferdinandum Gonzagam Ducem Friam et
Locumtenentem generalem in Italia exer-
citus

citus Imperatoris, nequis dictam Communica-
tatem nec eius Litteras vel bona molesta-
ret sub anno Dni 1530. De re obsonij n.º 113.

219

Copia litterarum S. M. Dni Cardinalis de Caspis
legati Patrimonij pro reintegracione ex-
pensarum factarum per Civitatem Aquependis
in sede vacante Episcopi Marcelli sub die 20.
Junij 1555. n.º 114.

Littere M. M. et S. M. Cardinalis de sancta
Flora Camerarij Camere Apostolicae et
Gubernatoris Terre Aquependis pro pe-
nis imponendo Mercantibus, altera par-
tia remissa sub anno Dni 1561. n.º 115.

Terminatio finium inter Communitatem Terre
Aquependis et D. Camilli de Monatsensibus
Terrae Olivieri sub anno Dni 1557 n.º 116.

Capitulum officij Consulis Aquisobolensium n.º 117

Capitulum facti contra S. Cam. app. gl. Com.
d'Aquap. quod in torno alla supplicazione
di schesi d'un libretto in carta pecora
el quale non e ref. che tutti i med.
capit. sono compresi dentro al privilegio
grato

Concess. del Card. Cam. nom. Leonardo alla
Com. d'Aquap. che usci. di D. Domenico ob-
suo pag. el sup. alla Com. sotto l'anno
1405. all'ib. d'agosto 1524.

Cart. Tabogin

Handwritten text at the top of the page, including a date and possibly a recipient's name.

Second section of handwritten text, appearing to be a list or a series of entries.

Third section of handwritten text, continuing the list or entries.

Fourth section of handwritten text, possibly a summary or a separate entry.

Fifth section of handwritten text, including some larger, more prominent words.

Bottom section of handwritten text, including a signature or a final note.

Large handwritten mark or signature in the bottom right corner.

Numerario delli scitti, che sono nella Canotta del Sindico le quali non sono
registrate nel presente libro fatto per M. Pietro Paolo Bernardi con
M. Lupo Lanini et M. An. Domenico Trovati ad i 25 di Febr.
1576 tempo del Sr. magistrato. E prima.

Capitoli della mag. Città con le parti dell'incarceratione

Lettera dell' Ill. Magnifico di la Città di Roma mobilitata per il Capitolo del Sal.

+ Copia del Breve pap. la prima di maggio.

Breve dell' Ill. Magnifico al Pod. M. Lupo et per altri Arbitragio a Roma, et li
Causi civili o criminali in tutto le città d' Aquila, et altre capitali.

ed altra importanza
Breve di M. S. Lupo d' ord. della S. Sede circa le tasse d' uomini delli Ecc.
et d' il Pod. M. Lupo et l'ingressi in il Canodale.

Capitoli fatti delli Pisanacci

Capitoli del monaco infermo di M. S. Lupo et d' 20 di maggio 1576

Capitoli aggiunti al Breve l'anno 1576

Breve di Papa Gregorio XIII circa la correctione de' Medici et per anni.

Capitoli con la Città di Livorno.

Copia de' capitoli dell' Hospitali

Contratto della compra della casa dove s'è il Palazzo d. Cancelleria

Breve di Papa Bonifacio della Pod. M. Lupo et d' Aquila dato a M. Benedetto

Due Breve in carta piccola pap.

Breve di Papa Bonifacio esortativo a scacciare il reame di Avignone

Copia del Breve di Papa Clemente VII. L' electione di Pod. M.

Decreto sopra le leggi delli Pisanacci

Capitoli con la Città delli Gotti

Capitoli con l' Orvietani.

Breve del papa contra li prelati et creati uomini di Papa Greg.

Capitoli delli Sarnoneta

Capli delle Trincelle
Acta data alla Corte d'abbenale di Spani di s^{ta} Fran^{ca} di rivedere
li comi alli frati di s^{ta} Maria
querale cosa li venessi

prospere alla Carta di monasterio
Copie di privilegij magri et amplij di multitudine
Indicta Conc. Com. Ponguey di omph. p^{er} s^{ta} Fran^{ca}
Breve malepuoz concessor Com. Aquas^{de} Greg. pp. Pius.
Quarta Com. Aquas^{de} eorum in capone de honore qui male
funde in demore
Breve sup concessione gabelle p^{er} regij
Impi odor vallis (i. d. m. p. Com. Aquas^{de})
Copie quando p^{er} hunc Com. Aquas^{de} concessor p^{er} s^{ta} Fran^{ca}
Sententia supra con. s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca} et
procedit in causa concessione de libertatibus
Sententia concessione de Com. p^{er} com. et p^{er} s^{ta} Fran^{ca} ut p^{er} s^{ta}
Mans. p^{er} Com. p^{er} hunc privilegio s^{ta} Fran^{ca} ad d. d. d.
Appellatio Com. Aquas^{de}
Com. Aquas^{de} p^{er} hunc p^{er} s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca} p^{er} s^{ta} Fran^{ca}
Mad. de s^{ta} Fran^{ca} Com. p^{er} s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca}
gabriele carta p^{er} hunc p^{er} s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca}
Breve collecta p^{er} p^{er} s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca}
+ Sententia Angele concessione de libertate Com. p^{er} s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca}
littere et Com. p^{er} s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca} de s^{ta} Fran^{ca}

Quinto prodott' essere pagato alla Com. eppoi
quant' a me i presentibz
Aut. pont. e un' autent. et v. d. Giulio d. S. Massimo

quale ad m. il fonte Nuovo epim' essere
dichiarat' d. Sen. d. S. in una messa d'atto, de galutta l'anno d.

Contratt' di allegazione d'anni in d. S. Giulio

Chem' presente d'Allegazione d'acqua

dichiarat' d. S. in forma d'assunzione d'acqua d. S. in d. S.

Breve d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione

breve fatto d'inde un' d. S. 3. qualis' hinc in d. S. in forma d'assunzione

found' ad m. d. S. in forma d'assunzione d'acqua d. S. in d. S.

Il mandato d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione

forma d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione

La copia del Breve della vice di il Card. Cesare Savini

Scrittura e d'Allegazione del Beneficio della Chiesa et Hospitali

d. S. Lattaro fatta dalla Com. d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione

rispettivamente al Card. Pietro Antonio monico in carta per

il sigillo di latta con cera sotto fatto il di d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione

Scrittura d'Allegazione in iure et contenta et altri scritture affari

Inventario delle Robbe della Madonna della fornace edignate

a S. Alipio d'Allegazione

Nota del Barigello venuto qua' ed il Com. d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione

estrattione del grano di dinari pagati dalla Com. ad Barigello

Il prototipo d'Allegazione nel quale apparisce la permuta fatta
fra la Com. d'Allegazione d'acqua d. S. in forma d'assunzione et Pietro palombino Pittore di Malapal

Li beni di d. Città e della nra Città come appare in d.
 Protocollo a fo: 100 nro anno 1563 adi ult: di ottobre
 uidi in fine del pnto libro a fo: 106 la memoria

Nel Protocollo di s. Pietro Paolo di m: Giuane Cellatij apparisce
 che nel 1463 adi 8. di maggio la Città dette la Chiesa
 et oratorio della Mad: del fiore alla Religione di frati
 di serui, et adi 10. di si consegnò dalli Priori et Sa:
 tedi tutte le robe per Inventario come appare per due
 fusti et le capitulationi e cessionioni in essi conte
 nute

Libro del Manfortini et la Grassia

Libro di Mons: ¹ M: s. Croce in cui del uino

Libro dell'esecutore i Magistrati

Adi 26 Gennaio 1628

fa posto nella cassa del sig: sindaco copia replica del
 testamento di s. Alessandria fatto ad 22 feb. 1606
 rogato da s. fr: ^{co} Capi de Moncenisio

Il originale della citato: fatta ad Inst: da d. m. Aure
 lio oliva & Chist: ^o Sordetti et heredi di Silvio ^o
 per le mani del Dottor Eivandoe Eivanelletti

Adi 9 d: ^{to} ibrg

fa posto in d. ^o
 nella cassa nuova del sig: ^o
 lungo la via della Agente et il memoriale in due
 date in la Città in anco: della ^o
 fatto a parca della Città al d: memoriale ^o
 s. Carlo ^o
 degli 6. d' Agosto ibrg

IN DEI nomine Amen.

Hec est copia publica sive exemplum
vel transcriptum privilegiorum et aliarum scripturarum spectantium
et pertinentium ad Mag^{am} Communitatem Terre Fougere de his
Urbevetane hinc reportata in Arcula sive capseta dictae Comu-
nitatis sub custodia et clave Syndici generalis eiusdem commu-
nis sumptibus et exemplata per me Pontanum Benicum de eodem
loco scot^m publicum et auctoritate et ordine mihi datus a
Concilio eiusdem civitatis de verbo ad verbum prout in eis iacent
inveniam inceptis temporibus regitralibus Dni Johanni de Capita-
neis contalonery, Manesij, Blancarini et Marinelli de Minellis
Præcos eiusdem civis, et Dni Petri Pauli Blondi Syndici generalis
eiusdem civitatis, sub cuius custodia et clave in Palatio et
Cancellaria civis dicta privilegia et semper manebit induta

arcula sub Anno Domini 1584

Ind. 9. Pontific^{us}

sanctissimi Dni

nostri Gregorii XIII.

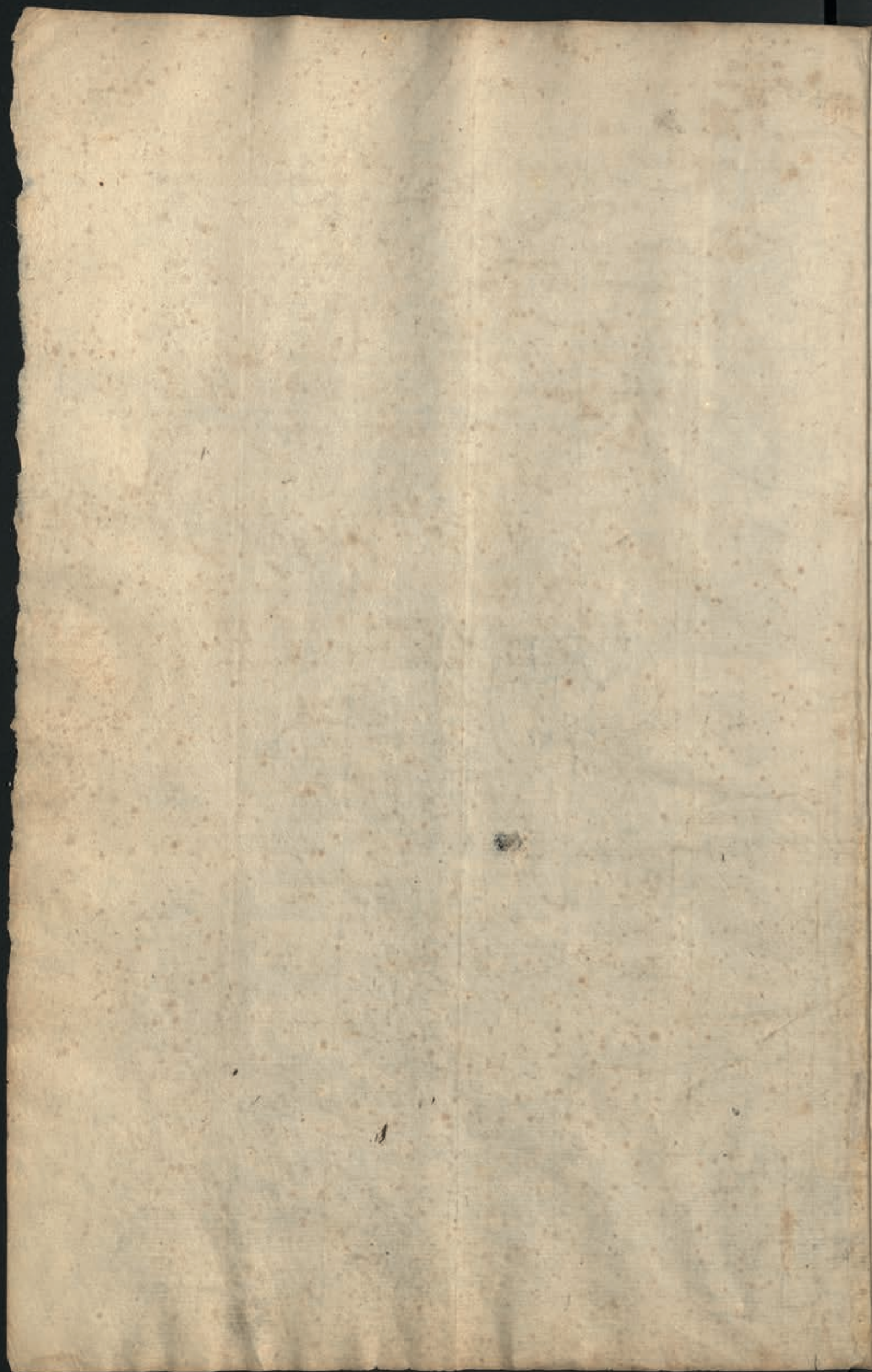
Die vero 12. mensis Fe-

ruarii

Quorum omnium privilegiorum et scripturarum forma
et tenor talis est ut

infra sequitur

¶

n.º p.º

Liberatis Comunitatis Terre Aquependetis a pedagis
animalium euntium ad pasendum in Territorio
Pontis Abbatis, et Castri Montis alti per Dñum
Andream Dni Petri de Cerreto Iudicem generale
in Patrimonio

N. nomine Dni Amen ; Hec est copia quarundam literarum
sigillatarum sigillo Palatii Montis Alstonis in cera rubea
In quo quidem sigillo erat ymago beati Petri sedentis et
claves in manu tenentis, Et in ipso sigillo erant literae
ipm circumdantes et dicebat sic s. Palatii Montis Alstonis
beati Petri . Et in uno ex angulis dictarum erat si-
gillum cuiusdam cognosce in cera rubea. Cuiusmodi qui-
dem literarum tenor talis est

Andreas Dni Petri de Cerreto legum doctor. Iudex in Pa-
trimonio generalis, nobilibus Viris Potestati, Consilio et coi
Aquependetis salutem . Expositis h. ambanatores
vestros q. preterea quarundam literarum puidic per nos uobis
et alijs Comunitatibus dicte provincie directarum consuetum
inter caetera, q. a pecudariis et alijs, bestias animalia, et
pecudes ad pasendum Abbatis ad Pontem et Montis alti du-
centis, nullam exaltorem pedagii faceritis dubitatis q. ex
hoc uestro antiquo passagio conueto et Iuri passagii. derogetur
Super quibus etiam supplicatis uestre indemnitati prouideri.
Quare tenore presentium declaramus dictas literas et mandatum
in eis contentum et uobis factum uestro Iuri antiquo et conueto
passagii, et quo ad receptionem dicti soliti passagii, non ex-
tendit nec extendere, nec preiudicare nec preiudicare. In quibus
testamentum presentium literarum fieri fecimus et nostra bulla
et generalis sigilli Curie Palatii Montis Alstonis approbatione
munitas

munitas. Datus in Palatio Montis Elaston, die penultima Mensis
Octobris Indictione quinta

Et ego Guido
iurati auctoritate
copiam et omnia
manu scripti et
ita sic de uerbo
copiavi nil addens
mutaret et una
et s. Leo Magistri
Filius Magistri Cortonati Imper
procurator et iudex ordinarius predicti
et sigilla mea contela mea propria
sicut in propriis originali inueni
ad uerbum fideliter scripti et
uel minuens quod iuram rei lederet uel
cum discretis uiris & Cola Ducepti
Ranaldi de Aquapendente dictariis
qui se subscribere debent diligenter exultant. Et quia di
ctam copiam cum dicto originali bene concordare inueni. Idem
in publicam formam redegi. Quibus omnia sic peractis sapiens
et discretus uir ser Bandinus de comitatu Florentie iudex or
dinarius et uicarius dicti iuris Aquapendens sedens pro tribunali
in palatio dicti iuris auctoritatem meam et dicti iuris interposuit
et decretem sub Anno d. n. a natiuitate millenimo trigesimo
trigesimo nono ind. re. septima tempore d. n. benedicti PP.
Quintissimi die xxviii. Mensis Maii. mensis d. n. d. n. ser
Stephani Et Cancha Terri de Aquapendente et s. fco. Toruca
de sen. d. n. et officiali iuris et Terre Aquapendens Religi
ad hoc uocatis et rogatis

Et ego Wiclaus quoniam Jacobi de Aquapendente Imperiali auct
ritate procurator et iudex ordinarius predicti
et quia supra dictam copiam cum originali predicto inueni. Idem me
interposuit et decretem sub Anno d. n. a natiuitate millenimo trigesimo
trigesimo nono ind. re. septima tempore d. n. benedicti PP.
Quintissimi die xxviii. Mensis Maii. mensis d. n. d. n. ser

Et ego Guilielmus
 lēte auctoritate
 Et magri Ravnaldi medici de Aquapen-
 salme vrbis prefeti publicus stot. et
 Iudex ordinarius predictę exultationi et insinuationi et de-
 creti interpositioni interfui, et quia dictam scripturam cum dicto
 originali bñ concordare inveni Ideo me inter se subscripsi
 et meū signum apposui. contractum
 n° 2.

Copia bulle Exemptionis et liberationis ab
 omni obligatione Urbevetana

In nomine dñi Amen. Hęc est copia cuiusdam privilegii Papali bullati
 bulla plumbea pendetę corda serica conneta. In qua quidem bulla
 ex una parte legebatur Clemens PP. iij. et alia d. pa. 3. se a
 duo capita sculta erant tenor eius vero privilegii talis est
 Clemens episcopus servus servorum Dei dilectis filiis hominib; castre
 Aquapendensis nostris et Ecclesię Romane fidelib; salutę et apostolica
 benedictionem. Experti facultatis et tenoris iure constantiam
 signum arbitram et congruum ut nos apostolicis favorib; muniamus
 Ideo nos et castrum vestrum ab omni obligationib; rachi et
 conditionib; que cum Urbevetan in Ecclie Potē ac vestri co-
 munitis pręiudicium saccenus iniuris, exceptis debitis pecuniar;
 in quib; aliqui vestrum ratione mutui certis personis ex predictis
 Urbevetan sunt fornicar obligati eximimus et penitus liberamus
 quelibet instrumenta super huiusmodi rachi obligationib; et condi-
 tionib; confecta, et etiam contractus super hęc Sabites, cassates
 et irritates omnia et de decore nullius exilare firmitatis nulli
 ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre exemptionis
 liberationis et constitutionis infringere vel omni ausu temerario
 contraire; Siquis autem hoc attentare presumpserit indigna-
 tionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius

se nouerint inuimus. Das Viterbij Id. Februarii Pontifica
tus nostri Anno Tertio

Et ego Alaribandinus quondam orlandini Not. de Aquapendente Aus.
Imperiali Iudex ordinarius et not. constitutus prout inueni;
Ideo privilegio nil adens uel minuens nisi forte punctum uel
silabam q. natura substantie rei, lederet uel mutaret et
predictum privilegium no. uitiatur in aliqua parte sui fidelit.
scripti et de mandato magis Bartholomei Quasi a Bonafide
Notarij et Iudicij ordinarij in publicam formam redigi scripsit
et publicari et in premissis eor. auctoritatem et decretum inter
poneretur In Platina eor. Aquapendentis sub Anno Dni
mille ccc. lxxxv. Indictione viij. Tempore Dni Bonifacii
II octau. Die ultima Mensis Octubr.

Signu' mei supradicti

Alaribandin.

Et ego Bonafides Bonafide auctoritate Imperiali Iudex ordin.
et not. predictis inuentioni et absolutioni interfui. Et quia
recte cum originali hoc exemplum concordare inueni. Ad
uinc. remittentem meamq. in predictis auctoritatem interpositi
et decreti sub apponens deniq. signum meum

Signum de. my

Bonafidei Iud. ord. et not.

Et Ego Bartholomeus Quarta Not. et Iudex ordinarius auctoris
Imperiali predictae insinuatione et obscuratione interfu. Et quia
recte et diligenter cum originali hoc exemplum concordare in-
veni. Ita me cum etc, et ita que incorporavit auctoritatem
et decretum et signum meum apponi.

Signi dei Bartholomei Not. et Iud. ord.

Liberatis Civitatis Aquaspendentis p[er] Gregorium
a focariis, tallijs impositionib[us] et alijs
servitijs faciendis non solitis ante lega-
tionem Cardinalis Gidij Legati ad
partes Rusie ad beneficium ta-
men sedis Apostolicæ

Gregorius Episcopus Servus servorum Dei. Dilectis filiis Universita-
ti et dominibus Terræ Aquaspendentis Romanæ Ecclesie imme-
diate subiecte Urbem etane quod salutem et apostolicam be-
nedictionem devotionis roboris, sinceritas ac probata et con-
stans fidelitas quas ad nos et Romanam Ecclesiam vos sa-
buisse et habere per evidentiam operum demonstratis, et
cotidie demonstratis, merito nos inducunt, ut vos specia-
libus gratijs et favorib[us] prosequamur. Cum itaq[ue] sicut exhibita
nobis nuper pro parte vestra petitis continebat vos a tempore
quo bone memoria Gidius Ep[iscopu]s Sabinen[sis] per sedem Apo-
stolicam legatus ad partes Rusie exiit destinatus fueritis
multis per officiales dictæ Ecclesie coacti ad solvendum
diversa subsidia focaria, impositiones tallias, et exactiones et
ad faciendum certa servitia, que et quas ante adventum dicti
legati ad partes predictas solvere et facere nullatenus consue-

ratis pro parte uestra fuit humiliter supplicatum, ut cum
propter minimam paupertatem uestram ad huc aliqua de
huiusmodi subsidijs foras impositionibz tallijs et exactionibus
soluere nequueritis, et etiam commode nequeatis
reluare nos ab huiusmodi grauaminibz, et alias in premisis
de oportuno remedio uobis prouidere de speciali gratia signa-
remur. Nos igitur attendentes constantem fidelitatem et
fidelem constantiam quam ad nos et diuam Ecclesiam gerit
se probamini, et propterea uolentes nos prosequi fauoribus
gratiosis huiusmodi supplicationibz inclinati uobis auctoritate
Apostolica tenore presentium indulgemus ut usq; ad Apostolice
Sedis beneplacitum uos uel aliqua singularis persona ex uobis
deinceps ad faciendum aliqua seruitia uel ad soluendum aliquas
pecuniarum summas, aut tallias, uel exactiones quascumq; uel quod-
quam aliud camere apostolice uel eius aut diuine Ecclesie officia-
libz ultra quam ante tempus quo prefatus Episcopus ad predictas
partes legatus extitit destinatus, nullatenus compelli et uel in-
iuri coartari possitis, et nihilominus quascumq; pecuniarum su-
mas, quas pro preterito tempore occasione subsidijs foras
impositionum et talliarum sive exactionum huiusmodi
soluere tenemini, uobis tenore presentium remittimus et dona-
mus, ac uos, et omnes singulares personas ex uobis de huius-
modi pecuniarum summis absoluiamus et quittamus districtius
indibentes omnibz et singulis officialibz uestris et diuine Ecclesie
tam presentibz quam futuris, ad persoluendum aliquas pecuniarum
summas uel res alias, aut ad quecumq; seruitia faciendum ultra
quam predictis antiquis temporibz soluere et facere consueueritis
quoquomodo compellere seu uos uel aliquem uestrum occasione
huiusmodi talliarum et exactionum pro predicto preterito tempore

vexare seu aliquatenus molestare presumant. Nos enim
 ex parte irritum decernimus et mane quidquid in contra-
 rium à quo quamquam auctoritate scienter vel ignoranter
 contigerit adimpleri, volumus autem, quod si ulla unquam
 tempore vos quod ab sit ab obedientia et subiectione nostra
 vel Romanæ Ecclesie subtraxeritis diuisi modi gratia, et
 presertes literę nullius erisiant ualoris uel momenti. Nulli
 ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre con-
 cernoris remissionis, donationis, absolutionis, quitantionis
 inhibitionis et uoluntatis infringere uel ei ausu temerario
 contraire. Si quis autem hoc adimplere presumpserit
 indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli
 Apostolorum eius se noverit incurrens. Datus Roma apud
 Sanctum Petrum xij. Klen Decembris Pontificatus
 nostri Anno septimo. ne uos uel aliquem uestrum durante
 diuisi modi beneplacito

B. Pape

n.º 4

Incimatio pacis facte inter Bonifatium
 Papam pro Romana Ecclesia inter
 nobilem Virum Gassionum de Sertis
 in castro Griptar in Temporalibz Vi-
 carium, et ut dictus Gassionus ac
 omnes incolę et habitatores castri Gri-
 ptar pro amicitis habe-
 antur, et ut fideles
 Sancte Romane Ecclesie tractentur

Bonifatius Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis Abbatibus Pres-
 cribus ac Populo et Vniuersitati Terrę nostre Aquependensis
 Salutem et apostolicam benedictionem. Significamus uobis

ad gaudium pacem et plenam concordiam inter nos, et dilectum filium nobilem Virum Gassionum de Sertis in Castro nostro Gristaz pro nobis et Romana Ecclesia in Temporalibus Vicarium fore pro bona et pacifica statu totius ipsius Provincie plenarie conclusam; Quare volumus et vobis mandamus quatenus ipsam pacem et concordiam preconitari et benigne solemniter faciatis, ipsumque Gassionum ac omnes incolas, et habitatores ipsius Castri Gristaz pro amicis habeatis, et fideles nostros tractetis et tractari faciatis; Datus Roma apud sanctum Petrum vi. Kl. Junij Pontificatus nri Annis nono et eos ut amicos — — —

Jo. de Orto

^{n. 5.}
Breve Potestatis Terre Aquependentis
datus Bonifacium Papam nobili Viri Jacobo de
Pisis militi et
familiari ipsius
us Papae

Bonifacius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio nobili Viri Jacobo de Pisis militi familiari nostro Potestati Castri Aquependentis Urbevetan dioc salutem et apostolicam benedictionem; Tue deuotionis et probitatis meritis nec non gratis et acceptis seruijs, que nobis diutius impendisse dinosceris in debita considerationem adductis dignum duximus ut personam tuam favoribus et gratijs honoremus. Cum igitur Potestaria et regimen Castri Aquependentis Urbevetan dioc ad nos et Romanam Ecclesiam pertinere noscamur; Nos dei tua circumspectissimis industria confidentes sperantes — quod Castri ipsius regiminis cura poterit salubriter gubernari potestaria

potestariam ipsam pro instanti Anno futuro incipiendo in
 Klen: Mensis Junij proximo futur cum salario et oneribz
 consuetis, presentium tibi auctoritate committimus q
 te vel alium cui hoc commiseris prudenter et fideliter
 exercendam. Quocirca deuotioni tue per Apostolica
 scripta mandamus, quatenus potestariam predictam
 deuote suscipiens ne sollicite ac fideliter circa eius feli-
 cem curam intendas, quod prefatum castrum ex tuis
 studijs prosperetur, et nos deuotionem tuam exinde com-
 mendare merito ualeamus. Datz Anagnin Pontif.
 nostri Anno quarto.

o ser n. 6.
 Concessio Gregorium Papam Civitati
 Terre Aquependentis electionis
 Pretoris cum iure et
 mixto imperio ad
 beneplacenta
 men sancte sedis
 Aplice

vide fol. 24 r. n. 8.
 et fol. 30. n. 17.

Gregorius^{XI} Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filijs Univer-
 sitati et hominibus Terre Aquependentis nobis et Romane
 Ecclesie immediate subiecte Vrbevetan hoc Salutem et
 apostolicam benedictionem. Vre deuotionis sinceritas, et
 fidelis constantia quas erga nos et Romanam Ecclesiam
 matrem et dominam uestram gerere comprobamus non
 inmerito promerentur, ut uis specialibus gratijs et fauo-
 ribz prosequamur Vris itaq; in hac parte supplicationibz in-
 clinati uobis tenore presentium indulgemus ut quocumq; ingruent
 tempus eligendi Potestatem Terre uestre Aquependentis Vrbevetan

157
dico, qui in eadem terra debet iustitiam ministrare, liceat vobis
usq; ad Apostolicæ sedis beneplacitum eligere, seu nominare, qua-
rator viros ad hoc idoneos, qui de terris seu locis nobis et pre-
dictæ Ecclesiæ fidelibus, et deuotis oriundi existant, ex quibus
quidem quatuor viros se pro eligendis seu nominandis, Ca-
merarius uel ex uel Rector Prouincie patrimonij, beati Petri
in Tuscia, qui erit pro tempore, quibus seu eorum alteri cuius-
modi electis seu nominatis per uos ut premissis faciendis
presentabitur unum prout eidem Camerario seu Rectori place-
rit in uelatum Potestatem cum exercitu mari ac mixti Impe-
rij ad certum tempus prout et consuetum assuet, deputabit
atq; constituet cum salariis, ac honoribus, et oneribus debitis, et
consuetis; Volumus autem quod si nullis uobis tempore ab-
obediencia et deuotione uestra uel successorum uestrorum Romanæ
Pontificum aut predictæ Ecclesiæ uos quod ab eis subiaceritis
uel rebelles nobis aut eidem Ecclesiæ fueritis, cuiusmodi gratia,
et presentes littere nullius sint, roboris uel mone. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis
et uoluntatis infringere uel ei ausu temerario contraire,
Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignatione omni-
potentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se
nouerit incurrens. Dato Romæ apud sanctum Petrum xij.
Klen. Decembris Pontificatus nostri Anno septimo.

x
x
x
G. Sindonis

B. Arano

Concessis & Cemenem Parvam ad augu-
 mentandum Terram Aquerens-
 lensis habitatoribz, ut qui-
 cunq; uenerint ad ha-
 bitandum in dicta
 Terram gaudeant privilegio
 libertatis prout gaudet
 castra Verigene

Clemens Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis Filijs Soms-
 nibus Castri Aquerensibz nris et Ecclesia Romana fi-
 delibus salutem et apostolicam benedictionem. Exertis
 fidelitatis et deuotionis uestrae constantiam dignum arbitra-
 mur et congruum ut usq; apostolicis fauoribus muniamus
 Ideoq; presentium auctoritate concedimus, ut quicunq; de
 quibuscunq; locis ad castrum uestrum ibidem habitaturi
 peruenerint gaudeant & omnia sicut nosmet ipsi uestrae
 privilegio libertatis, cum desideremus ut castrum istum
 ad honorem eiusdem Ecclesiae habitatoribz augmentetur.
 Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre
 concessionis infringere uel ei ausu temerario contraire
 Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem
 omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum
 eius se noverit incursurus. Datus Viterbij D. februarii
 Pontificatus nostri Anno Tertio

q. lae Romanus

Ben f.

Concessio y Cessione Papam
 Universitatis Aquensibus debito-
 nis Potestatis confirmandi
 a Rectore Province
 Patrimonij

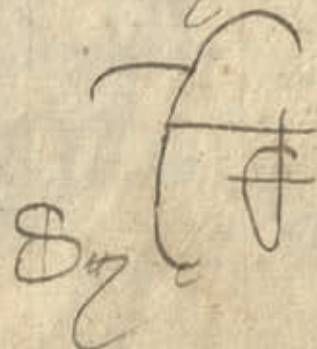
Clemens^{VI} Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam Me-
 moriam. Libenter omnium utilitati prospicimus sed eorum
 potissime commoditatibus providemus, qui nobis et Ecclesie
 Romane immediate subiecti preter Romanam Pontificem superiorem
 aut dominum non agnoscant. Sane pro parte dilectorum filiorum
 Universitatis seu communitatis Terrae Aquensibus nobis et
 Ecclesie Romane immediate subiecte Urbiculanensi diocesis fuit nobis
 nuper exponitum, quod licet ab antiquo fuerit observatum
 quod in dicta Terra quotiens providendi eidem Terrae de
 Potestate seu Rectore immineret tempus consiliarij, dictae
 Terrae, qui tunc erant eligebantur quatuor viros probos, quos
 ad huiusmodi Potestatis regimen exercendum idoneos repu-
 tabant, et eos nominibus pro parte dilectorum Universitatis seu Co-
 munitatis Rectori provincie Patrimonij beati Petri in Tuscia
 qui erat pro tempore in et de equineia dicta Terra fore di-
 notatur presentatis eidem Rectori illum ex eisdem quatuor se-
 lectis eidem Terrae Potestatem deputabat seu etiam confirma-
 bat tamen a paucis temporibus circa et abusu Rectores dictae
 Provincie inolevit, quod huiusmodi electione neglecta dicti Recto-
 res pro libito voluntatis eos de familiaribus aut alijs domesticis
 suis affectionem propriam utilitati publicae preferentes eidem
 Terrae ad Potestatis officium ineptos et minus idoneos depu-
 tarunt, et quia Terra ipsa frequenter sentit huiusmodi universali-
 ter et particulariter incurrere iacturam, Quare pro parte dilectorum

Universitatis

vide etiam n.º 6.º proge-
 dat fol. 12.º et n.º
 17. fol. 30.º

Universitatis seu comunitatis fuit vobis humiliter supplicarum ut
 providere ipsi sup hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos
 itaq; sincere devotionis affectum quo dicta Universitas seu
 comunitas nos et Romanam Ecclesiam reverenter attendit
 et proinde nos et nos favore in hac parte protegi oportuna
 huiusmodi supplicationibus inclinati eidem Universitati seu
 Comunitati auctoritate apostolica tenore presentium indulge-
 mus ut Consilarij, eor, qui sunt et erunt pro tempore quo-
 tens tempus providendi eidem terre de potestate imminerit
 possint quatuor providos viros fideles eiusdem Ecclesie ad
 huiusmodi potestatis regimen exercendum eligere, et
 quod huiusmodi sic electos nominibus Nostri die et provincie
 qui est et erit pro tempore presentis idem Noster illem et
 eidem quatuor quemad huiusmodi regimen magis pro-
 neum reputabit, eidem terre in potestatem proficiat
 creentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
 paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario
 contraire; Siquis autem hoc attemptare presumpserit
 indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri et Pauli
 apostolorum eius se noverit incurrens. Datis apud Villa-
 novam Aquilonensem die iij. K. Aprilis Pon-
 tificatus nostri Anno decimo

x
 x
 x
 G. de lausuz

Mathias

Honoratis Bonifacii, Papae octavi Civitatis
 Aquependensis, ut propter offensiones
 quas faciebant Urbevitanis
 contra dictam Civitatem Aquep-
 penderis, eadem Communitas
 persisteret devota erga
 Romanam Ecclesiam, offerens
 me ad defensionem
 sub plumbo signato cum capitibus
 s^{ti} Petri et s^{ancti} Pauli

Bonifacius Episcopus Servus Servorum Dei, Dilectis Filiis Potestati Con-
 siliis et Communi Civitatis Aquependensis vestris et Ecclesiae Romanae
 Fidelibus Salutem et Apostolicam benedictionem. Licet Urbevitanorum
 Temeritas, qui tamquam Filii torquati, corruere totaliter in precipi-
 tium moluntur ad offensionem vestram, sua dicatur iterata mol-
 mina preparare sperandum est tamen a vobis et pro certo
 cernendum, quod vos Ecclesia Romana mater vestra non
 deseret, quos intendit sicut speciales Filios protectionis suae
 munimine confortare; Quapropter Universitatem vestram
 monemus et Exortamus attente per apostolica vobis scripta
 mandantes quatenus tamquam Viri prudentes viriles et robustos
 Sabentes animos constanter in devotione solita erga ean-
 dem Romanam Ecclesiam persistatis. Scitum pro certo
 quod ad defensionem vestram, et ad conterendum illorum
 superbis elata cornua intendimus apponere totaliter
 manum Apostolicae potestatis, quod ne dum ipsorum perveritas
 a procedendo contra vos compelleretur restringere ausus suis
 verumetram necessitate cogatur de misericordiae gratia, vel
 desue potius detractionis extreme remediis cogitare. Dat.
 Velletri

Venerabili fratri Rectori Juny Pontificatus nostri In-
no primo n. ber

^{n. 10.}
Auctoritas data Comunitati Aquapen-
dentis gravando tam clericos quam
laycos ad solvendum dacia et
alia onera pro possessionibus
etiam ecclesiarum p. Bertran-
dum Presbiterum Cardinalem Apst-
lice sedis Legatum

Bertrandus miseratione divina et sancti Marti presbiter
Cardinalis Apstolice sedis Legatus. Dilecti in Christo
Prepositi Sancte Victoriae de Aquapendente Urbevetan dioc
Salutem in domino. Significaverunt nobis dilecti in Domino
Comune et homines dictae Terrae Aquapendens q. cum comite
ipsum mecum et varijs debitis retroactis temporibus commissis
pregravetur, et q. maior pars possessionum que in communi
indacijs, et alijs oneribz supportandis conferebat ad ecclesias
ac alia via loca sint legata, que possessiones pro debitis iam
contractis ante donationem vel legatum coram ipi Comuni
erant saltem tacite obligate. Supplicantes nobis humiliter
ut omnes et singulos tam laycos quam clericos ac alios detempto-
res possessionum predictarum ad contribuendum in predictis compelli
per aliquem mandarem. Nos igitur predictis eorum
petitionibz inehinati discretioni tue auctoritate qua fungimur
preteritum tenore committimus et mandamus, quatenus omnes
et singulos clericos et laycos ac alios quoscumq. detinentes
possessiones predictas ad contribuendum in honoribz per presam

Commune premissorum occasione pro preteritis tempore dumtaxat
debitis q̄ censuram Calerianam ac uis et modis alijs, quibz
expedire uideris eadem auctoritate compellas privilegij immu-
nitatis et appellacionis non obstantibus quibuscumq. Datis
in predicto loco Aquependentis viij. Kal. octobris Pontificatus
Dni Clementis Papae Vi. Anno septimo

Jacobus

Rudus Vitalis

^{n. 11.}
Auctoritas data Potestati Aquependentis
cognoscendi appellaciones, que inter-
ponebantur ob solutionem onerum
comitatus Aquependentis, et grauandi
omnes et quoscunq. realiter et per-
sonaliter ad soluendum datia
et onera dicti Comitis Bertrandi
Cardinalis Apostolice Sedis
legatum

Bertrandus misericordie diuinae et sancti Martini presbiter Cardi-
nalis. No. 11. Dilectis in Xpo Potestati terre Aquependentis salutem
in domino. Cum sicut ex parte dilectorum in Christo Comitis et
vniuersitatis hominum dictae terre Aquependentis est expositum
coram nobis, sicut nonnulli quos clare patet eidem sedi teneri
in certis pecuniarum quantitatibus, et cum debent compelli ad
solutionem ipsarum pecuniarum qualitatem. Statim in uocem appella-
tionis perumpserunt uolentes q̄ huiusmodi eorum appellaciones frivolas
excitare solutionem pecuniarum qualitatem petarum. Insuper
supplicauerunt

supplicavit nobis humiliter, ut eis sup. fore providere de
 oportuno remedio misericorditer signarem. Nos igitur cu-
 pientes quod unicuique iusticia ministeret, videntes quod dicti
 appellantes de predictis eorum subterfugijs gloriantur discretioni tue
 auctoritate qua fungimur presentium tenore precipimus et
 mandamus quatenus omnes et singulos quos clare patet ipsi
 communi debere aliquas pecuniarum quantitates ipsos ad obstantibus
 quibuscumque eorum appellationibus fructibus compellas ad solutionem
 integram predicti tui faciendam de huiusmodi pecuniarum
 quantitatibus realiter et personaliter, ac iuris et modis alijs
 quibus videris expedire. Datus apud Montemflavonem
 Balneoregionem die 11. non. Septembris Pontificatus Pp.
 Clemens 6us in Anno septimo

6
 Jacobus

n.º 12. *J. Pontif.*

Littere informabrevis Bonifacii
 Pape Communitati Aquepen-
 dentis pro receptione in pte-
 statum dictae Terre Dni
 Jacobi de Pisis militem et familiarem
 ipsius sancti Pape

Bonifatius Episcopus Servus Servorum Dei Dilectis Filijs (Cui
 Castri Aquependensis Urbem et hanc salutem et Apostolicam
 benedictionem. Devotionis et probitatis merito dilecti

Filijs nobilibus Viri Jacobi de Pisis Militis familiaris nostri Potestatis
Terræ vestre, nec non gratis et acceptis remercij, quæ ipse diuicijs nobis
impendere diuocatur in debitam considerationem adhiberi dignam
duximus, ut personam suam favoribus et gratijs honoremus. Cum
igitur Potestaria et regimen castri vestri, Aquependentis ad nos
et Romanam Ecclesiam pertinere noscatur nos de ipsis, s.
circumspectionis industria confidentes ac merentes, quod castram
ipsum sub ipsius regiminis cura poterit salubriter gubernari.
Potestariam ipsam pro instanti Anno futuro incipiendo in Kalen.
Mensis Junij proximo futuro, cum salario et oneribus connectis
eidem militi auctoritate literarum nostrarum duximus committendam
se vel alium cui hoc commiserit prudenter et fideliter exor-
cenda. Quæ circa Universitati vestre papatistica scripto
mandamus quatenus eundem Militem vel eius Vicarium ad
Potestariam huiusmodi deuote ac liberaliter admittentes ne eum
in hijs quæ ad officium ipsum pertinent efficaciter impedire ac
obedire curetis, quod eius studij cum promouenda vestra fructifi-
cat, ac nos in vestris successibus prosperis gaudemus. Dat.
Anno Pontificatus nostri Anno Quinto

o 117

B. de Sugo

n. 19.
Francisco Benedic. Pape Civitate
Aquependentis ad procurandum
crescere de bono in melius
in laudem et honorem
Sedis Apostolicæ et Terræ

Benedictus^{XII} Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis Filiis Comuni
 Calvi Aquenensibus Satis et apostolicam benedictionem. Nos
 dilecti Filii Magistri Hugonis Tugrii Canonici Martonen Rectoris
 patrimonij beati Petri in Tuscia insinuatione percipimus uobis
 grata quod uos in fidelitate et deuotione uestra et Ecclesie Romanae
 inuisa constantia persistentes eidem Rectori circa cultum
 pacis, et iusticie manutenedum in illis partibus et fovendum pro-
 munitis cum effectu, et fidelibus saltem ac parere et asside-
 re continue deuotis et orationibus studijs non cessatis, nos quoque
 deo ac uobis et apostolice sedi gratias admodum et acceptis vos
 cum gratiarum actibus multipliciter in domino commendantes
 vniuersitatem uestram exhortamur attentius in domino, et
 rogamus quatenus diligentius attendentes quod in Viris virtu-
 tis laudata uirtus nequaquam minuitur, sed augetur vos viros
 pollentes uirtutibus sicut saltem ostendete premissa et quibus
 uobis et illi patrie prouerit honor et crescit commendam, sic
 continuare debent semper in melius procuratis, quod exinde apud
 nos et sedem eandem laudis et commendationis uestrae scribitur lau-
 dabilia non indignè suscipiat incrementa. Dat. Quirinae. D.
 Aprilis. Innocentius nonus Anno quarto

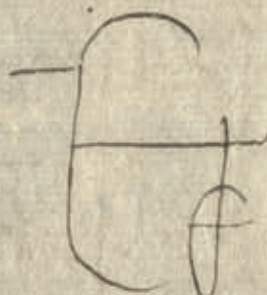
de cur

B. de beath

n° 14.
 Decretis Consilij duodecim Virorum ad
 tractanda negocia Civitatis Aquen-
 sensis ad res suas
 y Clementem
 Papam

Clementis Episcopus Servus servorum Dei. Dilectis Filijs Regimiris Coniulis
et Communi Castri Aquependentes ad Romanam Ecclesiam immediate spectantis
Urbevetanæ diocesis Salutem et apostolicam benedictionem. Sincere devotionis af-
fectum quo vos et Romanam reverentissimi Ecclesiam intuentes dignum
ducimus ut vobis vestris favorabiliter annuamus in his maxime que prosperi-
tatem status vestri restituerentur. Sane pro parte vestra fuit
vobis expostitum, quod licet in Castro vestro Aquependentes ab antiquis eligi
convenuerint et nunc etiam eligantur duodecim probi Viri de Sominis
dicti Castri ad negocia vobis universaliter pro tempore incumbenda
tractanda ac etiam exequenda tamen, quia Castrum ipsum a tempore
mortalitatis circa hic Sominis est exhaustum, quod nunc duodecim
viris pauciores admodum numero ex Sominis ipsis viri ceteruntur
ydones ad huiusmodi negocia tractanda ac etiam exequenda ad id
plenamque minus ydonei assumuntur, Unde fit quod Castrum ipsum et
onerosa multitudo inutilis gravatur frequenter expensis, et negocia
que incumbunt non solum non expediuntur aut diriguntur utiliter
quinimo potius confunduntur. Quare pro parte vestra fuit nobis
humiliter supplicatum ut huiusmodi onerosam multitudinem reserctes
numerum ipsum Virorum duodecim, et competentem numerum reducere
dignaremur. Nos igitur status vestri prosperitatem paternam re-
spectives in domino caritate huiusmodi vestris supplicationibus inclinatis.
Huiusmodi numerum Virorum duodecim ad numerum trium Virorum
dumtaxat apostolica auctoritate reducimus. Statuetes, quod
eadem trium Virorum numero ceteri de cetero plures ad huius-
modi tractanda et exequenda negocia nullatenus eligantur et
illa que per ipsos tres viros sic electos tractabuntur ac etiam
diriguntur illam vim illumque vigorem habeant quam et quem
habebant et solvant ea que per huiusmodi viros duodecim ante
reductionem et statum vestra tractata et ordinata fuerunt
ac decernentes ex nunc irritum et inane si secus super his
a quosque

a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contige-
 rit attemptari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
 nostre reductionis Statuti et constitutionis infringere vel ei ausu
 temerario contraire; Siquis autem hoc attemptare presumpserit
 indignationem omnipotentis Dei beatorum Petri et Pauli Apostolorum
 eius se noverit incursurum. Dat. Avinion^{is} iiii Non: Augusti
 Pontificatus nostri anno decimo $\frac{1}{2}$ ad decentem

 Gregorius

iii
 xx
 x
 R. d. d. d.

Trantimontan

n°. 15.
 Commissis abolitionis a Juramento
 prebito per Communitatem
 Aquenensibus sup. conuectio-
 nibz factis cum Urbevetanis
 Rectori Province Patrimonij
 Alexandri Papa

Alexander Episcopus Servus Servorum dei. Dilecto filio Rectori
 Patrimonij beati Petri in Tuscia sat. et apol. thean. benedicti.
 lecta coram nobis dilectorum filiorum Potestatis Comiti et Communis
 Casci Aquenensibus petitis continebat, quod ipse ad Civitatem

Verbeuetan euitandas molestias de faciendis ipsorum precepta in Ecclesia
Romanam aliquam immediatam spectant preiudicium presterunt cor-
poraliter iuramenta a quibus se abstinere, et ea per nos relaxari no-
bis humiliter supplicauerunt. Quo circa discretioni tuae per apostoli-
lica scripta mandamus quatenus iuramenta ipsa utpote illicita et
in Ecclesia metate lesionem enormem presterata auctoritate nostra
relaxans dilectis Potestati consilio et communi ne de cetero presu-
mant similia diluicibus inibere procure. Dato Neapoli xij
Klen Junij Pontificatus nostri anno primo

n. 16.

In sub

Responsio grata Martini Pape Civitati
Terrae Aquependentis gra-
tiaz actione pro fidelitate et
deuotione erga Ro-
manam Ecclesiam

Martinus Quintus Seruus Seruorum Dei Dilectis Filiis Praetibus et
Consilio Terrae Aquependentis nobis et Romanam Ecclesiam imme-
diate subiecte salutem et apostolicam benedictionem. Intelleximus
ea que dilecti filij Guido Udebrandini et Catalupus Simonis oratores
uestri nobis ex uestra parte dixerunt et ex ipsis recognouimus deuotio-
nem et fidem, quas nobis et Romanam Ecclesiam quondam et libuissis
ac rure inuicissimum ex libetis audivimus quorum labores pericula et
damna quos et que hactenus subiissis. Quas obres deuotionem ac
fidelitatem uestram cum gratiaz actione commendantes hortamur
quatenus semper bene sperantes in fide et deuotione solita continue
perseueratis. Nos enim sicut dilectis oratoribus diximus intendimus

uos prosequi favoribus et auxiliis opportunis, et sicut fructus socij
 passionum ita consolationum uolumus uos esse participes. Dat
 Florentie iij. Kleni Aprilis Pontificatus nostri Anas Secundo

ai. de Arimino:-

n.º 17.

Auctoritas siue privilegium eli-
 gendi Potestatem data Civitati
 Terrae Aqueductensis per
 Gregorium Papam et publica
 copia in carta membranata

In nomine Dñi amen. Hęc est copia cuiusdam privilegij concessi
 Comuni Aqueductensis p̄ Sacchissimum patrem et Dñum, Dñum
 Gregorium. PP. Indecim bullati bulla plumbea pendeli ad eadu-
 lam sicut duos color, crocei et rubei in qua quidem bulla ab
 uno latere erant litere sic ductes. Gregorius Papa Indecim
 et ab alio latere erant ymagines duos capitum cum una cruce
 in medio, supra quas erant sc̄p̄ s. Pa. S. De: Cuius quidem
 privilegij tenor sequitur in hæc uerba

Gregorius Christusque servus servorum Dei; Dilectis filiis Universitati et
 Dominibus Terrae Aqueductensis uobis et Romanæ Ecclesie immediate
 subiecte Urbemitanæ Diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Vobis
 deuotionis sinceritas et fidelis constantia quas erga nos et Romanam
 Ecclesiam matrem et anam vestram gerere comprobamus non in-
 merito promeretur, ut nos specialiter gratias et favoribus prosequamur.
 Vestra itaque in hac parte supplicationibus inclinatis, uobis amore patroni-
 tium indulgemus ut quoties ingruerit tempus eligendi potestatem

vide folijs p̄ 3.º
 et 24.º n.º 4.

18
Terrae vestrae Aquapendensis vobiscum hinc, qui in eadem Terras
debet iustitiam ministrare liceat vobis usque ad Apostolicae sedis
beneplacitum eligere seu nominare quatuor viros ad hoc ydo-
neos, qui de Terris seu locis nobis et praedictae Ecclesiae fidelibus
et deuotis omnium existant, ex quibus quidem quatuor viris
sic prout eligendis seu nominandis, Camerarius vester vel Me-
stor provincie patrimonij beati Petri in Tuscia qui erunt pro
tempore quibus seu eorum alteri iuxta modum electis seu nominatis
sicut ut premititur facienda presentabitur unum prout eidem
Camerario seu Mestori placuerit in vram potestatem cum exer-
citiis maris et missis Imperij ad certum tempus prout est consuetum
assumet deputabit atque constituet cum salario ac honoribus et
oneribus debitis et conuenis. Volumus autem quod si ulla unquam
tempore ab obedientia et deuotione vestra vel successorum vestrorum
Romani Pontificum aut praedictae Ecclesiae usi quod ab eis sub-
traxeritis vel rebelles nobis aut eidem Ecclesiae fueritis huius-
modi gratia et praesertim litterae nullius sint roboris vel mome[n]ti.
Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam vestre con-
cessionis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire.
Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipoten-
tis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit
incursum. Datis Rome apud sanctum Petrum xiiij. Kleno.
Decembris Pontificatus nostri anno septimo. Deinde in
datis Privilegiis ab uno latere erant sex litterae xxx. et Gui-
donis. Et ab alio latere erat scripta B. hanc et in phoca
datis privilegij erat sic scripta Pp. Sicut. . . viij.
Et ego Johannes olim vniuersi Petri de Aquapendese Imperiali aucte
iudex ordinarius et notarius publicus constitutus praedictum
exemplum cum suo autentico originali fideliter transcripsi et
copiam et in publicam formam redegi nil aduersus vel minus

nisi forte punctum vel sillabam per errorem q̄ sentus mutet
 vel intellectionem uariet, et legi et abscultari una cum impa-
 scriptis ser. Vanna ser. Cecili de Balnoregis et oriam Carcella-
 ris Comunis Aquapendentis ser. Francisco Cagni de Vrbeueteri
 et ser. Francisco diuini de Aquapendente fidelibz Tabellionibz
 et literatis personis Coram sap. Viro ser. Andrea Coceli de
 Balnoregis Iudice et assessore nobilibz Viro Donato Bgolin
 de Vrbeueteri Potestatis Terre Aquapendentis sedes pro tribu-
 nali ad bancamuris in sala Tabelliz, comunis prefate Terre
 Aquapendentis. Qui ser. Andreas Iudex predictus, quia dictu
 exemplum cu suis authentis originali bene concordare inue-
 nit Ideo eius ordinariam et iudiciariam auctoritatem
 quam habet interposuit et decreuit. Sub Anno dni millesimo
 quingentesimo sexagesimo octavo die prima tempore san-
 ctissimi in Christo Patris et dni dni Urbani pape sexti die
 xi. Mensis Nouembris presens Anglutis olim Secunia, Regis
 Helobrandini, et Ioanne Villouci de Aquapendente Testibz
 ad hoc habitis uocatis et rogatis salutatis q̄ infrascripte

Signum me. Iohannis et. Iudicis ordinarij predicti.

Et ego Franciscus olim sene de Aquapendente pub. Imperiali auct.
 not. et Iudex ordinarij predictus abscultationi, intimationi
 et decreti interpositioni interpei una cum dictis supradictis not.
 et literatis personis Et quia dictam etiam cum dicto ser. auten-
 tis originali bene concordare inueni. Hec me in Testam. subscripsi
 et ad cautellam signumq̄ meū appostui consuetū

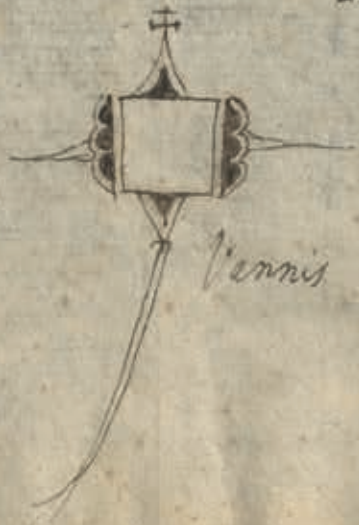
Signum me. Franciscus not. et Iudicis ordinarij p[ro]dca

Et ego Franciscus (agn. de Vrbenetor) auctoritate Imperiali Iudex ordinarij et notarij publicus constrinens supradicta absolutione Intimatione et decreti interpositione una cum supradictis notarijs et Iud. ordin. interfui. Et quia presertim copia cum suo originali concordare inueni. Haec sic in testem pub. me subscripsi, et ad maiorem fidem et cautelam signum meum appostui conueni

Signum de Franc. Iud. ord. et notarij

Et ego Vannes olim ser. Caceri de Bata pub. Imperiali auctoritate not. et Iudice ordinarij supradictis notarijs absolutione Intimatione et decreti Intimatione et interpositione interfui una cum supradictis notarijs et literatis personis. Et quia dictam copiam cum suo originali concordare inueni. Haec me in testem subscripsi et ad maiorem fidem signum meum postui conueni

Signum me. Vennis notarij p[ro]dca

n.º 10.

Privilegium per Bonifatium Papam con-
cessum Comitatum et Terrarum
Provinciae Patrimonij pro cogno-
scendis omnibz criminibz et ma-
leficijs exceptis quibusdam prout
ines cum alijs formis incipiendo in causis
maleficiorz nec non exactiones
gracie pariterqz circa ap-
pellationes.

In nomine Dni Amen. Hoc est exemplum cuiusdam exempli ex epl
privilegi Papalis scripti et exemplati et in publicam formam reduci
manu per Hieronimum de Aquapendente hoc. et de hunc. Cuius
quidem tenor talis est.

In nomine Dni Amen. Hoc est exemplum cuiusdam exempli pri-
vilegi Papalis. Tenor cuius talis est, quod quidem exemplum
scriptum est manu magri Johannis Petri de Montelassone hoc
Bonifatius Episcopus servus servorum De. ad perpetuam ac memoriam, sicut
merum et mistum Imperium in Patrimonia beati Petri in Tuscia ad
apostolicam sedem spectantem nonan. Et scilicet dominus hoc ut subiectoz
nostroz sint contra iudicia ex corrobore amplioris, quo indubio ex
nostra auctoritate procedent neque maleficia remaneant impunita
concedendo indulgemus et indulgendo concedimus gratiose usqz
ad apostolicę sedis beneplacitum ut comunitates et Universitates
Civitatum et Castroz Patrimonij beati Petri in Tuscia que solite
sub ab anaco ad regimen suum eligere Potestates consules seu
Rectores possunt p se vel p Potestates consules seu Rectores eorundem
seu officiales suos ad hoc deputandos merum et mistum Imperium
exercere in Civitatibz et Castroz ipsoruz territorij circumstantis seu
districubz criminibz forensi scilicet leuare strabus, bulle et literas

137
nosbarz uel morete rapas virginu' et proditionis exceptis. Quando una tan-
dita sedes etiam sup' criminalibus puniendis concessis ut premichitur
seu indultis expresse procedi mandaret et alios conueniri et considera-
tionis certis mota procedi et punitioni supersedeat alij supradicti
oniam si aliquo uel aliquibus processisset. Precipimus quoque discretis
Necronibus Bahimonia supradicti qui tunc pro tempore et officialibus
eorumdem ut in premisis que dictis communitatibus et Vniuersitatibus
indulgentis eas nequaquam impediat uel molestat. Et ut non impediat ipsas
congrua statuta condone sup' processu et punitione habendis sup' crimi-
nalibus, de quibus de eis contenditur ut procedere ualeant ipsas punire
Drouso et alias in qua statuta non sunt. Et si facta fuerint omnia
nullatenus preiudicium sit contra Romanam Ecclesiam uel Ecclési-
asticam libertatem. Concedimus etiam ut collatas et Vniuersitates
predictas et alie Terras Bahimonia tunc loca que in se reuer-
sunt publicas, statuta de dicta custodia et Necron ipsa ad eorum
dependia solvere pro custodia uel securitate statuta dictam custo-
diam ipsam diligenter faciant iuxta posse. De culpa tamen
uel notabili negligentia et Necron eadem potentes publica
origines minus ad satisfaciendum transcurant in hoc casu ad-
pellat super iniuria et rebus ablatas eisdem. Precipimus itaque
ut nec Syndici Communitatum Vniuersitatum et Terrarum ipsarum
nec singulares persone aut procuratores eorum in criminalibus
uel iudicialibus ad Necron spectantibus ad palatium Montis Casseris
uel ad Curiam ipsi Necron uocati personam detineantur si ydoneam
cautionem prestauerint iuxta qualitatem delicti seu cause nisi fuerit
talis casus in quo de pace ad se causas admittenda est. Necnon
aut officiales ipsos nullus capiat uel detineat nec appellans et appellat-
lanti uel appellatione uolenti nulla ex hoc inferatur iniuria uel
grauamen. Qui uero ex causis detectum fuerit personaliter detinen-
dus. Volumus quoque et persone nec custodiam duodecim denarios au-

tantis monete singulis diebus persolvat ad plus si ad hoc sufficiat
 facultate nec pro ingressu vel exitu amplius solvere teneatur.
 Indubemus quoque quod Rectorem eundem aut eius officiales ex officio
 ad inquisitionem procedi contra certam personam vel contra specialem
 universitatem seu communitatem super criminalibus vel civilibus causis ad
 ipsos Rectores vel eius officiales spectantibus nisi sint fortitan sup-
 plicis illa persona vel ille universitates seu communitates contra quas
 inquiritur ditamate. Secus si fieret inquisitio generalis quando
 etiam est crimen vel culpa fore commissam et quis comiserit
 ignoratur. Ad incolas quoque seu habitatores dicti Patrimonii
 dumtaxat exigi volumus et solvi mandamus focarium sicut
 et a quibus secum antiquum morem solet exigi et persolvi.
 Procuraciones vero non exigantur nisi quando Rector persona-
 liter visitet Civitates vel castres. Et tunc non exigantur quan-
 titates maioris aut pluris, quam ante quadraginta vel triginta
 annos preteritos exigi consueverunt ac solvi. Provisimus etiam
 quod quotiens Rectores Patrimonii aut ipsos Communitates per
 Iudices vel singulas personas personaliter seu per procuratorem
 coram se curaverit ut in civilibus vel criminalibus ea ad eum forum
 spectante compareant coram eis non actoris vel accusatoris
 seu denunciatoris aut persecutionis. Inquisitionem vel eam
 in ipso citatis continent et ut paratur simpliciter citandos. Cita-
 tiones que per unius castres ministerium possunt commodè expediri
 non fiant per plures. Indubemus quoque ut supra bonis per eun-
 dem universitates et Universitates predictas corules et Rectores seu officiales
 eorum publicentur nec non supra pecuniariis condemnationibus que
 hactenus fieri a predictis Rectoribus seu capitaneis et officialibus eorum
 Communitates seu Universitates ipse nullatenus impetrantur. Per
 publicationem autem et pecuniarias condemnationes huiusmodi iura
 dotium non cedantur et deducantur eis aliorum. Cum Iac

inquisitionem fuit procedendum, non recipiantur testes nisi
iurati presentis parte contra qua inquiritur vel absentis per ed-
ictum nec procedatur ex ea nisi primo depositiones testes
ipsi parti fuerint publicate et parti eorum data copia vel obli-
viti contumacia aut alia causa iusta huiusmodi publicatione
oblationem et datonem copie excuset. Non grauentur Civitate
Patrimonij vel singulares persone per immoderatum salariu quo-
dus officialium vel notarios qui castros sententias aut que-
ris scripturas. Pro delictis vel negociis emanantibus non gra-
uentur nec vocentur ad iudicia singulares persone civitatem
ipsarum. Quamvis regulariter non sint patres pro filijs per-
niendi personaliter vel in bonis, ne tam impunitate sumant
filij insolent et ad illicita manus extendant et ut patres
diligentius filios corrigant et castigent, statuimus ut pro filijs
delictis Patres in bonis suis possint gravari usque ad valorem
portionum illarum, in quibus se decederet Patres velati tempore
perpetrati delicti filios gravare non possint, dumtam delictum
exigat tantam expiam poenam. Bladi vel anone grassa-
tia terminati patrimonij extrahi prohibemus nisi deperatur ad
locu ubi moratur Non Curia, se gratia tam spati concedi-
mus, quod deperatur ad libem, se una tam Civitate, Catho-
vel terra Patrimonij, ad alia, vel ad aliud ipso deperri de Rebus
licentiam videramus absque redemptione et fraude, presentibus
quando unus locus abundat, et aliud patitur penuriam de
predictis impulsione remota, nisi a supradicta sede Rebus
sacet aliud in mandatis. Quoties ad Decorem predicti Patri-
monij vel ad eius curiam ab Universitatibus seu personis singu-
laribus contigerit appellari, mandamus appellationes legitimas
accipi ipsarum deperri, et singulas ac minus legitimas personas re-
pelli et ubi in causis Civilibus fuerit appellari

Voluimus

Volumus q. non solum post sententiam sed et ante sententiam
 ne eas appellari prout canonica iura permittunt. In crimi-
 nalibus tam causis et quando criminaliter agitur seu procedi-
 tur appellaciones interponi ante sententiam prohibemus, ipsas
 statim non admitti, nisi in casibus in quibus iura civilia et an-
 tiqua appellari permittunt, nec deterri volumus canonici
 iuris in hac parte ne Deoz punitione debita deterantur, vel mali-
 factores transeant impuniti. Post sententiam vero legitime appel-
 lare permittent prout iura tam canonica quam civilia patiuntur
 distinctis - et ubi terminis criminalibus et temporalibus de quibus ad solum
 nobis ead. Diet. Petronoy, qui erit pro tempore videbitur Pro-
 hibentes executionem fieri contra cess. iuxta lata seu latus sen-
 tentiam vel sententias contra ipsos a qua vel quibus fuerit ap-
 pellatum anteq. per iudicem appellacionis appellatio ipsa appro-
 bata fuerit vel sententiis reprobatas. Null. ergo omnino
 hominum liceat hanc paginam nostre concessionis precepti
 inhibitionis, provisionis, constitutionis prohibitionis tollerantia
 mandati et voluntatis, vel ei auri temerario contraire. Si quis
 autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis
 Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incurren-
 tes. Dat. Avinion. xiiij. kal. Febr. Pontificatus nostri anno quinto. Lell.
 et exultatum fuit hoc exemplum per me Scripsi Notarium
 in Monteflascione in Palatio Sapienter Dni Dni Alamanni quon-
 Galgani una cu. Magistro Raneris et Magistro Angeli Jud. ordin.
 et not. et mag. Bonaiuta et Mag. Ode de Monteflascione
 not. cu. suo originali autentico privilegio bullato bulla plumbea
 pendenti cum filo sericeo, ab una autem parte dexte bulle sinistra
 erant duo capita et quedam crux inter ipsa capita ac et
 littere sup. ipsa capitibus sic dicitur. S. Pa. S. Petri Et ab alia
 autem parte bulle infra erant littere sic dicitur Bonifatius

II. octavo sub Anno Dni Millesimo ccc. Inditib xiiij. Tempore
Pontificij PP. VIII die primo mensis Martij. Ego Joannes Petrus
de Monteflascone alme Urbis prefecti cult. lud. ordin et notij
constitutij, predicta omnia prout in dicto privilegio inveni ita
sic nil addens minuens vel immutans, q. ipsius privilegij et eius
substantie in aliquo mutaretur de verbis ad verbum legendis et
absultando cum predictis. Magistro Jan. Judo ordin et notij
et Magistro Bonavito Notij fideliter scripti, copiani et exempla
vi et dotij licentia et auctoritate Judicij ordinarij supradicti
publicari et in publicam formam redigi. Qui Judo suam
sic auctoritatem interpretat et decretum in Monteflascone in
loco predicto sub Anno Inditib Pontificij die et mense predictis
signam meo Judicij ordinarij et Notij. Sedem et occultatam
fuit hoc exemplum per me Eusebium Notij in Aquapondete in
Domo me. Donibandinu Notij intranscripti una cu magistro Girardo
olim vicario Judicij ordinarij et magistro Publio Magistro Filippi
notij ut predictis originali predicti exempli. sub Anno Dni Millesimo
ccc. Inditib xiiij. Tempore Dni Pontificij PP. VIII. Die iijij
mensis Julij

Ego Aldibandinus quondam D. de Aquapondete auctoritate
Imperiali publicus Notij et ordinarius Judo predicta omnia
prout in dicto exemplo inveni ita sic nil addens minuens vel
immutans quod ipsius exempli et eius substantie in aliquo mu
taretur de verbis ad verbum legendis et absultando cu predictis
magistro Girardo Judicij ordinarij et Notij et magistro Publio Notij
fideliter scripti, copiani et exemplari et de licentia et auctoritate
Judicij ordinarij supradicti publicari et in publicam formam redigi
Qui Judo ordinarius suam sic auctoritatem interpretat et
decretum in Aquapondete in loco predicto sub Anno Dni Inditib
Pontificij die et mense predictis

Signum dñi Hainbardinii Not^{ij} et iud. ordinarij

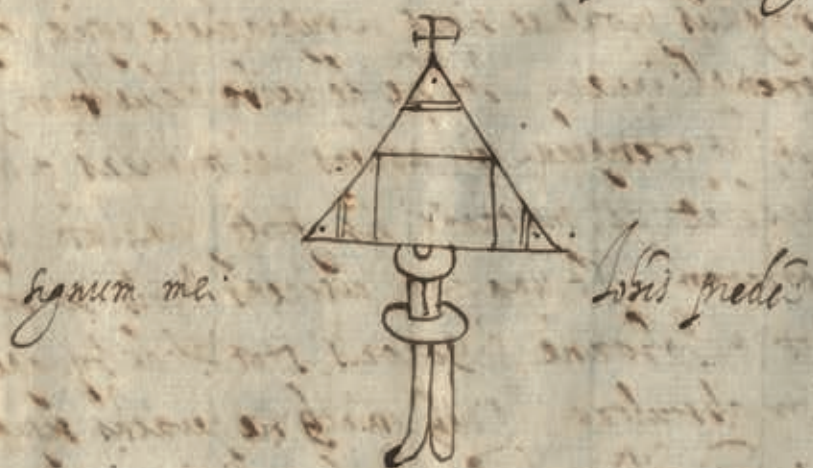
Et Ego Symon olim Magister Petri de Aquapendente Imperiali
 auctoritate Not^{ij} et iudex ordinarius, Supradictis omnib^{us} et
 singulis prout et sicut in supradicta copia, copie supradicti
 exempli inueni. Ita ne de uerbo ad uerbum fideliter subscri-
 pti et exemplari nil addens uel minuens, q^{ui} substantiam Rei
 ledoret uel mutaret nisi forte punctum uel si leuam per
 errorem, Et una cum discretis uiris scilicet Lauretio Vannio
 et Johanne & Barone Not^{ij} de Aquapendente sediligent-
 er absoulta. Quib^{us} omnib^{us} ne parochis sapiens uir dñi Gratia
 Magni Philippi de Piro iudex et vicarius Terre Aquapendentis
 per. Hobilem et sapientem uirum dñm Guillelmum de Catalon. Honor
 Potestatem dñe Terre Aquapendentis sedens pro tribunali in Pa-
 latio dñe Terre ad bancum ne lepiorum more solito, man et
 dñi Cois auctoritatem interposuit et decreuit. Et ego in
 publicam formam redigi sub Anno dñi Millesimo ccc. lviij.
 Ind. re. Tempore dñi Innocentij 3^{ij}. vi. die xviii. mensis
 septembris presentib^{us} supradictis dñis Guillelmo Potestate et iudice
 dñi Hainbardinii et Henrico Gochini de Aquapendente testib^{us}
 ad hoc uocatis et rogatis

Signum m^{ri} Simonis

not^{ij} supradicti

Et Ego Ioannes olim ser. Baronis de Aquapendente Imperiali auctoritate
 Notus et Iudex ordinarius predictae executioni, inuentioni, et decreti
 interpositioni interfui. Et quia dictam copiam cum dicto exemplo bene
 concordare inueni. Ideo me subscripsi. Ceterum signum apponi consuevi.

Et Ego Lauretus quondam Iannis regis de Aquapendente sub alme
 Urbis Jfci. publicus Notus et Iudex ordinarius predictae abstrac-
 tionis, inuentioni, et decreti interpositioni interfui. Et quia dicta
 copiam cum dicto originali exemplo bene concordare inueni. Ideo
 me in hacten subscripsi. Signumq. meum apponi consuevi.

Vna lettera del Re Carlo. Re di Francia
 alla Comunita di Aquapendente
 y rogatiare la d. Citta d'auer
 eccamto certe compagnie che
 mandauo

mandava all'impresa de'Napoli consegnare sotto
 la coita a far monitiones e provisione
 per suo passo. Tradotta di
 lingua francese in Italiana
 per mess. Neviz.
 Antonio Vesimino di Acquapendente
 Abate di S. Marino in Nam
 Città di Francia quat del
 prete Anno 1501. Si
 ritrova in Acquapendente sua
 Patria Patum. giura.
 Si ritrova fu nell'Anno 1494.

Carlo per la gratia de Dio Re di Francia
 Carissimi e grandi Amici. Noi siamo stati auvertiti che
 Saute ricoruto o lasciato entrare nella nostra Terra di
 Acquapendente le compagnie de sig. d'Allegre della Patena
 o d'Antonio Sans locotenente del nostro casto e fedel cugino
 il Marchese di Novalino che sono andati e mettoni in cammino
 all'impresa che noi facciamo per recuperare il nostro Reame di
 Napoli, et impedire che altri non passino a detta nostra
 Terra di Acquapendente dove noi ui moriamo e in ne siamo
 obligati. Noi che vertiamo al presente a detto sig. Capitano
 che si governa si bene e far gouernare le lor genti, che
 li habitanti habbino occasione di contentarsi, e noi ui pregia-
 mo affectionatissimamente che dalla vostra parte li uoliate
 far dare uiuere et altre cose necessarie pagando pero il
 tutto ragionevolmente o con uolere dare in buon ordine a detta
 monitione, e farli buona provisione che ad possiamo hauev
 necessita. E noi habbiamo deliberato esser in licue e dila

Non facendo voi ne farete singular^{mo} e gratis^{mo} piacere e de noi co-
gnosciammo uoto di voi, et faremo i vostri affari in piu grandi
e miglior raccomandationi. Cariss^{mi} e grand'Amici. H. S. in guar-
di di male. Data a Firenze li 19. giorno di Houembre
Carlo

Vost.

a Terzo

A nostri Cariss^{mi} e grand'Amici i Conghieri e Comunita
della Villa d' Acquapendente

n° 20.
In altra lettera del sopraddetto Re Carlo alla
Comunita d' Acquapendente per
auviso del Junere mandato pre-
gando a far provisione per il
passo delle compagnie che
mandaua all' impresa di
Napoli. Tradotta per il
sopradetto Signor. Abate di
lingua. Francese in Ita-
liana

Si ritroua fu nell' anno 1494.

Carlo per la gratia de Dio Re di Francia.

A nostri Cariss^{mi} e grand'Amici. Perche noi partiremo domane di
questa Villa per andare alla nostra impresa e recuperatione del nostro
Reame di Napoli. Noi vi preghiamo tanto cordalmente che pregar
tipus che voi uoliate fare e far fare gran massa di tutto uenire,
e monitione che far potrete a fine che noi e nostra compagnia
non possiauer necessita alcuna; Cui ne farete facendo questo
quanto di sopra piacere e conuita grandissimo e gratissimo

Di

Nos faciamo intendere vegliè alcuni di qualsivoglia conditione e
 tra qualsivogli essere, che in faccia forza, violenza e danno
 p' quest' affare, fatelo mettere in scritto e pigliarete lor nome
 parimente il nome delle compagnie, delle qual compagnie sono
 e p' information fatta, al nostro passare, noi ne faremo fare
 tal reparazione e punitione, e correctione, che voi sarete con-
 tenti. Ma come piu appieno haviamo dato commessione al nostro
 amato e fidel consigliere, Mre Dottor della presete, il quale
 vi dira da nostra parte quello sarà d' bisogno, e vi p'cedera ex-
 dendo de quello vi dira. Cosi mi e grand' amici. Fatto il
 vi guardi di male. Dat. a Firenze li 26 giorno di Aprile
 Carlo

Robertus secretarius

a Piero

A nostri e grand' amici. Li Cittadini della Comunita
 d' Aquapendente
 n° 21.

Petrus Aloyisii de Montaderis de Urbevetari
 contra civitatem Aquapendentis causa
 confinium cum castro
 Primum possessorum per Civitatem
 Aquapendentis

Nos omnibus nobilibus et spectabilibus viris D^{no} Bartholomeo Petri scapula
 de Senis magnifico milite sacri Joannis Hierosolomitani Et
 Antonis Doni de Aquapendente arbitris arbitratoribus amicis civibus et
 amicabilibus consensibus et bonis viris nominatis positus deputatis et
 electis ab infrascriptis partibus videlicet a nobili egenerato viro Aloyisio huc
 de Montaderis de Civitate Urbevetana suo nomine proprio et pro suo inter-
 esse et a parte una et a sindico civi et universitatibus et hominibus

Terre Aquependens nomine et vice dilecti Universitatis et Communis dilecti Terre
Aquependens parte et alia. Predecessoribus vir nobilis et generosus
Hoypius Tuce de Monabensis predictus pro proprio nomine et pro suo
proprio interesse agit narrat petit et iniure coram vobis proponit et dicit
se non in modum libelli sed talis qualis petitionis contra et adversus
eandem Universitatem et homines prefate Terre Aquependens. Dicit
et proponit prefatus Hoypius quod per annos .x. .xx. .xxx. .xl.
quingenta sexaginta et ultra proinde clapsos se et suos
antecessores et autores se vel alium seu alios auctoritate predictos
suos et eius vice et nomine tenuit et possedit continue pacifice et
quiete sine aliqua contradictione Territorium Viruinani et nam-
me unam partem prefate Territorii Viruinani positam in Con-
tra Oluetii et Viruinani iuxta fossatam Olueri et iuxta fossatam
Santis Rofeni et confinia dilecti fossati quod fossatum misit in
Chivelle et a capite est strata que vadit ad Civitatem Remensis
v3. per viam Villabon. Quod Territorium et Territorium Vir-
uinani et prefatam et certam partem predicti Territorii Vir-
uinani latant et confinant ut supra ad huc Sodie in preschay
et Sodierna die prenominate Hoypius tenet et possidet pro suo
et tanquam sui et pro sua et tanquam sua veris et legitimis causis et
titulis et iustis rationibus et possidere intendit. Quamquam prefatum
Civ. homines et Universitas dilecti Terre Aquependens a pluribus
et pluribus annis proinde clapsis et presch. anno dilecti Hoypius
in dicta sua possessione pacifice et quiete sine impedimento in-
dignum passando et dampnificando et alia faciendo que ulla
modo — habent contraventionem dicti Hoypius et in eius
gravi dampno et preiudicio turbant et molestant et pe-
tentiam turbet et molestet licet indebita et iniuste ipsius
Hoypius possessionem prefatam clandestine prefati homines
et Universitas dilecti Terre Aquependens ingressi fuerunt et

In causa dictum commune et homines dictae Universitatis nimirum
 et nitentur ipsum Aloyrium turbare et molestare non permittendo
 nec patiendo ipsum Aloyrium eiusque colonos, manerios et factores
 et quoscunque alios eius nomine libere et pacifice laborare et
 facere laborare pascuare et ligna incidere in ista terris: crimi-
 nari et in dicta certa parte prefati territorii Trininani nec
 provenientis fructus nec redditus colligere habere et percipere
 pacifice et quiete ut saltem antea Aloyrius continebat. Quare
 dicit et proponit superius Aloyrius q. prenominate comitis
 homines et Universitas dictae Terrae Aquenodensis animo et intentio-
 ne turbandi prefatum Aloyrium et molestandi in eius paci-
 ca et quiete possessione superius Terrae partis territorii
 Trininani abstrahit, et abstraxit et abstrahunt et abstrahunt
 de dicta certa parte prefati territorii Trininani dicto tempore
 tot et tanta ligna, fructus provenientis, et redditus ibi dicto tempore
 et dicto tempore existit que seu qui tunc fuerunt et erant et
 tunc erant si essent nunc et eius valoris ducatos ducentos
 auri et non plures quos testes docerunt et de quibus in processu causae
 predictae liquidabitur. Et amplius idem comitis et homines dicti
 comitis tunc temporis intulerunt et intulerunt in ipsam prefatam
 Terram partem dicti territorii Trininani tot et alia tanta dona
 q. que ipse Aloyrius dominicatus fuit in quantitate ducatorum
 auri quinquaginta et ultra. Denique dicit ipse Aloyrius q.
 esse admonuit et incompellavit dictum comitem et homines dicti comitis
 ut a predictis molestia et turbatione desisteret et restituere
 vellet solvere ac emendare damna et interem predictis. Quae
 in surda aures, pertransiens seu pertransiente non nisi malis
 aliis obstinatum seu obstinatis facere et adimplere recusavit
 seu recusaverunt in presentibus recusat in debitis et iniuste. Quare
 in prefata vera sint perit et requirit predictis Aloyrius a

vobis dno Arbitri arbitratores amici coes boni Viri et amiables confu-
tores ante dicitur quod per vestram diffinitivam sententiam laudum ar-
bitrium et arbitramentum condemnatis et condemnatum iuris remediis
compellatis supranupta conditiones dictae Universitatis dictae Terre Aquen-
pendentes ad cessandum desistendum defalts. ab omni molestia in-
quisitione et turbatione predicta. Et ulterius ad satisfactionem idoneam
Et pro modo dicto quod in futurum cessabit et desinet seu cessabunt et
desistent a turbatione et inquietatione predictis Et quod patretur
seu passetur infans et substatuet seu substatuetur expa nominatum
Aloysium libere pacifice et quiete dictae Civitatis Trivini et prefata
tertiam partem praenominati Civitatis Trivini supra lataratas
et corporatibz tenere et possidere et ex ea fructus proventus et red-
ditus quoscunqz recolligere percipere et habere Et quod predicta esse homines
et universitates predicta predictae Terre Aquenpendentes per eandem sen-
tentiam laudum seu arbitramentum condemnantes ad dandum tra-
dendum consignandi et restituenti singulis congrue restituendo
fructus antedictos proventus seu redditus et ligna et alia omnia
et omnia percipere per dictum esse homines et Universitatem dictae
Terre Aquenpendentis si extant sed si non extant ipsorum predictorum
valorem et estimationem utraqz - damna et interesse et expen-
sas suas et pendas usqz ad finem et sequitur. Et liquidabitur
in processu scilicet et cum dictis fructibus proventus seu redditibus ab
inde circa percipere et qui percipi poterunt. Que omnia perit
dnus Aloysius iussu omni meliori modo iura iure causa et forma
quibus melius debent et secundum formam dicti compromissi magis
et melius p. fieri et esse iussu mandati summarie et deplens
sine suspensa et figura iudicii secundum formam dicti iuris facti et
promissi. Deducendo in processu iudicii ore suo et sibi compe-
tens et competens omniaqz quomodocunqz et qualitercunqz. Salvo iure
addendi minuendi corrigendi mutandi et aliorum petitionis quan-
doqz

boungendi. Non aliter se propterea ad probandum nisi
 solum ea omnia et singula que tibi sufficiant ad victoriam suam.
 Petas tamen ipse Hloysius debere cogi et compelli dictum comune
 homines et universitatib' diei terre Aquependentis, eorumque legitimis
 iudicibus respondere de re petitionem et contentis in ea peractam et
 calumnie. Petas etiam deus Hloysius impedire circa pre-
 dicta et ad libitum predictorum per nos sibi huius et subitiam favora-
 biliter ministrari.

Die dominico xx. Maij

Exhibitis et producta fuit dicta protestatio et petitis per supradictum
 Hloysium coram supradictis nominatis arbitris et arbitratoribus
 et iudicibus in somis prefati Hloysij in portuall' supra fontem ca-
 nalis diei terre Aquependentis. Quam petitis recipi et admitti
 et secundum eius tenorem sibi fieri in predictis cum modo.
 Presente ser. Andrea luce, et Antonio Simonis Andree iudicibus
 et procuratoribus communitatis et hominum terre Aquependentis
 et contradicentibus predictis de parte in partem facientibus contradicentibus
 eos et petentibus copiam cum terminis ad respondendum et produ-
 centibus certos articulos pro expeditione dictae cause super quibus
 petentibus dictis nomine examinari. Testes inductos per nos et no-
 minatos ut inductis articulis continetur, qui articuli sunt in
 filia mei notarii. Saluis tam huiusmodi producendis et allegandis
 et alijs testibus inducendis si necesse fuerit.
 Qui omnes Arbitri et arbitratores sedentes ut supra visis et auditis
 predictis, predicta admiserunt si et in quantum de iure tenentur
 debet et aliter non, et decreverunt copiam dari dictis iudicibus
 si visent et pronunciantur primo et ante omnia locum
 litigij fore et esse videndum oculis ante examinationem Res huius
 et ad hoc ut magis intelligatur confinia nominata. Per nos
 huiusmodi inducendi alios testes si opus fuerit.

Testes inducti & Hloysium et examinandi sup[er] predictis pro parte sua

Dassalacqua da Colle
Ser neri da Colle
Paparella da Colle

MaName dalle Nove cu p[ro]di p[ro]cis

Antonio deo pela da s. Cassiano

Francesco del prella da s. Cassiano

Guglielmo del borgna da s. Cassiano

Giuannetto rapote da Paddolla

Piero dellamanella

Piero di Brunaccio

Antonio di Nardo coffone

El Niccio da s. Cassiano

Leonardo di merendone

Piero di burda da s. Cassiano

Giuannone da s. Cassiano

Domenico di merendone

Lucarone da Torre

Settefanti

Guido di sepio

Andrea et Petriantonio da baccano

Lamandulla

Die XXI. Mensis Maij

Supradicti d[omi]ni Arbitri sedentes in domib[us] d[omi]ni loiri ut supra p[ro]cis edixerunt
utrum et requiri debere testes inductos & loiri p[ro]cis ut supra ap-
paret & dominicum p[ro]cis pub[lic]i iurati munium eor[um] et (vnde &
venire et disparere debeant ad perhibendu[m] testimoniu[m] veritatis perti-
bendo & necno d[omi]ni iudices eor[um] suspendentes

Die XXI. Maij

Qui Dominus Nuncius, vadens et rediens post admittu[m] sibi factum
revelit se h[ab]ere et supradictos testes qui sub signati & y. grecum
invenisse et personaliter citasse et requirere sicut & disparere de-
beant coram dictis arbitris et arbitratorib[us] ad et testimo-
nium veritatis perhibendu[m] de his que sicut de contentis in petitione
dicti Hloysij et de continib[us] Castri Prunani remotis & nec-
no citasse supradictos iudices et p[ro]cis eor[um] Aquap.

Orta die

Comparuerunt personate coram d[omi]nis arbitris et arbitratorib[us] sedentibus

in domo huiusmodi supra dicti testes citati et signati per y grecum ut su-
 pra apparet, et ad declarandas deus arbitros iuraverunt ad sancta
 Dei Evangelia talis et dicere veritatem de his que sunt in dicta
 pensione producta per dictu Aloysiu et de dictis confinibus
 Minervarum

Privilegium Federici Romanorum Imperatoris
 semper Augusti Hierosolalem et Sicilie Regis
 Civitatis Aquaspendantis ut ad augmentatio-
 nem dictae Aquaspendantis in Burgi
 possit recipere vicarios ad ibi habitan-
 dum, et qd gaudeant vicarij libertatibz
 sicut vicarij Aquaspendantis
 sub anno dñi 1248
 et die 10 Decembris

Federicus de gratia Romanorum Imperator semper Augustus Hierosolalem
 et Sicilie Rex. Per breves litteras scriptum notum fieri volumus Uni-
 versis fidelibus nostris tam presentibus quam futuris, qd cum in ampli-
 ficanda salute nostrorum fidelium ecclesiarum et ipsorum consuetudine eorum nume-
 rus augeatur ad attendendas iustitiam pacem et devota servitia fidelium
 nostrorum domini Burgi Aquaspendantis que nostre vicarie ecclesie
 sub sacro tenore et redibere satagunt maiestati personarum eorum cum
 omnibus possessionibus et bonis eorum que iuste et rationabiliter possident
 in presenti et in antea iure legitime potuerunt adipisci sub
 nostre potestate culmine recipimus specialiter omnes bonas usus
 et conventiones approbatas, nec no solitam libertatem, quibus
 dictorum Augustorum progenitorum nostrorum felici recordationis, quibus
 ipsius Burgi comuna in fine noceuntur et perpetuo confirmatas

de maiori quorū gratia nostra concedimus ei licentiam et liberam pote-
statem recipiendi ad habitandum in burgo ipso quoslibet tam viros
quam mulieres Undecūq̄ uenientes eundem Burgum inhabitare uolentes.
Summo de comitate Habsburgensis, nec Villani Sngarari
Comitum et Baronum nostrorū, aut quicūq̄ personaliter erunt serui-
sij obligati, de quibz per ipsos migrationem nob uolumus et dominis
eos dispendium aliquod irrogari. Concedimus etiam ut quicūq̄ ad
habitandum illuc uenerit et per commune ipsius Burgi recepti fuerit
iuxta licentiam eis datam sub eadem protectione nostra consistat.
et prefatis bonis libris conuentionibz approbatis et libertate solita.
quibus eorū predicti prefatis temporibz uti sunt, et gaudij pacifice
perpetuo gaudeant, et utantur presentis scripti auctoritate man-
dantis quatenus, dux, Marchio, Princeps, Legatus, Vicarius, Comes, vice-
comes Capitaneus aut Potestas, et nulla persona Ecclesiastica uel mun-
dana, alta uel humilis contra preces scripti nostri tenorem, admi-
ne ipsius Burgi aut prefatis locis illuc ad habitandum cunctis iux-
prescriptam licentiam eis datam, sup predictis impedire uel molestare
presumat. Quod qui presumpserit preter indignationem nostram
quam se nouerit incurruis, quinquaginta libras auri pene rōie se
composituris agnoscat, quarū medietate Camere nostre, et reliquorū
medietatem iniuriam passis exsoluat. Huius rei testes sunt
Simon comes Hatin. Leobaudus Franciscus. magr Petrus de Vinea
et magr Raddeus de Suenna magre Curie Rothe iudices et alij
quatuordecim

Ad ius autem nostre protectionis, concessionis et confirmationis me-
moriam et robur perpetuo ualitur, preces scriptum exinde fieri
fecimus et sigilli nostri munimine iussimus roborari. Dat. apud
Piscam Anni dominice incarnationis millesimo ducentesimo qua-
dragesimo tertio Mense Decembris secundo Indult. Regnante cōs-
nostro R. de gratia Rom Imperatore semp Aug Tertio et sext

Rege Imperij eius anno vicenimo quarto Regni Tertio vicenimo Regni
 vero Sicilie quadragenimo sexto, feliciter amen

n° 23.

Sententia seu laudum lata seu lata

sub confinibus inter Civitatem

Urbevetanis et Civitatem

Aquapendens sub Annis

1457. sub die

26. Mensis

Septembris

In nomine domini nostri Jesu Christi Amen Nos Secundinus de Asmaris
 d'alt. l. doctor Commissarius et iudex delegatus sanctis. d'ni
 nostri. P. Nec non impresentiarum arbiter, et arbitrator et amica-
 bilis compositor scilicet et assumptus ab extraneis partibus scilicet
 ab Gregorio Iuris perito d'no Iohanne d'ni, et nobilibus viris Larnochi
 Simonelli, et magistro Anthonio Guetti de Urbevetani Sindici et
 Syndicatoris nomine civis et populi dicte Civitatis Urbevetane ex una
 de quorum iudicatu et mandato patet manu ser Francisci Studonici
 de Iohanne Not. p' publici et Cancellarii civis dicte Civitatis Urbe-
 vetane a nobis viso et lecto, et nobilem virum ser Andream Iuce
 de Monte poliriano Laboratorem et Terrigenam Terre Aquapendens
 Syndicum et Syndicatoris nomine civitatis et Iudicatus dicte Terre
 de cuius iudicatu et mandato manu ser Guarini Jacobi de Civitate
 Castell. Not. p' publici et tunc Cancellarii dicte Communitatis Aquapen-
 dendens, et a nobis viso et lecto parte ex altera nomine et oc-
 catione confinium et terminorum Territorij et tenute dictarum Civita-
 tum et Universitatum et hominum inter dictas communitates Urbe-
 vetanam et Aquapendens. Unde cupientes hinc et inde et scandali
 esse, et que obvenire possent infuoribus predictis occasione finis

imponere et partes ipsas ad concordiam deducere et venire Viso brevi
et commissione nobis ut supra factis et inq. breui concel. et visa presen-
tatione ipsius brevis facta in presentia dictar. partiu, et visa pronuncia-
tione iudicis competentis nosre per nos factis vigore dicte commissionis
et visis mandatis et legitimacione dictor. syndicor. et procurator. et hinc
terminis et terminis datis ad producendum iura, et allegationes ac
Instrumenta et testes ambabus partibus sine inde prelati, et visis et
visis presentationibus instrumentor. deinde visis diuersis dictar. partium
a dicta lite et deuenitibus ad compromissum. Et visis dicto compro-
misso in nos facto, et aucte et potate nobis concessa a dictis iudicibus
de quo compromisso ut supra in nos facto apparet tam manu seu
Jacobi Petri de Urbeveten. quam manu seu Petri Pauli magi h.
de Aquapendente, et visis tres mandatis dictor. syndicor. et legitima-
tione dictor. mandator. sine inde productis, et visis pluribus et pluribus
locis in quibus, et super quibus vertitur et uerba est rancore differentia
et controuersia inter dictas partes, tam in presentia partium quam
in absentia, et habitis sup. ipsi differentis informationibus sine inde ab
utraq. parte de nominibus et cognominibus locos, viar. montium,
vallium, lapidum, fluminu, riuor. et possessionum tenete ac
iurisdictionis utriusq. civitatis et iurisdictionis, et visis examinationibus
et dictis testium sup. dictis locis et dris tam uerbo quam in scriptis
per nos examinatos, et visis dictis et attestacionibus testium in hac
differentia et differentis alias examinatos solum arbitros et arbitratores
per dictas partes vel electos et deputatos sine inde productos et exami-
natos et visis dictis et informationibus habitis alias tam ab hominibus
dicte Terre Aquapendentis quam ab hominibus castri sancti Laurentij
Vallis lacus, et ab hominibus castri Curru alpinae comitatus Urbisvetoris
et visis Instrumentis, et iuribus sine inde productis ad probationem iurium
utriusq. partis, et visis, et auditis quicquid ipse partes et quelibet eaz
dicere, et allegare voluerunt, tam in lite quam in facto et visis subscris-

firmens dato ac monitione de dictis partibus factis q. singulis diebus
 et locis assistant cause et coram nobis usq. ad finem cause, et
 septimam inclusive ad informandu nos de meritis cause, et diffe-
 rentie et de locis et probationibus ipsorum, et quicquid partes ipse
 dicere et allegare uoluerunt tam in iure quam in facto; et Visa
 substitutione per dictas partes et iudices facta in personam ser
 Leonardi Antoni de sancto Lauro presertim et acceptantis ut in ipsa
 substitutione et mandato continetur manu dictorum Jacobi et ser Petri
 Pauli de uis. Juramenti prestitis dictis Syndicis, et acceptando dictum
 Laudem super dicta differentia nobis ut supra commissa de uolun-
 tate et consensu et in presentia dictorum Syndicorum. Et uisa penas ap-
 ponia in dicto compromisso et uis omnia et singula que dicta parte
 dicere et allegare et contestare uoluerunt tam uerbo quam in scriptis
 et omnibus uis et diligenter et mature discussis et consideratis
 que in predictis et circa predicta et quolibet predictorum uidentur
 discutienda et consideranda fuerunt et facta, et uisa notitia
 et monitionibus citatione et citationibus de diebus Syndicis et ser
 Leonardo eorum substitutione facta et factis. Eligentes et eligere uo-
 lentes potius uiam arbitramentalem et amicabilem compositione
 pro bono pacis, et concordie dictarum partium quam uiam iuris ra-
 tione deliberatione prefata. Cuiusmodi eiusque genitricis marie
 nominibus inuocatis sedentes pro tribunali in loco infrascripto que
 primo et ante omnia pro iudicibus et idoneo loco elegimus et deputa-
 uimus, et pro iudicibus et idoneo loco haberi uolumus et mandamus.
 Talem inter dictas partes sup. dicta lite differentia et controversia
 in nos per dictas partes compromissi auctoritate et facultate et potestate
 per dictas partes in dicto compromisso nobis concessa. Sententiamus
 laudamus diffinimus arbitramus et arbitramentum et terminamus
 in iure formam et modum que sequitur N. Impionis designauimus
 et designamus primum terminum in loca que dicitur Conspies

Civitatis Vrbenſis Terre Aquapendentes et caſta ſancti laurentij in loco
ſignato et poſto apud quandam quercum ſignatam ſigno crucis iuſta
campum de la ſpina a capite uallis ſanctis, iuſta bona carahij, Vannis
de ſt. laurentis, bona ſancti marie del fiore de Aquapendente, et bona
lemi beſchi de ſanctis laurentis, et ibi in loco poſto predicto affigi uolu-
mus et mandamus primum terminum, et exinde cundo per viam
factam et ordinatam a nobis uſq; ad caput glaiar, filioꝝ c. elis
et in capite dicte vie designauimus et affigi uolumus dictum terminum
et uolumus q; dicta uia in ſuo aſſeſſu ſit ampla decem ped, et ex-
inde continuando a caput dictar, planiar, uſq; ad quandam lapidem
ſignatam ſigno crucis exiſtens in campo Petri Guelfi de Aquapen-
dente iuſta rem heredi man. b. Nello de ſt. beſcheri et bona ſancti ſepul-
cri et rem oliuonij filij d. l. quondam d. n. Angeli in uocabulo Plan-
del cadens ab ualle nota, et uolumus q; a dicto termino exiſtente in
capite dicte ſtrate ſeu uie, uſq; ad terminum illum reſpicientem ibi
prope ad caput dictar, planiar, ſequens dicta uia, eundem latitudinis
et dicta uia ſit eor, in cordicis partes. Et cundo q; directum a
dicto lapide uſq; ad quandam altiorum quercus exiſtens in poſſeſſione
heredi d. n. Angeli predicti in uocabulo dellaia diſtanditi ultra murus
qui dicitur latoma ab ſaracenis y modicu' ſtratum uerſus Vrbenſe-
terem prope quandam iumulum lapidum ſignat, duob; ſignis crucis
et ibi affigi uolumus alterum terminum. Item continuando per di-
rectionem uſq; ad quandam podium quod dicitur el poggio di monte maloro
in pedicibus quodij uerſus Aquapendelcom prope Res ſancti ſepulcri
uſq; a capite dictar, terrar, affigatur alteri terminus in loco ſignato
in Almo lapide ſigno crucis exiſtens in poſſeſſione oliuonij et Morisij d. n.
Angeli de Vrbenſi et heredi d. n. Angeli in capite cuiusdam forme anti-
que Item continuando dictam formam uſq; ad pedem dicte forme
quantum ſe extendit q; directum uolumus affigi alteri terminus in
poſſeſſione ſancti ſepulcri iuſta bona Petri delamaris et heredi

Comitis Ugolini et nunc dicitur esse Sicut Magistri Mei de Aquapen-
 dente, et bona dicitur Ceciliae sancti sepulcri in contrata que dicitur
 ba Vallentis sacro sepulcro ad ualle pinnello in loco signato et fove
 prope uiam arborum Pini usq; ultra formam predictam versus uiam
 ueterem hinc eundo per dirichum usq; ad quandam arborem carri
 signato signo crucis et ibi affigi uolumus alterum terminum
 in possessione Petri de la manna de Aquapendente in dicta contrata
 iuxta bona sancti sepulcri, et bona Hospitalis de la bella
 hinc accendendo quendam monticulum extrorsum per dirichum
 continuando usq; ad castaneta, et ibi affigi uolumus alterum
 terminum in possessione Petri iuxta quandam arborem castaneta
 signato signo crucis in possessione capocorde dicti in ciuitate
 Urbis ueteris iuxta bona sancti benedicti a castella in contrata Vallis
 panelli. Hinc continuando ad dictos terminos prope dicta castane-
 ta per dirichum usq; ad quandam arborem castaneam magnam
 existentem in contrata putani in possessione heredum magri
 Mei de Aquapendente in contrata predicta iuxta castaneta et
 bona Hospitalis predicti, et ibidem prope dictam arborem castaneam
 signatam duobus crucibus affigi uolumus alterum terminum et p-
 dictas cruces quae constructi termini continuantur secundum a-
 quapendet hinc iter tam uetus putanum et aquapendentem
 quam uetus Urbem ueterem iudicet in cacumine dictorum conti-
 nium. Hinc continuando prope dicta castaneta usq; ad quandam
 cephaliam castaneam existentem in Sibella et Crisofani de Fouap-
 in contrata predicta ad dictam maceria delicti iuxta bona ter Cris-
 tophani predicti. Unde signata signo Crucis, et ibi uolumus et
 mandamus affigi alterum terminum. Hinc ad dictos terminos contin-
 ando uetus contratam de le marsetta, et accendendo per cacumen
 curuam pedis quod dicitur al poggio ad capo le marsetta prout aqua
 pendet usq; ad quandam arborem castaneam ad iudicium Pedis in

possessione Seredun magni Mei iusta bona Nicolai Ricardi de Vbenetee
et bona dicti Magistri Mei et volumus qd affigatur alit terminum
Irem in eadem possessione continuando per dictu podium prout
aqua pendet usq ad quadam aliam arborem castanee signata
signo crucis et ibidem affigi volumus alter terminum. Irem con-
tinuando p dicta continua versus latere de hore p quodam podium
vulgar prout aqua pendet usq ad machinam dicti Josephi iusta na-
chiam Ricardi, bona dicti Josephi apud quadam castaneu signatam
signo crucis et ibi volumus affigi alter terminum. Deinde con-
tinuando p dicta plana usq ad caput situaz Hoxij de Monardens-
ib. Irem sequendo post dictu terminu usq ad caput placaz calcane-
cia ubi est signum (scilicet) cuiusdam rade antique cu limbo seu
originali lapideo in possessione Nicole Heroni iuxta quada traicsta
et dictas placias et ibidem in loco fossa et signata in terra signo cru-
cis affigi volumus alter terminu. Et deinde sequendo per dictas
placias prope limbu seu originale usq ad quadam possessionem
Meniti de Aquapendente, et ibi in quadam rade castanee signa-
to signo crucis volumus affigi alter terminu. Deinde continuando
per dictas placias usq ad caput situaz Hoxij de Monardensib in greppo
aperto versus Urbem veterem et fines dicti silue Hoxij et situarum
vobis ndiam que dicuntur le comunaglie et parz silue Po. Poti
et a pede modicum silue cole fustini et latere dextra versus silua
Hoxij usq ad fossatu Lohie que silua dividet utraq Remora et
remaneant in territorio Urbis Veteris p dictas confines dictas pos-
sessionum versus Urbem veterem. Et alia latere remaneant et
sint tam silue quam possessiones, et alie res de territorio et in ter-
ritorio Aquapentensib versus Aquapendentem, et descendendo per fos-
satu Lohie seu quous alio noie nominetur prout aqua dividit
usq ad flumen palee inclusive, quod flumen seu fossatu sit comuni-
utiq, ipsaz Communitatib, et ibidem illa aqua dividat utraq civitatem

seu territorii utriusq; civitatis ita et taliter q; a lateribus ipsorum li-
 ceat construere et edificare in his prout eis videbitur et placebit
 Volentes nihilominus in hac nostra sententia et amicabilem com-
 positionem iuris et possessionis singulari personarum quocummodo
 preiudicantem inter hanc et possessiones quammcumq; specialium
 et singularium personarum quomodolibet hinc vel possessione sa-
 bentes in suo robore permanere declarantes et volentes q;
 Somites tam de Urbevetri quam de Aquapendente Sabentes pos-
 sessiones sine inde possint ire et redire, uti et frui prout
 Saltem fecerunt salvis hinc terminibus predictis occasione ter-
 minos denovo positos. Et predictos terminos ut supra designatos
 Volumus per hanc nostram sententiam arbitramentalem redigi
 ad constructuram et formam columnarum cum lapidibus et calce
 ad minus duos pedum q; quadrati pro quolibet et altitudinis
 supra terram quinq; pedum cum cruce lapidea designata super
 quolibet duobus terminis, et quomodo predicti termini uni-
 formiter et pariformiter frant ex parte utriusq; partis, et q;
 ipsas partes constructas et constructas et fieri debeant infra
 terminum quinq; mensium proxime futurorum a die presentis dati
 laudi computandos. Volentes et declarantes q; prout dividunt
 terminum ut supra per nos designati videlicet ad designationem
 terminos et confinium versus Aquapendentem sit et esse debeat
 in territorio et terra Aquapendentis et ab affissione terminos et
 confinium predictos versus Urbem veterem sit et esse debeat de terra
 et termino Urbis veteris, et dictos terminos ut supra designatos
 volumus esse declaramus perpetuo et omni tempore permanentes
 Et predicta omnia et singula dicimus declaramus, sententiamus
 laudamus arbitramur et arbitramur omni meliori modo, via et forma
 quibus magis et melius de iure et secundum facultatem nobis a par-
 tibus predictis datam et concessam ut latius in compromisso in his

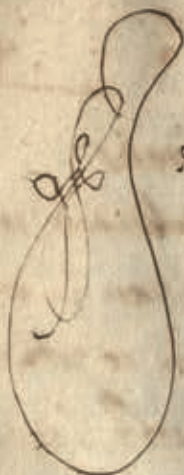
facto continetur possimus et debemus iuris et reservatis verisimilibus
nobilis vocabulorum davorum et descriptis in dicta carta. Mandantes dñi
partibus quatenus omnia et singula supra in dicto laudo contenta debeat
respetus et omni tempore observari sub pena et adpena in compromi-
ssis in nos factis contentis. In quam penam et nunc prout extime
partem contra venientem et non observantem condemnamus et per sententiam
nostram sententiam pro condemnata labori vestimus et mandamus
et dictam penam in compromissis contentis pro medietate camere
applicamus et pro reliqua dimidia parte observantem applicamus
et applicari vestimus. Et ita dicimus sententiam laudamus et con-
demnamus, et observantem abstruimus omni meliori modo quibus magis
et melius de iure et iure dñi compromitti in nos facti possimus et
debemus. Declarantes et pro libertate Celenae conservanda quod
nulli civitatis necesse liceat possessionibus sancti sepulchri
aliquid honoris imponere ad in illis in dicto laudo preiudicare.
Laudum dñorum et in descriptis contentis promulgatum fuit supradictum lau-
dum per subscriptum omnium secundum arbitrium et arbitratorem
et amicabilem compositionem sedentem institutam in domo lau-
di Simonis et de Calvany de sancto Laurensi posita in dicto Castro
sancti laurentii infra muros civitatis dicti Castri et bona seu Leonardus
Antonij super quodam banco lignos quem locum iustitiamali iuri-
dico et idoneo delegat et deputavit et pro donec et iudicio labori
voluit et mandavit inter dictas partes et in dicta causa sub
Annis dñi nostri Jhu Christi millesimo quatuorcentesimo quingua-
gesimo septimo Ind. quarta tempore sanctissimi in Christo
Patri et dñi nostri dñi Calisti divina providentia P. Resti die
vigesima sexta mensis septembris presentibus subscriptis Petrus
Ceccebreony, Jacobo Simonis, miles Crillipon et resti
Joanne Petri colute, Donspaulo Romanelli, Jacobo Gindi, Jo-
anne martini barney, et Gualtero Castello omnibus arbitroribus Castri

s^{ti} Laurencij Testibz ad predicta uocatis habitis et rogatis
 Presente ser Leonardo Antoni iudice et procuratore substituto et acce-
 pta et approbante et homologante dictam sententiam in omnibz
 et personis prout facit et secundu auctoritatem et potestate
 tibi concessam a partibz predictis et etiam presb^{te} Iacobo
 de Simone d'ornico iudice et procuratore del populo comune et
 popolo d'ornico et acceptante et d^{co} loco esortata arbitramente
 ne le parti contenti nel compromesso et commissa fatta al d^{co}
 serui secundum arbitrio prefato et no aliter nec alio modo

Et ego Doctus Gregorius de Capiton publicus Imperiali auctoritate
 not^{us} iudex ordinarius et nunc adpresens potestas Coloni s^{ti}
 Laurencij Vallis lacus pro sancta R. C. et sanctissima S^{ca}
 n^{ra} P^{re}latate predictis affirmari et designationi confinium
 et finioz interfu et presens fui et quia de supradicta sententia
 et omibz predictis ab utraqz parte rogatus scribere scripsi fideliter
 et bona fide et publice et ad fidem me subscripsi signumqz assu
 apertu solitu et consueta

Ca

11 noie Om Amen Jans Vm ab eius natiuitate millimo quadringentesimo quin-
quagesimo septimo Ind^{re} quinta tempore sanctissimi in Christo Patris
et m^{ri} nostri Vm Calisti diuina providentia PP^o Tertij die xxvi. septem-
bris. Omnibz notum sit quod de Jans Steuse et die predicta factu
et datum fuit arbitram^{tu} talis sententia et arbitram^{tu} inter equestrum et
securitiam legu^m doctorem unum secundum de asinatis de Alt. arbitru
et arbitratorem electu^m assumptum et deputatum a civitate Vrbis veteris
et una et Communitate Aquependentis parte ex altera ad differen-
tiam sententiandu^m et terminandu^m litem differentiam et controuersia
veritatem inter dictas partes occasione corporum et terminorum
ad quam quidem sententiam audiend^o citati et moniti fuerunt syndici
et procuratores utriusq^{ue} civitatis et inter alios interfuit et presens fuit
ser Christophorus petropauli de Aquapendente qui ser Christophorus no
interesse suo tantu^m iuramento appellavit ad Rect^o Patrimonij ad
Illustrissimum Capitaneu^m vrbis matris et ad summu^m Pontificem et
ad omnem alium Iudicem competentem reservatis sibi iure producen-
di appellationem in scriptis et dixit q^{od} noⁿ suo Interesse nec in compro-
misso nec in commissione aliquo modo appareat

Ac etiam dicta sententia fuit data presente die ser Christophoro
procuratore et iudice Civitatis et Universitatis Vrbis Aquepen-
dentis et dicente dictum mandatu^m dicti ser Leonardij fore et esse
revoctu^m an^{te} sententiam et noⁿ valet^{ur} aliquam rursus appellationem seu
confirmatione facta^m per supradictum ser Leonardu^m et dicente q^{od} per supra-
dictam sententiam seu arbitram^{tu} dicta civitas Aquependentis fuit et
est enormiter lesa, ita et taliter q^{od} meretur reduci ad arbitrium
boni viri et propterea recurrit provocat et appellat. ad Rect^o
Patrimonij ad Ill^{mu}m Capitaneu^m vrbis matris Calene ad summum
Pontificem ad sedem Apostolicam et ad omnem alium Iudicem com-
petentem reservatis iure producendi dicti Recursu^m seu appellatione
in scriptis et protestat^{ur} cu^m debita reverentia q^{od} pendente appellatione
nihil

nihil debeat innovari et predicta licet, facit, prouocat et appellat
omni meliori modo

Acti in castro sancti laurentij, in domo Jacobi Carleuetz sitz in dicto
Castro in contrata Quinte superioris iusta muros eius bene seu lesuar
de Antoni, vid. et alios fines prescriptis Jacobo Simonis, Dominico
Christophon et Resaglia bone Petri et Choco Antoni velitis
ad predicta vocati et rogati

Et ego Boetius Gregorii de Capiton publicus, Imperiali aucto
re et iudice ordinarius et nunc praefectus castri sancti laurentij
Vallis lacus et sanctae Romanae Cacerina et sanctissimi vniuersi
IP Castro tunc predicto oibz et singulis incensui et presens fui
Et quia rogatus, scribere scripti et publicari signum meum
apposui conueni

n.º 24
liberatis Cois Aquenondetis a dario re
Sindici et Castellidinis Cune
Patrimonij super maleficijs
J papa Gregorio 7.º sub
Anno 1405

In nomine domini nostri Jesu Christi Anno domini millesimo quatercentesimo
quinto Ind. ^{re}

domini nostri domini Innocentij divina providentia

die septima Mensis Augusti. Per hoc nuncius
publicum adveniens Curiam patebat evidenter quod
nobilis et egregius legum doctor magister Angelus Magistri Petri
de Auentria iudex maleficiorum generalis Curie promerue pa-
trimoniij pro tribunali sedens quatuor ad hunc actum impa-
latis cois dilecte terre Aquependentis in Camera dilecti Palatii
residencie Potestatis dilecte terre. Viro seu privilegio et
papali littera quondam sancte memorie domini Gregorii divina
fauente clemencia pape vnde cum in cartis membranarum cum
bulla pendente in filis sine crocei rubicij coloris, more
Romane Curie coram ipso per Johannem Andree syndicum
Cois et vniuersitatis dilecte terre Aquependentis et iudicium
noie dilecti cois et vniuersitatis exhibito et producto continete
quod Potestas dilecte terre qui pro tempore habet officium Pote-
statis ministrare habet totale exercitium iuris et iusticie Im-
perij.

Ad hoc dare syndicum in Curia generali patrimonij
ad denunciandum delicta vniuersitas antedicta nec
syndicum aut castellanum obstantibus indulto huiusmodi ac inue-
torata et antiqua consuetudine dedit, nec ad id dare seu
prestare sint per officiales dilecte Curie absoluta aliquatenus vel
cauta, habita ~~sup~~ huius. Informatione predicta, ne ipsi
Cois et vniuersitas ad prestationem huiusmodi castellanorum et
syndicorum ulterius non grauentur eorum predictum. Et ipsius vniuersi-
tatem ab onere prestationis predictae castellanorum et syndicorum sua
ordinaria iurisdictione absoluit et in futurum penitus liberavit, de-
clarans ipsam Cois et vniuersitatem ad id de cetero non teneri

omni modo iuxta hunc et forma quibus melius fieri potest. Rogans
me notarium in prescriptum ut de predictis publicum conficiam

Instrumentum

Factum est de Aquapendente in Quarteris sancte Vitorie in
loco predicto presentibus nobilibus et prudentibus viris ser Nicolao
m^r Philippi, de Petra magistro Pauli Agapito m^r
de Aquapendente Simone de Gattaribus de Viterbis
ser Angelo Petri de Tuscanella, ser Francisco cepi de
Monteflascione et ser Matthea Pauli de Urbe Notarius ad
predicta vocatis, habitis et rogatis

Et ego Sclarius quondam Simonis de Viterbis Apostolica et
Imperiali auctoritate Notarius et iudex ordinarius; Et nunc
notarius et officialis Curie generalis provincie patrimonii et
dilecti Domini Ludias predictis omnibus et singulis interfectis et ea
rogatus scribere et publicare de mandato dilecti Domini Ludias
scripsi et publicavi et in fine meo signum apponi consuevit
infra et testimonium omnium premittis

Signum me

et officialis predicti

Sclarius Notarius

Die octava Mensis Novembris 1492.

Exhibita et presentata coram Dno Francisco de Sanctis de
de Navarra provincie patrimonii Iudice generali pro ser Gaspar
re & Andree Beni de Aquapendete, noie civitatis eiusdem
quod petijt recipi et admitti et fieri prout in
Qui unus Iudex debuit privilegium recipit et admittit

Die 2. Aprilis 1499. imo

Die nona Martij 1500. Ind. tertia

Tempore Alexandri pape sexti. Comparuit coram ecclia et
doctore Dno Nihilis de obanians de Navarra provincie patrimonii
Iudice generali castella in terra Aquapendete et in Hospicio
Magistri Gaspar et Andree de generis de illa terra Iudicis et
Iudicaris noie prefate communitatis et debuit et produxit
recepta privilegia que petijt recipi et admitti et
pronunciari super eisdem 1499. communitatem predictam ad
teneri admittendi dictum Iudicem dictos privilegios vigore et
iure ipsorum communitatis et tenorem

Die x. Martij 1500. dicto loco

Qui unus Iudex ut supra sedens pronunciavit dictam civitatem
Aquapendete non teneri nec obligatam esse ad eligendum dictum
Iudicium nec ad presentandum sigillis martibus coram prefato
Dno Iudice hinc communitatem dictos privilegios, per nos viros
et ledos et ipso recepit et liberavit a missione dicti Iudicis
et pro exemptis et liberatis debet resoluti omni modo modo

Sebastienus Nuvinius Urbesanus not. Canone
manu propria sub

Die 29. Octobris 1501. Ind. 4.

Tempore Alexandri II. vi. Comparuit coram ecclia et doctore
Dno Lepoarronio de Cichinis de sano s. provincie patrimonii
et Iudice generali castella in terra Aquapendete in Domo Fran-

isti del R. iure sua latera? Sacrus Seripanti aduoca lerra
 syndicus et iudicatus noie prefati civitatis Et exhibuit et pro-
 bavit retrospectiva privilegia quibus noie petijt recipi et
 admitti et pronunciari super eisdem V. Civitatem predictam non
 tenon nec obligat esse ad dicta syndicum mittere vigore dictorum pri-
 vilegiorum iure ipsos continerent et tenent.

Qui Dominus Indus sedens pro tribunali ut supra et predicta
 admittit et inquit? Et iure iudicis predictis Et iuris
 instrumentis privilegij dicit civitatis et quoniam declaravit et
 pronunciavit ipsam Civitatem ad electionem de iudice nulla-
 tatem tamen seu quomodo libet legi posse nec ad presentandum
 dicti iudice dicit Dominus Indus sagulis nectis et pro expressis et
 liberari debent usque cum met modo.

Johannes Antonius Seripanti de Bonominis de Verobis
 et not. maleficis admittit? De Indus nam pro-
 mia fact.

Die vii Martij 1597.

Et sibi presentis et Arcanum Accursium de Aquapendente syndicum
 prefate Civitatis coram Dno. Sebastiano Miranelli de Urbeneri so-
 norando iudice provinciali patrimonij que omnia petijt prefatus
 Accursius admitti et pronunciari prout et sicut in favorem
 dictae Civitatis et predictam deputationem dicit syndici pro
 maleficijs denunciari? Ad que omnia et petijt presentibus
 Alex. mag. Juliano barbitonensis et Luca Antonio Sabitatore
 presentibus testibus.

Qui Dominus Indus et capto in terra presentibus dictis iudicibus et
 privilegia admittit et pronunciavit prout in eis
 presentibus dictis testibus et omnino.

Dominicus Corne 114 de
 mandato

Die xx. Martij 1530.

Actis fuerit per ser Bernardinum Alamanni de Aquapendente
coram Mag^o Dno Iudice patrimonij, que omnia petijt recipi
et admitti et fieri et pronunciar prout in illis actis petijt fieri
omni meliori modo presentis mag^o Dominico Calabario de Viter-
bis et Dno Iudice patrimonij marabonno C. S. S.

Qui Dn^o Iudex predicta admittit et regulat

Die 2. Aprilis 1549.

Actis et productis fuit per D. Albericum de Franet. de Aquapendente
coram mag^o Dno Bernard. Calabario de Viterbis Iudice patrimonij
Iudex D^o Iudex patrimonij

Qui Dn^o Iudex predicta admittit et regulat

Capitoli supra la comunità d' Aquapente
e quelli di Proconso fatto

Anno 1520.

In nomine domini nostri Iesu Christi Amen Anno Dni ab eius sapientifera
natiuitate millesimo quingentesimo uigesimo Ind. octaua Con-
pore Pontificatus sanctissimi in Christo Patris Dni nostri Dni
lesis diuina providentia dignissimi pape decimi Ne uero
uigesima tertia mensis decembris dicti anni. Omnibus et singulis
personis publicum et humiliter inspecturis sit notum et
evidenter appareat quod infra erant descripta et adnotata
quedam capitula et ordinamenta leges municipales et sacras
falsis compositionibus celebratis et ordinatis inter mag^o tam civitatem et
homines terre Aquapentensis et predicta civitate mag^o et viros
Patricium Brauesoni, pedum Angeli et Gaspari Pukiam Dn^o
Iudices antepositos dilecte terre Aquapentensis et mag^o cum congregatis
viros cum fratre parascu fide legi doctorem bannenperum

mag. Christophori et Juliani seu Gregij homines electos assumptos
 et deputatos a dicta Civitate terre Aquapendente habentes aut doto-
 rem potestatem facultatem et baham ad infrascripta omnia
 et singula faciem a generali et specialit consilio dicitur
 prout de superscriptis eorum auctoritate et electione latius con-
 stare dicere manu nra Christophori notarii publici de Can-
 cians et adpresens Cancellarij dicte terre in publico libro refor-
 mationum dicte terre info: et una et egregiam Civitatem
 re homines terre procerum et pro dicitur eorum egregios viros Sera-
 phinum Antonij et beati Severi Domini Venacensi homines
 electos assumptos et deputatos a publicis generali et specialit
 consilio et consilio et universitate dicitur eorum habentes plena
 liberam et omnimodam potestatem et facultatem ad infra-
 scripta omnia et singula faciem ad dictum eorum et ad dictos Præsulibus
 antepositis dicitur loci atq; ab eorum eorum in hac parte et causa
 electis una cum eis prout dicere patere in eorum publico libro
 reformationum info: manu seu Laurentij seu Antonij Celsi
 de presens not. publici inde rogati et adpresens Cancellarij
 dicitur loci et altera. Dicitur partes nominibus quibus supra
 cupietes dicitur eorum Civitates et homines in pace et quiete ponere
 et omnia pericula eminetia cicere et removere habitis inter
 ipsas natura colloquiis et parlametis et variis sermonibus
 de superscriptis capitulis ordinamentis et sanctionibus inter ipsas
 componendis et celebrandis ea vel eas in dicitur modo seu nem tenore
 et forma componere et ordinare decreverunt composuerunt, et
 ordinarerunt ut infra dicitur sermone apparebit

In prima de lo co et summi della terra d' Aquapendente pos-
 sine impure usare ed loro bestiami, et con lo Comune et
 summi da presens ed li loro bestiami in luna e l'altra Corte
 no s'intendendi pero in bandirej carne, angusta et accadendo

dare danno in luna e l'altra Corte singula singulis congrue referendo oltre le arguata canne, sia pena per ciascuna bestia grossa soldi quattro e per branes cartini dieci per ciascuna uolta et per ciascuna bestia minuta soldo uno et per branes cartini sei per ciascuna uolta intendendo pero il branes de le bestie grosse de iuridicis in tu per qualunque pastore o in vicis o in guardie et de l'auerese et de le bestie minute da arguata in tu per qualunque pastore come e detto di sopra

2
con in gran parti et agriati ordinatamente fare bestie grosse che saranno trouate dare danno paghino di pena quattorze quindici per bestia grossa et similern. Aspie occidendi barclai et dell' aie. che a na il grano, et delle barclai del grano et altri dieci luoghi s'intenda a temp. conueniente ad e quando sono banotti gli terramani propri et per branes de bestie grosse soldi dieci e de bestie minute buti ang et sempre s'intendi il danno al poherari et per bestia minuta quattorze di pena et il porco s'intenda sempre per bestia grossa et gli gran. la predetta pena uada per fino a klen di maggio, et da inoe in la sia di pena soldi quindici per bestia grossa

3.
con qualunque branes de bestie grosse de li dieci summi et cotta una trouato far danno in nelle bandite del' una e dell' altra communita in una in pena de libbre libenari diea per ciascun branes et dal branes in giu soldi cinque per bestia e per ciascuna uolta, e libbre di den cinque per branes de bestie minute et dal branes in giu soldi dua per ciascuna bestia et ciascuna uolta et il pastore che trouorandote col guardam paghino pena doppia o li summi dell' una e dell' altra communita poteno impune usare ed loro bestie nelle bandite de copin et i el fin delle uigne dell' una e dell' altra uita per cane dieci per la pagace pena alcuna

Item bestie che daranno danno in Vigne da metà il mese di marzo
 fino a N. S. de' s. venobere paghi per bestia grossa soldi quindici et
 bestia minuta soldi quattorze et il porco s' intende per bestia
 grossa, e per li altri tempi si paghi soldi dieci per ciascuna bestia
 grossa, e soldi due per bestia minuta. Et qualunque persona sia
 trovata in vigna altrui da cadente di Aprile, e fino sia cavata
 l'una in vigne in pena di bairucchi quaranta per ciascuna per-
 sone e ciascuna volta e s' emenda il danno al mostro. Et
 In si per persone o per bestie sarà dato danno in quello d'acqua-
 pendete li estimatori di Aquapendete debbono estimare detto
 danno per quanto dura la loro Corte. Et similmete si sarà
 dato danno in quello di Proceno. Li estimatori di Proceno debbono
 estimare detto danno per quanto dura la loro Corte, et quello
 che pagheranno per le spese delli estimatori li uomini d'acqua-
 pendente, questanto paghino li uomini di Proceno. Salvo et
 riservato che sia lecito a ciascuna delle parti che d'averne fatto
 o ricevuto il danno fatto stimare d' accordo a chi a loro parere
 et debbono stare a quella stima che sarà fatta.

6 Item che le bestie predette delli uomini dell'una o dell'altra Co-
 munita danno danti in velle beni e bandite sopra dette si deb-
 bono accusare per le guardie de' legioni, Corta, a le denuntie,
 et accuse de' leguali essendo fatto per un solo caratore, si dia
 fede et sia creduto fino alla qualita de' suoi vinti, et essendo
 fatto con testimonio degno di fede et ad giuramento a per
 due caratori si dia piena fede in ogni quantita. Et pigliando il
 pegno, si dia fede bastando solo detto pegno, et appiarsi a a
 parte sua per quanto a l'altro quanto a la guardia e l' emenda all'
 ufficiale et corte come pure s'offerò. Et si alcuno particolare tanto
 dell'una corte quanto dell'altra trouare alcuna gratione debbe
 dar danno in suoi beni proprii sia tenuto a dare il pegno al guar-

diana de' due bestie o uero accusate ed un testimonio, a la qual
 accusa li si dia piena fede, et non hauendo testimonio sia creduto
 p[er] fino alla quantita di uenti soldi et sus giurando, et uolendo
 torre il pegno o menare tal bestie che d'ora in la uennero dato
 quando non potessi accusarli ed testimonio, non possa esser
 impedito da qualunque persona; Et essendo impedito quel tale
 o tale che tale impedimento deuero, cascuno in pena di due du-
 cati come disopra da pagarsi nel modo e forma soprascritta; Et
 per le cose predette da osservarsi l'una cotta ha obligato con
 l'altra. Et se alcuno per qualunque ma d'esse impedimento
 a due guardie o uero cacciatori di non potere hauere il pegno
 o menare le bestie, cascuno in pena di due ducati diu; la qual pena
 si debbi pagare

7. Item qualunque persona sara trouata tagliare, nelle cose predette
 come meli, peri, castagni, noci, peschi, querci et altri arbori
 di frutto nelle beni et possessioni de' homini dell'una e dell'
 altra cotta cascuno in pena di un fiorino, et ciascuno de' due
 arbori et ciascuna cosa

8. Item qualunque persona sara trouata personalmente in orti, doue
 fusseno cauli, radici, eglie cipolle, porroni, et altre herbe do-
 mestiche paghi di pena baiocchi quaranta et ciascuna bestia
 grossa soldi dieci, et ciascuna bestia baiocchi sessanta et
 bestia minuta soldi tre et p[er] branco di bestie minute caulin
 quattro et in pena di denari al sustinere

9. Item se esser d'ora dati di notte tanto personalmente quanto
 se bestie si incendino le pene duplicate

10. Item se essendo menate le bestie dell' homini delle due cotta
 a la cotta o dell'una come dell'altra, et quel tale de cui
 tale bestie fussero, uolessero dare una nouata o piu di pagare
 la pena et danno per tempo di dieci di, che li ufficiali li

detto coita nono obligati accettare detta sicurezza; et si quel
 tale non la trouare, che quella coita nella corte de cui fas-
 sero state menate tal bestie sia obligata promettere per la
 cosa lettere, farla intendere ad altra coita nel pagardo esso
 in detto tempo. Et detta coita sia obligata far pagare detta
 pena et danno al detto tale de cui tale bestie fussero;
 et nel facendo pagare la detta communita sia obligata far
 pagare debitus a quella coita de tal promessa faues-
 fatta. Con questo che li debbi fare intendere el nome
 del parone de le bestie

11. Item el in tutti li danni tanto personalmete, quanto ad bestie
 fatto si possa procedere per via d'inquisitione tanto gli iudici
 dell'una coita quanto dell'altra. In questo modo uoe che
 contro li susmini proceuti si possa procedere per li susmini d'
 frequapendente nella corte di Proceno et sic e conueto; Et
 al' reperti colpabili li officiali de l'edotto coita possino far
 pagare la pena, et il danno s'habbi a pagare al sustinete

12. Item che tutti li susmini Terrieri et allibrari d'frequapendente
 nono exempti liberi et franchi da ogni gabolla, passaggio
 o uero pedaggio et postino con qualunque sorte di mercantie
 robbe et animali passare uendere, comprare per la terra di-
 stretto o corte di proceno liberamete et sicuramete senza al-
 cun pagamento come disopra; Et sic e conueto. Intendendo
 cominciare al presente capitulo et lauere effetto a t'leni d'
 Aprile 1521. et da inde in la

13. Item che tutti le soprascripte cose li officiali d'edotto coita che sono
 o che per li tempi saranno nono o debbono amministrare con mara
 ragione coltandoli de le predette cose, et essendo negligenti in tali
 essationi l'una coita sia obligata per l'altra per dieci danni da-
 ni o pene

Item esse utile esse predictis si intendimus ab usura fidei et scilicet fra-
ude ogni mala interpretatione cessare.

Que omnia et singula capitula, ordinamenta, leges, et sanctiones
supra et infrascriptis dilectis partibus nostris, quibus supra sibi adinvicem
et inter se attendere et observare promiserunt, et contra
non facere debere, vel venire per se vel aliam seu alios de hinc
vel de inde in iudicio vel extra directe vel indirecte sine per
obligari quovismodo. Sub pena et ad penam trecentorum ducatorum
aut longorum capitearum pro dimidia parte observari et servare
volenti, et altera dimidia Camere Apostolicæ quam quidem
penam dare et solvere promisit, pars non servans nec servans
volens si et quotiens fuerit in premissis contrarium sine
veniam: Et dicta pena commissa soluta vel non, nihilomi-
nus predicta servare cum refectione omnium et singulorum dam-
nosorum inter se et extra. Pro quibus omnibus et singulis
observandis adimplendis et firmis tenendis dilectis partibus supra-
dictis nostris sibi adinvicem et inter se solemnibus stipulationibus
sine ulla intervenientibus obligaverunt se et bona omnia deus
contatum presentia et futura sine pignori et hypothecæ Renunciando
in premissis omnibus et singulis dilectis partibus sibi adinvicem et inter se
exceptioni non factis et conditis dictis capitulis, legum et sanc-
tionum promissionum et obligationum predictarum et dictis modo non
gestis non se vel aliter celebrati contractibus actioni infabunt
conditioni sine causa vel et testa quod necus ea fore privilegio
absoluti mali et omni alii legi iuris auxilio beneficiis et favoribus
Jurantes ad sacra et evangelia partes predictas corporaliter in
re tactis scripturis supra dicta omnia et singula vera fuisse
et esse et ea quibus supra nostris attendere et observare singulis
singulis congrue referendo prout superius continetur et scriptum
est. Quibus quidem partibus presentibus volentibus et sponte omnia et
singula

singula suprascripta vera fuisse et esse confidenter precepimus nos hoc et iudices suprascripti nomine sacramenti et guarantie quat' suprascripta omnia et singula attendant et observent prout superius continetur et significat. Rogantes nos supra et infra scriptis hoc et de predictis publicis conspiciemus ad hunc.

Adi in Terra Aquapendens in palatio dicti Curis instantia ubi residentibus dno priore doli lori in sta sua fines et presentibus Alexandro Fiani et Mariuzelo dno de Aquapendente et venerabilibus viris presbitero Theodoro magistro laureij et liberis Valmerini de Terra Puceri testibus ad predicta vocatis habitis et rogatis.

Et ego Christophorus quondam seu Gasparis Christophori de Clauiano publicus Imperiali auctoritate notarius iudex ordinarius et ad presens cancellarius scriba et notarius reformationum tam pro sede apostolica quam pro mag'ca Terra Aquapendens. Supradictis omnibus et singulis dum sic ageretur et fieret una cum se et Christophoro Battaglini de processu hoc publico iudice Terra Puceri interfecto et processu facti et ea rogatus scribere scriptimus et publicauimus. In quibus omnibus et singulis fidem ac testimonium veritatis fideliter memorauimus et signum cum nomine meo appostuimus conuenit.

Signum meum Christophori

hoc et eorum predicti

1550. 52

Gratia facta per Summum Papam secundum Communitati Aquependensis de confirmatione Statutorum, capitulorum, privilegiorum, indulgentiarum Immunitatum et Jurisdictionum. Item de aliqua quantitate pecuniarum pro reparacione pontis palee. Item quod Priores sint Iudices appellationum tam in civilibus quam in criminalibus causis decem libras infra. Item quod dicta Communitas non teneatur ad solvendum aliquid pro expensis Castellis Provinciae patrimonii in Ventatione Terre Aquependensis annuatim.

Dei nomine amen. Hec sunt petitiones et capitula que faciunt oratores Civitatis Aquependensis ad sanctissimum summum Pontificem Papam Vicem secundum.

Post humiles recommendationes et oblationes.

Et primo humiliter et reuerenter supplicatur quatenus prefata sanctitas prelibati Summi nostri Pape dignetur pro sua humanitate conformare ratificare, concedere et approbare omnia et singula capitula privilegia, indulta ordinamenta immunitates Jurisdictiones et Statuta que olim fuerunt concessa, confirmata, ratificata et approbata per alios summos Pontifices predecessores prelibati Sanctitatis Summi nostri quod non possint infringi nisi fiat expresse contra illius capituli de placet in forma que loquitur et prescribitur.

Secundo attento quod Ruina et fortitudo illius Terre sunt propter antiquitatem dirupte et in multis locis firmanter ruina In quibus nulla dies heb^{et} facta fuit provisio per alias expensas factas tam ad edificandam artem Viarum supra ad reparacionem pontis Palee quaminatur et ruinam et non modica, et etiam fuit id dirupte et demastat per gestos annos in presentibus Et per cursum aquarum que demanent a sus lestu et cursu Et pro multis alijs

varijs expensis dicte civitatis necessarijs placeat et dignetur San-
ctitas sua quotidie indulgentijs subditis pro eo tempore pro
quo placuerit sue sanctitati; In quibz tenetur dicta communitas
annuatim solvere Camere Apostolice offerre illud mictore in
reparatione dictorū murorū et fortaliarū dicte terre

Tertio supplicatur q. sanctitas sua dignetur contribuere ad repa-
rationem Pontis Salte, qui minatur in unō loco curiam atq.
q. dicta Civitas quotidie laborat in reparatione dicti Pontis
et continuis annuatim laboravit cum magis expensis operibz
personalibz in multū indigeat reparat. propter magnitudinē
pontis antiquitatē

placeat de quinquaginta
flor et videat. curi
de Besaurenu

Quarto quia dicta civitas tenetur solvere camere Apostolice quantū
cc. ducatorū vel inde circa et hoc Deo quia folix memoria
pape Calixti predecessoris fecit tempore sue creationis gratiam
dicte civitati de ducatorū 200. de quibz civitas tenetur solvere 20.
vel inde. quia gratiam revocavit licet ad instā cū immediate
tempore facte gratie fuerit expense in reparatione et nova co-
structione domus castri novi dicte terre ut ibi apparet et hoc
non potuit tunc solvere dicta civitas dictas pecunias, et etiam de
redundis usq. ad dictam quantitatem cc. florū civitas obligabatur
ratione subsidiorū, et aliarū rerū et redditū salis. Placeat igitur
sue sanctitati propter suam humanitatem et propter pauper-
tatem hominum dicte terre sua pia misericordia gratiam fa-
cere de dicta quantitate cū sint multi pauperes homines pro
reparatione murorū et in edificatione arcei utriusq. ad solvendū
caractas dicte arcei

placeat sicut miser in
fortalio murorū et vide-
ant ratio per Besa-
urenu

Quinto quia civitas illa ex antiqua consuetudine obligata solvere
Camere Apostolice annuatim pennis florū ccc. ad ratam baroniorū
iv. pro florū, et nunc est redacta tempore felicis recordationis
pape Gregorii ad florū 200. annis et tempus dicte reductionis

illud id valebat, modo nos auctores xvij, pro flos. traq
nummali circa quantitate florenoz centu annuatum plus. Quare
republicatur dicta civitas eadē oratores, ut sanctitas sua di-
dignetur dicta quantitate readare et reducere ad antiqua et ob-
suetam obligationem p. ecc. florenoz annuatum ad rotam
b. auctores in pro florenoz ut extat antiqua obligatio

Quinto quia multi aliquando p. subterfugia aliquando pro iustitia
de parva quantitate a sententiis latis pro potestate hque-
pendentis se appellat et pro parvis quantitatibus recurrunt
ad rectorem patrimonij et plus expendit in recurro, quam
ad dependentia cause principalis; Ideo ad hoc ut higan-
tas ad fatigantur in multis expensis cum sint distantes a
curia patrimonij, supplicatur sanctitas sua dignetur
causas appellatōna in civilibus et criminatibus usq. ad quantitate
florenoz v. curia devolutas ad priores et cancellarium illius
terre qui pro tempore fuerint, qui habeant dictas causas aut
amicabiliter componere aut de se sententiarum et sup. huj.
facere possint. Statuta reformationes prout essent nullum inde-
bitum pro expedicione dictarum benevolum causarum. Et si ad pro dicta
quantitate des. x. floz saltem pro ea quantitate pro qua placuerit
sue sanctitati admittere admittatur, et q. possint agnoscere
et executione facere sup. predictar. et de remediis iustis providere
secundu. forma dictar. Statutor.

Sexto cum ex forma constitutionis pro unitate d. N. Rectoris pro-
vincie. Communitas illa in nos aduente obligaretur ad solvendum
flos. xv. annuatum pro expensis suis. Secundo Rectores qui vere
aut secū, ducunt x. vel l. equos et uolu. salariū et pro ex-
pensis que aliquando auendit summa xxx. floz. ann. et ultra
placet igitur supari seu concedere dicte civitati q. ad ulterius
obligetur nisi de dicta quantitate secundu. forma constitutionis

1. placet a x. floz
infra

placet q. curuatur
cōtributiones p. vincie

et q non possit dicta civitas ab inde supra dicta velle gravari
 episcopus cum civitas obligetur solvere Camera Apd et aliquando ad
 habeat aurum et argentum ad sufficiencia sed quatuordecim seren-
 ses et florentinos ut vocit et currit indulta terra quia
 propinqua et vicina his diebus magnificis civitatibus et cu' his
 paratior et honorariis carumoniis recusat recipere cre-
 dita civitas quatuordecim se propterea placeat sine sanclitati
 imilitat ut Imperatoris recipiat quatuordecim sine alias mo-
 nerat ad rat pro quatuordecim pro barocco Sic i. valent et
 in Tuscia

Octavo attento q iam sunt annorum decem vel inde circa fuit
 lata quedam sententia per Restorem sine patrimonii con-
 tra Angelum Gulpini sine minoris xxv. annos ad petitione
 Petri sive Domini Monaldi de senis licet dicitur nulla de
 qua nulla potuit fieri executio propter paupertatem et mo-
 riam dicti Angeli, quam excludit petitionem aliorum. Et etia
 quia fuit lata in iure, licet contra formam Statutorum
 dicti Senis et nullis legitimis factis protestationibus ut ibi
 patet, nec voluit dicta civitas q executio fuit quia si exe-
 cutio foret esse opus ut recederet ex illa in multa dies
 et familie qui venerunt habitare in senis solummodo alibi
 contracto qui sic venisset prout fuit frater dicti Angeli qui
 sunt quatuordecim anni q decedit de senis et venit ad ha-
 bitandum in dicta terra, nec portavit pecunias alienas sed so-
 lummodo persona sua. Placeat igitur sanctitati succurrere
 Potestati Senensibus ut deprecis se informet et cognita veri-
 tate humane recuset et annullat dictam sententiam latam
 ut supra contra dictum Angelum de qua non potuit aliter fieri
 executio obstantibus dictis Statutis, et antiquis consuetudinibus dicti
 Senis in hoc si exequeretur esse maximum detrimetum indulta

pendet

Terra et prejudicium. Accento q omnes ibi sub offere vos de
quale me sanduatis quem Angeli dicta civitas summo re-
issuunt quia propter illud no potest redire in Aquapendente

27.
Gratia facta civitati Aquapendente per Capitu-
lum Ducem Barbone Locumtenentem et Capitu-
lanum generalem Maiestatis Cesaree q
Militum eius exercitus in transiendo nullu
damnu et prejudicium faceret dictae Civitati
et habitantibus sub die ultima Aprilis 1527.

Carolus Dux Borbone et Arvernie (et) m^o Locumtenens ac
Capitaneus generalis in Italia R. Berche gli nobili Duomin.
et Universita d' Aquapendente Summo mandato et sono veruti
dimissio a renderi est et loro terra a la Maesta Cesaree
e si uno et altri aiutare questo felix. Et t^o a essi de
uestraghe come di ogni altra cosa a loro possibile, per la
qual cosa vedendo noy tanta buona voluntate ad eis reco-
gnoscans favor fatto buon camino, et che nuy siamo
ben trattarli et carciarli et mantenerli a la devotione
della prefata Maesta. Ordinamus et comandamus a tutti
e singuli Soldati di questo felix. Et t^o di qualivisa stato
grado o conditione che no sia nessuno di essi che audisca
o presume dannificare detta terra ne sus dominio in essa
alcuna, ne regher bestiar, ne far prigioni, o incendi, o
altro male, anzi trattarli favorirli, et aiutarli come buon
soldati e comitoni de la Maesta Catholica, no facendo il con-
trario q quanto sola ira et indignatione della Maesta Cesaree
et nostra desiderans no incurre la parte rebbe alpatante

Datus in Castris felicissimis Cesareis in Porto curiensis Die

ultimis

ultimo Aprile M. D. XXVII.

Walls

Walls

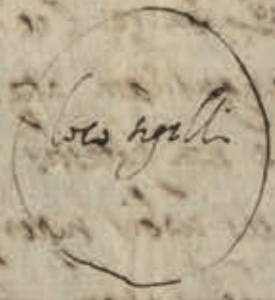
Bernar: Mastilanus

^{25.}
 Pace della Camera per la Pratta del Beshā -
 me d' Aquaspendente per andare a pascare fu-
 ra del Territorio fatta nell' Anno 1484
 Raphael misericordie divina sancti Georgii ad uehementem acutum
 Diaconus Cardinalis vni Pape Camerarius: Dilectis vobis in Cri-
 stis Communitati et Dominicis Terre Aquaspendentis salutem. Quia
 sicut nobis et in Camera Apostolica exponi curastis in
 temporali dominio Sa:ro: Ecc: constituti de Territorio et
 pascorum vrorum angustiam atq; sterilitatem animalia vestra
 pascare et nutrire non potestis nisi illa ad loca conducatis
 aliena. Volentes vobis super premisis oportune providere
 ac necessitati vre patriam succurrere Communicato vobis
 P:lorum primum dominorum Camere Apo: presidentium et S:rorum consilio
 de mandato S: D: N: Pape super hoc vire vobis oraculo nobis
 facti ac aucto nostri Camerariatus officij. Vobis tenore prescrip-
 tione concedimus atq; indulgemus ut animalia vestra predicta cuius-
 cunq; generis fuerint in et ad quecumq; Territoria vobis vicina
 et a ea S: D: N: P: subiecta non essent q; ducere possitis pa-
 scienda et nutrienda in eisdem ac inde ad Remunerationem vestram
 vne aliqua tracta fide

et conuicantibus vestris predictis animalia

meo tempore
 meo tempore

cuiuscumque generis fuerint dare et recipere valeatis Solutis
 in pro animalibus, que sic in peccatis accepitis a forensibus iuris
 Camere Apostolice pro Romana vel al' debitis sine aliqua pena
 si iuribus predictis et forensibus S. D. N. P. P. et
 sa: ro: Ceteris subditi ad osent Mandantes propterea
 Romanensis patrimonij pro tempore residentis quatenus concessio-
 nem vestram suorumque in omnibus et pro omnia officio observari
 maneat et inuisibiliter observari faciat sub pena
 nostri arbitrij contrariis quibuscumque non obstantibus et
 inane Decerneret siquid contra premissa quovismodo
 attemptari contingat. In quibus fidem sigill.
 facimus impressione muniti. Dat. Rome in Camera Apostolica
 die xxvi. octobris M. cccc. lxxxiii. Pontificatus S. D. N.
 H. D. N. Innocentij divina providentia Pape VIII. Anno
 primo

Sto: de Narva

nº 29.

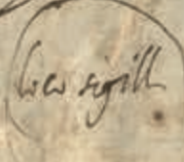
Revocatis ser. Blazini de Ruderto Potestatis Terre Sque-
 pendentis, cum erat in officio cum mandato q. ei non
 deberet reddi obedientia nec recognosci amplius pro
 Potestate sub anno 1481.

Hasardon de Valentis de Senis
 doe: patrimonij generalis

1581

Vobis Mag^{is} Dnis Prioris Conventus et Comuni Terre Aquapendensis
 Salutem et nostrorum obedienciam. Venimus vobis declaramus. Ser
 Blaxium de Audesto olim vestrum potestatem fuisse de ad-
 missione S. D. N. trinarum de dicto officio de ex certis cau-
 sis legitimis vel Beatis^m notis. Deo vobis mandavimus;
 et iterato mandamus; ut sub pena quingentorum due auri. Conu-
 nitatis et centi denarij cuiuslibet persone particulari; q. de ce-
 tero non debeatis dicto dno Blaxio parere nec obedire tanq^m
 potestati; Et q. ipsum non recognoscatis pro potestate Et q.
 permittatis q. ipse exerceat aliquam iurisdictionem in dicta terra.
 Et q. nemo vestrum compareat coram ipso tanq^m coram
 potestate. Et q. iudicatis ei q. non reddat ius in dicta terra.
 Et q. non exerceat se pro potestate sub pena quingentorum
 denarij. Et omnia predicta sub dicta pena per vestrum pu-
 blicum precorem per dictam terram in locis consuetis facie-
 tis bannum et publice proclamari ad hoc ut hec in omni
 notitiam deveniat; Et nihilominus vobis mandamus sub dicta
 pena quingentorum denarij de factis Camere Apostolice appli-
 candos; q. non debeatis aliquid solvere de salario pretérito
 nec futuro dicto potestari dicto dno Blaxio. Et q. vobis
 non debeatis sibi dare nec consignare banderiam, nec aliquos
 honores, nec pecunias aliquas pro predictis; in vestris consiliis
 obcontas; Sed ipsi salarium et pecunias retineatis penes nos
 in sequestro pro Camera apostolica et pro parisi in quibus
 dictus ser Blaxius tractat. Curabitis omnia predicta ob-
 servari. Dat. Viterbi xxvi. Augusti. M. cccc. lxxxi.

Georgius Poy.

30.

Ordo factus per ^{Dⁿⁱ} ^{num} Georgium de Duera
Episcopum Urbevetanum instruendo de
decimas in Terra Aquependentes Anno

1501^a
Georgius Duera Dei et Apostolice sedis gratia Episcopus Urbevetanus:
Inuentis et singulis Civitati Civibus hominibus populis ac personis Ter-
re Aquependentes Urbevetanae diocesis ad quos vel ad quem presens
onus in Titulo tangit conveniam et diversim salubris et ad hoc
obviam mandatos. Conquestus nup fuit: nobis Clerus Aque-
pendentiarum: quod in exigendis decimis sibi à parochianis suis
de hinc debitis multe corrigere conquirunt rationes et exceptiones
eis obviantur et opponuntur à dictis hominibus eorum parochianis;
propter quas Invenitur se defendere nec decimas ipsas integre
prociat hinc est et de antiqua consuetudine obtinendi persistit.
Et quo magnum ipsas clericis detrimetur subsequitur et periculi
animas ipsorum parochianorum Inducitur; quam obrem, cum dictus
noster personarum ipsarum qui divinis obsequiis precepsis spatium man-
pati vel tangit hinc suis dant atque persistit contra quam quod
ordinationem divina nulla admittitur dispensatio. De cetero man-
damus vobis superius Communitati, Civibus, hominibus et personis
ad quos vel ad quem spectat conveniam et diversim sub prena
excois quatuor: si ipsi sacerdotes aquependentes vestros appati-
not et qui vestras alias curam gerunt requisiti ad ducam de-
cimas solutionem fueritis sine ulla exceptione, aut tergiver-
satione decimas ipsas persolvatur et dare debeatis et quilibet
debeat; eas maxime quas de antiqua consuetudine prestare
debetis. Quam sane consuetudinem ne ab aliquo reputetur indu-
bitum et inde differendo solutionis occasio sumatur ad omni excusatio-
nem certare contra nos veritas processuros: Nihilominus

per

per hoc eadem scripta precipiis et manetis deoibz officialibz di-
 cte Curie aquenodensis sub eadem pena et eis quatenus cum
 fuerint per dictos clericos requisiti cogant ut omnia vis
 et iuris remedijs ad satisfactionem et solutionem ac dationem
 dictarum decimarum. Cum valde equum sit utqz seminari equata
 et metent tyratia et qui altaribus servit, de altaribus vivere
 debet. In contrarium facien quibuscuqz ad obstantibz Part
 in Terra Aquenodensis in Domo sancte Petrice ad he soliti
 sedebit sub impressione nostri carissimi sigilli. Kalendar
 Augusti. M. CCCC. CI.

Hoc est consuetudo solvendi decimas in Terra Aquenodensis
 Ch' da un paro di bari o piu paggi dui stari di grans
 Ch' da un busue o una bestia cavallina paggi uno stari
 a mello di grans
 Ch' da un stario paggi uno stari di grans
 Ch' da un a luan di decem bestie paggi mello stari di grans
 Un' arduano paggi soldi dieci
 Un' vedua paggi soldi cinque

Albericus de Alberis de Urbene-
 teri Curie Episcopus n. p.

n° 31.

Confirmatio statuti qz Mulieres inhoneste et longe possint.

3 curie de terra Aquenodensis per Johannem Papam

secundu sub anno d. n. 1506. Julij PP. 11.

Dilecti sibi salutem et Apostolicam benedictionem. Nos per no-
 bis exponi fecistis qz cu in terra et oppido nostro nonnullae mu-
 lieres inmerentur que laxate impudencie habent adulterii
 et fornicari publice non verubatur suuz illecebris luconitum

et alios inescantes in perniciem anime animeq; traheret. Statu-
tis de consensu venerabilis patris Bernardini Crispini Lennoni
gubernatoris uestri q; publice ac notorie adultere fornicariis;
leneg; preterq; in publicis et ordinatis locis commorantes, et ipsa
uestra terra citi debeant; prout in ipso Statuto plenius continet-
tur. Insuper cum hinc eadem expositis subiungebat, valde
denderatis pro bonis morib; predicatq; uestris, pias, et coniu-
gum conservandis Statutum cuiusmodi inuicibiliter obseruari,
nobis humiliter supplicari curastis, ut illi apostolice confirmatio-
nis robur adijcere dignaremur; Nos igitur premissa paternis
affectu considerantes q; iuxta apostolum. Bonos mores colloquia tra-
ua corrumpunt. Cuiusmodi supplicationib; inclinati Statutum
predictum cuius tenorem ac si de verbo ad verbum prescribitus
esset insertus q; sufficienter expresso haberi volumus tenore
prescribitus auctoritate apostolica confirmamus et approbamus;
Mandantes tam Gubernatori provincie nostre patrimonij, quam
omnib; alijs ad quos spectat officialib;, ut pro illius observatione
favores vobis prebeant oportunos et eidem derogare no audeat;
Ea enim que ad bonos mores pervenit diligentius sunt conservanda.
Dati Romę apud sanctum Petrum sub annulo Sincatoris Die xxij;
Maij M. D. VI. Pontificatus nostri Anno Tertio

Sigismundus

a Largo

Dilectis filijs Priorib; et Comunitatib; nostre
Aquependens

n. 32.

Privilegium in forma Copie per Alexandrum Tapan secretum q; ma-
lencia quecumq; debeant cognosci in terra Aquependens usq;
ad

ad mortem inclusive. Item q animalia dicit
Terre possint extrahi ad parandum in locis
vltimis usq ad xx. miliaria absq solutione
pabte et aliqua pte doganariz sub Anno
Dni. 1490.

Dei nomine Amen Anno a natiuitate Dni saluatoris nostri Iesu
Christi millesimo quatuorcentesimo nonagesimo octavo. Indictione
prima Long sanel^m in Christo Patris et Dni nostri Domini
Alexandri diuina prouidentia pape sexti Anno sexto Die vero
secunda mensis Junij. Coram eximio doctore Dno Jacobo
antonio de Rogeris de iuris prouincie Patrimonij, beati Pe-
tri in Tuscia Caesarem Cuiusmodi Criminalium et appellatio-
num Iudice generali pro tribunal: sedm ad lura reddendum
et causas audiendum ad eius solui baron' luris. positum
in Cuiusmodi Vitorbij et contrata sancti Simonis in Aula Domus
heredum stephan malacoste, hinc res heredum Mariotti
faciatis et uias in meiq notarij prescha. Comparuit ser
Paulus benignus Cuius libertientis Sindicus et Procurator Communita-
tis prior et universitatis Terre Aquapendolis ad quodam preten-
sum mandatu seu preceptu per dictu Dnum Iudicem asserentem
se super hoc commissionem habere et decreto Camere apostolice
factum dictis Prioribz et Communitati, q sub certa pecuniaria
pena debeant coram ipso Dno Iudice afferre et prestare et
dimittere omnes libros in dicta terra super maleficijs editos et
condemnationes delinquentium et maleficijs. Consuetas per ipso
D. Iudicem pro Apostolica Camera exigendas et querelantes
exposuit qualiter datus Dnus Iudex procedit ad dictum mandatum
minus debite in preiudicium Iurium dictae Civitatis et contra formam
capitulor initoz iam inter ipsam Civitatem et cameram apostolicam
ac hinc sanctissimi Dni Pape dice Civitati concessi. Que omnia

adualiter et facto produxit et propterea petijt et instetit deum
mandatum reuocari et pro irritis et inanis haberi, et pronuntia-
sententiam et declarari. prouentus et maleficijs cognitis in dicta
Terra et per ordinarium suum spectare et pertinere ad dictam
Communitatem, preteritumq; camerale decretum. Cui dictus
Dn̄s Iudex innitur et literas apostolicas demp̄ factas
nullatenus se extendi aut locum sibi quomodolibet uendicare,
quoad condemnationes iam factas et que fieri et ferri con-
tinget in dicta Terra Aquependentis et sibi dictis nominibus
in premissis tam conuinctis quam diuisim his et iustitiam
ministrare omni modo de iure meliori. Et si decus sit, quod
proceditur fuit sollempniter protestatus de iustitia et gra-
uamine et app. de. et expen. damnu' et interesse. Qui Dn̄s
Iudex predilla admittit sicut in quatuor C. et monuit dictum
ser. Paulum iudicem et procuratorem ad secundam ad audi-
endum uoluntatem suam super premissis. Tenores uero
dictorū capitulorū et breuiū infra sequitur et sunt tales V.S.
Nons prometto ad prefato Monignior et camorlingo et de gratia
q. uoie. che p̄ra le condennationi de maleficij extraordina-
rij et danni dati, et altri qualunche condennationi che si
faranno p̄ra Aquependente in perpetuo, sicut di detta Carta
come sono state per lo passato place. Undecimo prometto il pre-
fato Monignior et concede q̄to supra noie, che nella Corte
del Commune di Aquependente, si possono cognoscere tutte le ge-
nerationi di maleficij usq; ad morte inclusive, place. Tercio
breuiū dilectis filijs minorib; eorū Terre nostre Aquependentis, ha-
tus uero Alexander Papa sextus. Dilecti filij salutem et
apostolicam benedictionem unice deuotionis et fidelitatis affectus
quē ad nos et S. R. E. geritis promeret ut uis specialibus
gratijs prosequamur. Cum itaq; reut nobis exponi frastij
ex indubij

et Indultis et privilegijs a sede apostolica et Romanis Pon-
 tificibus vobis concessis omnes et singulos proventus ratione malefi-
 ciorum et condemnationum quarumcumque pro tempore in terra
 ista nostra committor et committendos ad communitatem vestram
 pertinere illorum tempore percipitis et habuistis super eorum vero
 committariis ad exigendum et exequendum, penes condemna-
 tionum in provincia nostra patrimonij deputatam quaedam condem-
 nationes antiquas et non exactas pro Camera nostra Apostolica
 per literas patentes et alio jure vobis concessum ut animalia
 vestra propter angustiam vestri territorij ad aliena parua et
 loca vicina et extra dominia vestrum temporale conducere et inde
 reducere possitis absque aliqua pecunia et tracta solutione et portione
 Dodanensium paruos patrimonij etiam declaratum fuerit
 dictarum literarum vigore loca vicina extendi et obijci debere
 infra viginti miliaria et ita ex die dictae declarationis huius-
 modi concessionem confirmatis quamuis per modernum dile-
 ctorem Dodanensium seu eius vicem Dodanensium preter formam
 literarum et declarationis predictae, super et indebito fueritis gra-
 uati et molestati supplicatis hinc vobis de benignitate apostolica
 providetur vestris igitur petitionibus ratione annuantes presentium
 tenore auctoritate apostolica dicto committariis modernis et per hinc ordinem
 mandamus ut si ita de a dicta molestia et exactioe dominorum ob-
 stineatur privilegijs et indultis vobis ut prefertur concessis, vos
 faciat efficaciter gaudere, concessionem quoque per literas Camerae
 huiusmodi hinc ipsarum literarum et declarationis predictae vigore
 Dodanensium ut premissum est facta, quam quidem concessionem,
 et inquam quae sit hinc tenore auctoritate predictae confirmamus per moder-
 num et pro tempore Dodanensium et illis ad quos spectare mandamus
 inuisibiliter observari sub penis indignationis nostra ad obstantes
 contrarios quibuscumque Dat. Vrbeni sub anulo Piscatoris

Die iij. Decembris. 1493. Pontificatus nostri anno Secundo. B.
Hindus. Tenor autem decreti et literarum camerarum quorum
vigore dictus Dominus Indus fecit dictum mandatum talis est. R.
Sancti Georgii Diaconus Cardinalis Sancti Petri Camerarius. Gre-
gorio hinc doctore nostro sacro antonio de iuris iudic generalis pro-
vincie patrimonii eius indulto iudicari officii successore salutem
in christo. Inquis Camere apostolice iustitiam province ordinari fuerit
et omnia et singula maleficia quorum pene ad cottatas
civitates, terras et loca applicarentur nisi infra certum
hinc expressum terminum maleficia huiusmodi punirentur
et pene ex illis debite exigentur illos cognitis et penarum exactione
ad cameram ipsam deusultentur et percipere. Cum postmodum
sicut accepimus quamplura maleficia et delicta in dicta provin-
cia commissa a multis temporibus citra transierint impunita prope
ad ipsam cameram ut prefertur deusultata sint. Volentes nec hi
impunita et multa remaneant oportune providere. Vobis
huius iurisdictioni et vestris ordinariis incumbit officio de mandato
sanctissimi D. N. Pape vixit vestris oraculis nobis factis ac auctoritate
nostri camerariatus officii, et de consensu et consilio preiudicium
et clericorum dictae Camere perpresentes committimus et mandamus ut
ad ~~omnes~~ omnes et singulas civitates terras et loca dictae provincie vos
conferatis illarum diligentem visitando huiusmodi maleficia inquiri-
retis et quaecumque in eisdem locis commissa et impunita ~~et~~ et
exalta reperiretis tam deusultata cognoscatis et in illis summa-
rie procedatis cogendo. Compellendo, condemnando, puniendo,
exigendo et alia faciendo prout hinc fuerit, hestitiam minis-
trando ut nulla delicta factenus commissa per edemnationes et luitiones
debitas impunita et multa remaneant usque ad integram satisfactio-
nem et penarum luitionem per malefactores ipsos pro delictis debite
super quibus omnibus et singulis agendis et consequendis plenam vobis

et successoribus vestris inuicem de mandato et auctoritate pre-
 dictis tenore prescriptum concedimus auctoritatem potestatem et
 facultatem; In quibus omnium et singulorum fidem presentes nras
 patentes literas fieri fecimus. et nostri rotundi sigilli impressio-
 ne confirmamus confirmari. Datis Roma in Cam^{ra} apostolica die xxvi.
 Januarij, M. cccc. lxxxviii. pontificatus S^{mi} D. N. P.
 Alexandri Pape sexti Anno sexto. Visa Intra Urbis P^{re}by.
 Lepontorum de Curia. Eisdem Anno Indictione et pontificatus
 die uera quarta die Mensis Junij coram prefato D^{no} Iudice
 sedente ut supra personato comparens prefatus ser Paulus
 Syndicus et procurator quibus supra notis in termino dicte no-
 tionis facte ad audiendum uoluntatem dicti Dⁿⁱ Iudicis petiit
 illam declarari iuxta petita pro parte sua et tibi iustitiam
 ministrare, Qui D^{ns} Iudex ut supra sedens predicta admi-
 nit et inquitur, Visa dicta admissione camerale Vitis
 Capitulis dicte Communis Inquendensis pro parte sedis Apostolice
 concessis, Viso tenore dicti breuis pro parte dicte Communis
 producti, Visa mentione facta ad hanc suam uoluntatem
 audiendam, Et omnibus alijs uitis et consideratis que uiderunt
 et consideranda fuerunt et sic pronunciauit, sententiauit
 et declarauit prodictis et maleficijs cognitis in dicta Terra
 et per eius ordinarium pertinere ad dictam Communitem et
 decretum predictum camerale annullamus et recedimus et locum
 habere circa condemnationes super delictis et maleficijs iam latis
 et que fieri et ferri continget in dicta Terra Inquendensis omnibus
 modis in deo, Visa hanc causa et forma, quibus negis et melius
 fieri iustit et debuit. Presente dicto Paulo Benigno Syndico et
 procuratore et predicta sic fieri petente et acceptante. Item
 admissis et Francisco et hunc de Iunianellis et Angelis Cola
 de Urbis Urbis ad premissa uocatis iudicis et rogatis et uigore

uelle et licet uos privilegia huiusmodi allegaueritis ipse uos
 nihilominus molestata ceteri cum aucto a nostra ap. Camera
 Et Ego Sebastianus Nurnius quondam Januarius de Nurnia pub.
 imperialis auctoritate not. iudex ordinarius et aunc not.
 fiscalis provincie patrimonij ad materiam deputatus predictis
 omnibus et singulis dum se agerentur et fuerit interfu et pre-
 sent fu cogitatus scribere et publicare scripta et publicare
 et ad fructum omnium premittos signis mes aliis que uos in fra-
 signiam

Signum Me

Sebastiani not. I. P. H.

n.º 33.
 itere informa brevis per Clementem Papam
 Cuius Urbem etiam quatenus non percutit
 Aquilonianos, sed eos amicitiam trahet
 tamque speciales et fideles deuersos et filios etc.
 Romanæ Ecclesie

Clemens Episcopus Servus servorum Dei. Dilectis filijs regemi-
 nibus Contilis et Comuni Civitatis Urbem salutem et
 apostolicam

Apostolicam benedictionem. Dilectis filiis Commune Castellae Aquae
pendentis ad nos Ecclesiam Romanam in temporalibus immediate
spectantis tamquam speciales et devotos ipsius Ecclesiae fideles et
filios paternam benevolentiam proseguentes et cupientes attente ut
favoribus apostolicis communitati ab omni molestia preservetur
devotionem vestram requirimus et hortamur, attente vigiles
quatenus ab omni perturbacione ac vexacione ipsorum Capitulum
vestrum et alios quoslibet prout in vestris fuerit coherentes
dictos Commune sic amabiliter et caritative tractetis, sicq[ue] la-
beatis nos efficaciter emendatis, quod nulla deinceps gra-
vamina sentiant, quatinus quietis et tranquillitatis opu-
lencia perpetuetur. Dat. Avinion. K. l. Augusti Pontifi-
ficatus n[ostri] Anno Decimo

Jo: Savelli

^{a lego}
Dilectis filiis Regimini Consulis et Communi Civitatis
Urbevetan

n° 34.

Privilegia Alexandri PP. VI. communitati Aquae
pendentis pro conservacione Statutorum capitulorum et
ordinamentorum

Item de h[abitu] Resuscitacioni non pigliano Agri

De h[abitu] officiali et exequutori in facie exequu-
tionis in p[ro]p[ri]o modestissime

De bono aratorum non h[ab]eat p[ro]p[ri]um per reme-
diorum

De l[ib]er[is] fida

Celi Governator non Sabino per iurata pui
de xv. ducati

Desiderio fare la fiera libera

Alexander P. M.

Dilecti filij salutem et apostolicam benedictionem Devotionis hinc
ceritas fideiq; constantia quam ad nostrum S. No. C. Statum
genuis promeritis ut petitionib; vestris quantum cum Deo licet
libenter annuamus. Hinc est, q; nos omnia et singula privi-
legia, capitula, ordinationes reformationes gratias bullas bre-
via et Indulta per Romanos Pontifices predecessores nostros et
ab eis facultatem dantes vobis et Communitati vestre concessas, et
concessa, dummodo iusta et rationalia sint et impedimentum
libertatis Ecclesiasticae non cedat. Tenore presertim approbamus et
apostolica auctoritate confirmamus prout habemus laudabiliter
observata fuerit; Decretis ut Commoditati vestre circa solutionem
salis et subsidij consulamus. Mandamus Rescuraria Provin-
cie nostre patrimonij, ut pro solutione salis et subsidij predictis
moneta a vobis que in dicta provincia toleratur sine agijs reci-
piat: Et itaq; mandamus officialib; vestris in dicta provincia con-
stitutis ut quocumq; aliquas occasiones in dicta nostra Terra factu-
rit, modeste se gerant. Item credimus vobis q; Boves aratorij
pro representib; capi ad possant; q; q; quando contingit vos ducere
animalia vestra in Podaniam ultra medium tempus. Volumus
q; in solvendo a Podana pro animalib; predictis consuetudo venietur.
Et Podanensij pro tempore existeres nullo modo vos gravent; Podanos
ut concessiones a Romanis Pontificib; vobis facte firmas persistant.
Volumus quod quando Governator dictae provincie ad visitandum Ter-
ram istam accedet non debeat, neq; possit a vobis exigere pro sua visi-
tatione ultra quindecim ducatos ad bairicos septuaginta duo pro
quislibet ducato iuxta excessiones predictas vobis ut emeritis factas;

Ultimo

Ultimo ut Terram istam quam peculiari dilectione
 prosequimur; aliquo spicati munere decoremus, concedimus
 vobis ut in dicta Terra Hundanas octo dies quolibet Anno usq[ue]
 ad biennium celebrare et indicere possitis, In quibus duces
 seu vendites, aut omnes animalia tempore mundicie Emori
 exceptis animalib[us] venicib[us] et Vidana; que nisi Bullam Do-
 sanoy, habeant penam fraudis incurrat, aliquam gabellam
 pedagium, aut Vidanaria dille, promissu solutio non facere mi-
 nime teneantur. Sed ipse Hundine sint libere et ab omni solu-
 tione imunes et secure. Datus Rome apud sanctu[m] Petrum
 sub anno pontificatus die xxv. septembris M. cccc. lxxxij
 Pont: vni. Inno. p[ap]a

Jo. Landini

à Berge

Delectis vobis priusib[us] antecessitis et commun. no[m]i[n]e
 Terre Aquependens

n° 35.

Privilegium concessum Communitati Aquependens
 q[uod] de duodecim Consiliarijs eligantur tres qui
 resideant insimul pro tractandis negocijs
 Cois, qui modo nuncupantur Priores

Berardus Cocius de Limosano Canonicus Neocastren[sis] causar[um] crimina-
 lium Curie Neocastren[sis] in Christi Patris et vni. Bertrandi
 miseratione diuina tituli sancti Marti Presbiter Cardinalis
 Apostolic[us] sedis legatus generalis Auditor et Iudex ac ad infra scripta
 per prefatum d[omi]n[u]m legatum specialit[er] deputatis Vniuersis presertim
 literas inspecturis salutem in D[omi]no prout de Mense Nouembris
 proxime preteriti quindecime indult[us] pro reformatione Terre Aque-
 pendens Urbicena dioc[esis] prefatus d[omi]nus legatus vos peruenit

destinavit ubi personaliter existens pro reformatione actionis et
tranquillo statu eiusdem terre certa capitula edidimus et publicavi-
mus ibidem in publicis parlamentis salubres et reservatas nobis arbitrio
et potestate in posterum declarandi, addendi, minuendi et de
novo etiam si expediret statuendi, que necessaria foret, et visa
foret expedire pro tranquilliori statu et utilitate terre predicta
Superius pro parte comitis dictae terre sint dicto domino le-
gato et nobis exposuimus, quod cum ipsa terra habeat duodecim
consiliarios qui habeant fidem ipsam et commune regere, et
bona et iura ipsius terre et communis protegere, defensare
et manutenere, qui tamen propter multitudinem ipsorum, cum quia
diversim, quilibet in domibus suis habitet, ad presentiam casibus
necessariis et subitis de loco haberi nec congregari simul et ad
iura quandoque ipsius comitis pervenire, et pro parte ipsius terre
et communis petiti nobis occurrerent, et placeret nobis eis concedere
virtute dictae commissionis et reservationis et dicto domino supplica-
tum, quod dignaretur annuere et consentire, quod locis dictorum duodecim
consiliarios eligere et ponere possint tres vel plures usque ad numerum
duodecim quodcumque prout eis visum fuerit expedire, qui simul
cum eis duraret officium in una domo simul habitaret et regerent
res dictae terre et comitis utilitate et eodem modo eiusdem terre et
comitis tractaret et faceret, que prospiceret meliora, quorum
petitionibus huiusmodi ut supra non inclinasti de expressa voluntate licentia
et mandato dicti domini arbitrate et virtute dictae commissionis
et reservationis precehunc tenore statimus et ordinamus, quod de
cetero post finitum officium duodecim, qui prestat modo in dicta
terra, sint et eligi possint tempore precepto et ordinato in aliis
ordinationibus nostris locis dictorum duodecim tres vel plures consiliarii
usque ad numerum duodecim predictum prout videtur communi
visum

unum fuerit expedire quod debeant simul in una domo morari
 et stare durante eorum officia eorumque consilii. Declaramus
 quod quilibet unus vel plures eorum, qui pro tempore erunt ad
 habeant maiorem potestatem, iurisdictionem, iurisdictionem et
 dominium quod habebat et solent habere duodecim memorati
 sed ab antiquo Romano iudicio illa sola potestate iurisdictionis
 et iuris tantum utantur et uti possunt, quilibet unus tantum
 et uti sub eorum retroactis temporibus et utantur ad presens
 duodecim memorati. In quibus omnium testimonium ad fidem
 presentis patentes literas, seu instrumentum publicum transi-
 per fecimus prima infrascripti notarii nostri sigillis auctoritate
 prefati nostri Legati independenti munitas. Datus et Actum
 in palatio Monasterii Sabaudie diocesis die iugeneris quar-
 to mensis Januarii, prime Indictionis sub anno Domini millesimo tre-
 cesimo quatuagesimo octavo. Insignatus sanctissimus in
 Christi Patris et Domini nostri Comitis divina providentia PP.
 secuti hinc retro presentibus Actibus infrascriptis videlicet
 Domino Pro Simonetti Bertetoni Henrici Cocarelli Securi
 et Jacobus Petri Raynerij, de eadem terra Aquedentis
 in eorum Popone Mag. Bonaventura de Monasterio Henrici
 et Gaudeamus de Indice de Casatono Guelenne diocesis pu-
 blicis apostolica auctoritate actus, et notarius et scriba
 actus et causas predicti Domini Indictus premissis omnibus et
 singulis presentibus inter se premissa gesta et publicam et in hac
 publicam forma redigi nemine, signum apponere et muniti

apparet sigillum

n° 36.

Electio Rectoris Hospitalis sancte Marie
Cane Aquapendentis facta per Vicarium
generalem Urbevetanum in Patrem Nostrum
Ceciliacell. de Terra Aquapendentis sub anno
m^o 1307. die undecima Aprilis

Mattheus de Spoletto decanus Doctor Archipresbiter Urbevetanus Episcopi
Cane Urbevetan Vicarius generalis. Dilectis nobis in Christo fra-
tri Pater Ceciliacell. de Terra Aquapendentis in continet. de Terra
predicta Urbevetan dice salutem in D^{no} sempiternam. Vite ac
morum honestas, alieque tue probitatis merita super quibus apud nos
fidelium testimonio commendatis. rationaliter nos inducunt
ut tibi redamur in exhibitione gratie liberales. Cum itaque sicut
accepimus vacante Hospitali sancte marie de ruga sancte marie
de Aquapendent. per meritum Patris Laurencij Matthei olim ipsius
Hospitalis Vicarij Rectoris. Nos volebat quod dictum Hospitalis propter
diuturnam vacationem Rectoris eiusdem detrimetur aliquo patri-
bus. Auditaque bona fama per eos Aquapendentis et per Patres
ordinis minorum sancte marie de Terra predicta, ad intendentes per
hoc iure patronatus dicti Hospitalis paruum continebimus dictis
in aliquo derogare. Vbi certose preschium auctoritate dominica
ipsam Hospitalis cum omnibus iuribus et prerogativis suis continemus
et de ipsis etiam providemus. Invenientes te per nos hinc et
preschium de eodem. Et damus tibi curam et corporalem
possessionem dicti Hospitalis et loci ipsius per nos ipsius Hospitalis
que tibi remittas manus in suis manibus possumus in ista preschium
constituit. Mandantesque hanc serie nihilominus omnibus et singulis la-
boratoribus finariis et ingulibus boni et possent dicti Hospitalis de
singulis iudicibus redditibus, et proventibus universis Hospitalis predicti tibi
vel tuo procuratori debeantur integraliter respondere. Contradictores
vero quomodolibet et rebelles per curiam Celestiacam exsequendo
mandantes

Mandatos quibus quatenus in unius mensis spatium pro futuris inuen-
tioni omnium et singulorum bonorum dicti Hospitalis fieri facias per Notarium
publicum. Qui quidem Notarius iuravit ad sancta de euangelia scri-
ptis corporaliter manus tactis predicta omnia et singula facere, et bona
ipsius Hospitalis manutenere, ac nobis rationem plenariam assignare
et reddere prout fuerit rationis, et quotiens per nos fuerit requisitus.

In cuius rei testimonium preteris privilegium per Johannem nostrum
et dictam Curiam not. scribi fecimus, et sigilli dictae Curiae appensione
muniri. Datum et actum in dicta Terra Aquependensis ante et
iuxta dictum Hospitalis presentibus vno eodem de Michilone de Pe-
rusio canonico sancti sepulchri Barce Petri ordinis Pratum mi-
nos Franciscus Buri de Petris Buri Franciscus de dicto loco et
Angelus Andreoli de dicta Terra Aquependensis testibus ad predicta
habitis vocatis et rogatis. Sub Anno Dni Millesimo Trecentesimo
septuagesimo septimo. Inditione decima tempore Dni Clementis
pape septimi die Undecima mensis Aprilis.

Et Ego Johannes Paulus de Urbevetri auctoritate Imperiali iudex
ordinarius et not. publicus constitutus et nunc Not. dictorum Dni
Vicarij et Curiae predictis omnibus et singulis interfecti et ea de-
mandato dicti Dni Vicarij, rogatus scribere scripta et publicari
et ad maiorem eorum roborem firmitatem meum signum apposui
connectam

Signum meum

et Notarij predicti

Johannis iudicis ordinarij

Privilegium concessionis falce Communi Aquependensis
pro mercato faciendis in die Sabbati sub Anno
1452 Die vero prima. July.

Vianisius de Albergotis Sedis Apostolice notarius in provincia pa-
rumony beati Petri in Præsidia pro sacrosancta Romana
Ecclesia ac Sanctissimi Dni nostri Nicolai II Quinti
gubernator. Iustum et iuri constantem esse diiudica-
mus eorum petitionibus annue qui aliquid officium aut ordinat
quod sit in eorum publicam formam. Libertatem, et evidentem totius
populi commoditatem.

Sane cum Aquependensium homines Impiis sancte Matris Ecclesie
fidelissimi super certam reformationem huius ordinationis
fecerint, quod abinceps quotlibet Sabbato in perpetuum in eorum
Terra liceat, et sit permissum fieri mundinas et mercatum.
Dum sit expresse veritate dictæ Terre, et incolis eius, qui alias
de bella et pestilentiam non mediocrem salutarem in rebus et
personis passi sunt, ad quos hoc pacto fiet diversis hominum
concurtus et ipsa Terra beneficiabitur et reintegrabitur. Po-
tentis ut de eorum ordinariis que per publicum consilium de
consensu totius populi celebrata est, et effecta iuris subsistat
et sit firma ac valida ad quod nos per consensum quorum neces-
sarius est, nobis supplicavit et cuiusmodi reformationem
decretum et ordinamentum auctoritate gubernatoris nostri
approbare, confirmare, et roborare velimus, quod libentes fa-
cimus atque presentem eorum fide et deuotione erga statum
sanctissimi Dni nostri et sacrosancte Romane Ecclesie
Et sanum quidem seriem ac per hoc nostrum publicum edictum
et decretum, omne et quicquid per dictos homines aquependensium
factum statuti ordinamenti est super cuiusmodi reformatione
et ordinamento cum omnibus et singulis capitulis in eis contentis.

que omnia et singula sic haberi volumus, pro sufficienter ex-
pressis, confirmamus, validamus, et roboramus, ac validum, con-
firmatum et roboratum esse volumus, etiam si quovis modo
esset contra et preter statuta, et decreta ac consuetudines dictę
Terre Aquensidensis. Quibus omnibus quoad huiusmodi reformationem
et ordinamentum derogamus per presentes, et derogatum esse
volumus. Mandantes omnibus et singulis officialibus in provin-
cia prefata existentibus tam presentibus quam futuris; et omnibus
ad quos spectat aut spectabit in posterum, quatenus dictam
reformationem et nostram huiusmodi confirmationem invio-
labiter observent, et faciant, ab alijs observari. sub nostri
ac successoris nostri arbitrio, pena irremissibiliter auferenda;
et Camere Apostolice applicanda. In quorum omnium fidem
has fieri fecimus et registrar, nostri sigilli maioris im-
pressione muniri. Datis Verobis apud sanctu Franciscu
nostrę Residencię locu die prima Junij. M. CCCCLij; Pon-
tificatus sanctissimi D. N. Gregorię divina providencia
Pape quinti Anno sexto

Loco sigilli

Antonius Indeto legum doctor de
mendato script.

n° 30.

Privilegia consuevia multa capita sub Anno
1405. Die 14 Mensis Novembris

IN NOMINE SANCTE et Individue Trinitatis patris et filii et
spiritus sancti amen. Nouerint uniuersi et singuli de presenti
publicum Instrumentum uisum lectum pariter et auditum. Quod
nos IOHANNES Prioris decretorum Doctor Basilee beate marie mai-
oris de Vrbe Cantuariensis nri nri Inque Appellatus in iura et Curie
Camerarij, nec no Curie Cantuarie camere apostolice generalis Auditor
ad honorabilem Virorum Communitatis, Vniuersitatis et Sominum
Terre Aquependentis Vrbeuetane diocesis principalem instantiam et
requiritionem. Omnes et singulos suam communiter uel diuisim
Interesse putatos eorumque procuratores huiusmodi orant in Romanam
Curia pro eisdem ad uidentem et audiendum quoddam literas
certorum priuilegijs dictis Communitati, Vniuersitati et Sominibus
diocesis Beate Aquependentis alias per bonememorie Ludouicum
Tituli sancti Laurentij in Damaso presbiterum sancte Romane
Ecclesie Cardinalem Agunt ac eiusdem Romanae Ecclesie et
felicitis recordationis Pnri Eugenij pape iiii dum hinc it
Camerarij concessit sigillisq; oblongo in cera rubea cere albe
circumdato impressis sigillatas produci recipi et postq; produlte
fuerint ad uidentem et audiendum ad nullas testes fide dignas
et idoneas similiter produci capi ac iurare et ad iurandum ad-
mitti de eorum requiritione dicti sigilli in eisdem literis ap-
pensi imprimi et recognosci et postq; recogniti fuerint sigil-
lum Suiusmodi istas literas transumpti, transcribi exemplari
et in publicam transumpti formam redigi mandari auctoritate
et decretum dictae Curie atq; nri hanc iudicialia et ordinaria
per nos interpretari uel dicendum Et causam siquam haberet ratio-
nabilem quare pecuniaria minime fieri debeant allegandum
Per audientiam publicam literarum contradictarum dum ut mo-
dus est citari fecimus et mandauimus ad certi peremptorium ter-
minum competentem videlicet ad diem et hora impetratis quibus
adue-

adueni Comparuit in iudicio legitime coram vobis honorabilis Viri D.
 Franciscus — — — — — de iure Communis Cancellarius et orator
 et quandam citationis auctoritate pergamenae cedula a vobis nostrorum
 auditoris sine iudicio emanatam et in eadem auctoritate nostrorum de man-
 dato pontificis testamata. debite executam factis realiter et
 in scriptis exhibuit atque produxit Citatorumque in eadem contentorum
 non comparere contumaciam, et accusavit ipsorum contumaces
 reputari. Et in eorum contumaciam dictas literas ac sigillum in
 eisdem literis appensum prefatis testibus coram vobis exhibitis et pro-
 ductis ut ipse per eosdem testes debite recognosceretur ostendi; et
 postquam debite recognoscere et ipsas transcribi, transcribi, exemplari,
 et in publicam transumpti formam redigi, mandari auctoritate,
 et decretum dicte Curie per nos interpositi debitam Instancia pro-
 ducit. Nos igitur Johannes Prioris Auditor prefatus di-
 ctos citatos non comparere reputauimus merito sicut erant in
 exigente iusticia contumaces. Et in eorum contumaciam dictas
 literas sicut prefatur coram vobis exhibitas et productas ad ma-
 nus vestras recepimus. Ipsas vidimus, legimus tenuimus pal-
 pauimus et diligenter inspectimus ac prefatis testibus ostendimus
 atque monstrauimus. Et quia testes prefati iuris primitus dictis lite-
 ris et diligenter inspectis literas ipsas imo verius sigillum in eis-
 dem literis appensum debite et sufficienter recognouerunt di-
 centes et auctores literas huiusmodi proprio sigillo dicti Cardinalis
 Cardinalis et Camerarii sigillatas. Et quia literas ipsas sanas et
 integras, non uiciatas, non cancellatas nec in aliqua sui parte
 suspectas sed omni prorsus vitio et suspitione carere reperimus.
 In auro ipsas literas per discretum Viri magistrum Bernardum
 de Auauantis clericum Abbatem publicum apostolicam, et
 Imperiali auctoritate, dicte Curie causarum Camere prefati
 Notarium et scribam in publicum transcribi, transcribi, exemplari
 et in publicam transumpti formam dedigi fecimus et mandauimus.

nostramque et dilectae Curiae auctoritatem Iudicariam et ordinariam
incorporauimus ac interponimus per praesentes pariter et decretum,
Volentes et auctoritate dilectae Curiae Statentes, et decretum de con-
neter, quod siue praesentes publicis transumptis seu transumpti In-
sumptis de cetero et in antea, tam in Iudiciis quam extra Iudicium
cuius locos statim illis datus et adhibeatur talis et tanta fides, qualis
et quanta ipsis originalibus literis eorum nobis ut praefertur con-
bitis et productis ac inferius de uerbo ad uerbum insertis et cum
presenti transumpto auctoritatis et collationatis data fuit et
adhibita daturque et adhibetur seu daretur et adhiberetur si in
medium producerentur. Tenor uero dictarum litterarum sequitur
et est talis Ludouicus misericordiae diuinae Viri sancti Laurentii
in Damasco Presbiter sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Aquit
vni Papae Camerarius Spectabilis et egregius Vniuersitatis antepo-
sitis Vniuersitati et Communi Terrae Aque aquaeductus Salutem
in Domino. Conuenit Apostolicae benignitas nulli claudere gremium
reuerenti cum itaque causantibus quibus ac inuicem oppressionibus
que in provinciam patrimonii, et alijs Italiae partibus regnerunt
vobis contra gremium et obedientiam sanctissimi vni nostri Papae
et Romanae Ecclesiae aliquando inuenitis atque in praesentibus vobis uos illo
eiusdem Ecclesiae respirantes, et uiam ueri luminis agnoscere
ad fidelitatem ac deuotionem praefatos vni nostri Papae et Eccl-
siae reddieritis et infrascripta capitula conuentiones et pacta
praefato d. n. offerentes atque humiliter supplicantes petentes illa
uobis concedi pro restauratione augmento et conseruatione
communitatis uosae tam ad eius bonum et Ecclesiam Statum
necnon praefatae sanctitatis uia solita clementia, et ut in fide
ac deuotione praedictis, uestra uitas fortius annuetur illa u-
stra signatura infrascripta receperit admiserit et conuenienter
Dantes nos de mandato specialis sanctitatis praefatae super hoc ut
ue uos oraculo nobis facta et auctoritate nostri Camerarii

Offici ad perpetuam rei memoriam Capitula conventiones et pacta
 predicta que viginti uno capitulis infrascriptis continentur iuxta
 signaturam in fine cuiuslibet eorum appositam acceptantes reci-
 pientes et admittentes Tenore presentium confirmamus ratifica-
 mus et homologamus et ratificamus Quorum quidem capitulorum conventio-
 num et pactorum de iure ad verbum tenor sequitur et est talis In-
 primis Volendo la santita di nostro s. lo papa prenotato et
 Monsignor lo legato in questa parte recognoscere labuona pura,
 et sincera fede et devotione del fidel populo et commune dela terra
 d'Agropendete equali bono supplicato et supplicans et domandans
 et dignitatis et solita benignita del prefato sommo Pontifice ad
 essa cotta et populo sieno promessi signati largiti conceduti,
 et sigillati et firmati infrascripti capituli promissioni petitioni
 et supplicationi ad requisitione et petitione et supplicatione dell
 quali el prefato reverend. monsignor legato la conceduti, lar-
 giti et dignitatis promessi, signati et firmati ad essa populo
 consiglio et commune d'Agropendete Juxta respectu alla fedelta
 et devotione de essa communita la salute, et tenuta alla sacro-
 ianta Romana Ecclesia et al sanctissimo nostro signore lo
 papa, equali esso prenotato Monsignor promette ad essa cotta
 et savanna della santita di nostro sig. et da l'altri sommi
 Pontifici ad lora successori in perpetuo osservati, ratificati et
 firmi in ciascuna parte de more cum da ciascuno populo et man-
 dato dalla santita loro o loro officiali inuisibilmente
 Placet L. card. Aquiloyen Vn. Vape Camerarius Secundo la
 prefata santita di nostro sig. et lo prefato nostro sig. lo le-
 gato gratis et de solita benignitate Ricevano el populo Pri-
 uerita et commune d'Agropendete in nel suo gremio et in
 quello della santa Romana Ecclesia equali promissioni con-
 servare, aduitare, favoreggiare et mantenere come l'altri

et scoposti alla santa Romana Chiesa e della sua santita. Et
nunc si rimette ogni maleficio eccesso ouer delitto che per lo detto
Communi et altri Terrallani et Sabotani Inuersioni commesso contra
lo Stato di santa Chiesa et della santita di nostro signore e perdonati
a ciascuno. Placet. Quarto lo prefato Montij. in questo supra nome
promette e di gratia concede al prefato Comune e popolo della Terra
d'Inquarondete, che essa Terra e annovera per santa Chiesa et per la
santita di nostro signore e non necessaria impopere, che non si con-
cedera. Temporaliano Capitano signore o vero barone con la
la espressa uolonta di esso popolo et commune. Placet. Quarto
promette lo prefato Montij. in questo supra nome che la santita di nostro
signore non domandara ne per suo mandato fara domandare li debiti
subsidij e alienationi e temporali iquali debbitamente annuati
debbano pagare al detto popolo et commune d'Inquarondete alla
Camera apostolica perche sono per lo passato stati pagati per detto
comune o clericato. Passato usque in Iohannem diem se ne
trouasse alcuno che non fusse pagato, in nome il prefato Montij.
in questo supra nome la santita di nostro signore la dona da et con-
cede a li prenominati e a li prenominati clerici et frumini e
a lii subsidij del tempo passato, ne fa piena remissione, liberatio-
ne, absolutione reputatione, et pacto di non petere piu mai do-
mandarli ne per se ne per suoi successori ne in tutto ne in parte
ad esso Comune o vero ad altri fussero conceduti per quel signore.
E se per il passato sono stati governati. Et concede
Placet. Quinto perche il prefato d'Inquarondete et alio molto
fatigato nelle spese et guerre et e poverissimo la santita di nostro
signore il prefato Montij. in questo supra nome fanno al detto Co-
mune et popolo remissione delli subsidij che douessero pagare
alla Camera apostolica per dieci anni prossimi annuati co-
minciando d'questo di, e con di gratia promette il prefato Montij.
in questo supra

quo supra nomine et de li dicti iuridici, non si domanderanno p. loro re-
 peritori successori, et ex nunc li largisce, et concede al prefato
 Popolo e Comune d' Aquapendente. Placet pro quatuor annis.
 Sexto promette e dignitas concede lo prefato Montij^{re} quo supra
 nomine et al' Comune d' Aquapendente sara Conservata, et pre-
 servata la loro dignita dell' officio del' Priuato in perpetuum
 una col nus usato e consueto consiglio. Et se il prefato consi-
 glio possa fare Statuti reformationi correctioni addere o minuire
 ut opusent cum confirmatione Electoris fonda dummodo no
 fiat contra statum sancte Ecclesie et summi Pontificis.
 Placet Septimo promette e dignitas concede al prefato Montij^{re}
 et per li officiali di Santa Chiesa saranno obseruati li Statuti
 e correctioni facti e da fare per lo Comune et reformationi et cor-
 rectioni quali ex nunc si ratificano per essi con le consuete
 prerogative della electione del' podesta e dell' altri officiali e
 cancellieri secondo l' antica consuetudine della Terra d' Aquap.
 Et ex nunc lo prefato Montij^{re} conferma nomine quo supra li
 prefati Statuti correctioni reformationi et antique consuetudine
 factenus obseruato. Placet de nominatione Potestatis et in reli-
 quis semetur consuetudo antiqua tempore Ecclesie obseruata.
 Octauo promette il prefato Montij^{re} quo supra nomine al prefato Com-
 mune et homini et de le gabelle imposte e et si porranno per lo
 tempo aduenire in Aquapendente sieno liberamente del detto Comune
 come sono stati per lo passato et nulla gabella o uero imposta
 si possa ne debba ponere per alcuno homo Pontifice, o Legato,
 o prelo di Santa Chiesa. Placet. Nono promette il prefato
 Montij^{re} e di gratia quo supra nomine et de tutte le condenna-
 tioni di maleficio traordinarij e danni dati e altre qualunque
 condennationi et si faranno in Aquapendente. Sieno liberamente
 del Comune d' Aquapendente in perpetuum come sono stati per passato.

Placet. Decimo promette il prefato Montij.^{re} quosupra nomine
prefato Comune et Suesmini per non farigare li litiganti in
tutte le legittime cause in civili et in criminali si debiano
giudicare in Aquapendente come è consueto, et se alcuna congrega
colore ne causasse alcuna causa, la parte aduersa, ad ha tenore
obedire, ne sparire, et ad or scrittura fatta sopra dicit non
uaglia ne tenga di ragione.

Placet. Undecimo pro
mette il prefato Montij.^{re} e concede quosupra nomine che nella
città del dominio d'Aquapendente non possa cognoscere tutti li generi
non de maleficij usq ad mortem inclusive.

Placet. Duodecimo
mette e concede di gratia il prefato Montij.^{re} quosupra nomine
che il Comune d'Aquapendente habbia la tratta del grano e
promette che sarà conceduta di tutte le Terre di Santa Chiesa
et con per li Suesmini di esse Terre, sarà venduto alli Suesmini
d'Aquapendente per comprare nello.

Placet. Tertio decimo
promette il prefato Montij.^{re} quosupra nomine et di gratia come
al detto Comune non sarà imposto alcuna spesa ouer gravame
di sale ne gravati che debbino comprare sale dalla dogana
del sale di Santa Chiesa più che ha di lor piacere. Et or non
concede licenzia al detto Comune et Suesmini che possino con
ducere sale di qualunque luogo lo sarà di piacere e più al
modo loro.

Quarto decimo di gratia concede il prefato Montij.^{re} che se
cuna gratia fatta sopra conceduta ad alcuna d'alcun ma
ficio, che quella possa usare co modo e forma quibz gratia
concessa fuerit.

Placet. Quinto decimo promette e di gratia
concede il prefato Montij.^{re} nomine quosupra che se alcuno
titolo di denari di special persone della Terra d'Aquapendente
i quali per si deuesse riceuere dalli Suesmini delle Terre di
Santa Chiesa che per dannificati e campelone fussero per
sequestrati

sequestrati e pagati per la restituzione di essi denari. si faccia
 integra restituzione alli suomin della terra d'Aquapendente
 per essi debitoro. Placet de sequestratis aut ubi res erit in-
 tegra. Sexto decimo concede dignaria il prefato Montig.^{re}
 quos supra nomine, che molti cittadini da orvieto, o verso dal
 contado possa avere alcun officio nella terra d'Aquapendente
 e questo non s'intenda per alcun habitante nella terra d'Aquap.
 Placet. Decimo septimo lo prefato Montig.^{re} quos supra nomine
 promette e concede alle predette terra d'Aquapendente, che tutti
 li capitoli Immunitio[n]i, et exemptioni, et privilegij, et la fatti
 o facere lo edmans predetto ad alcuna speciale persona che
 tutti saranno per li officiali di Santa Chiesa osservati in cias-
 cuna parte di essi. Et precipua saranno osservati ad Honoris
 di Consiglio de'brece. Et habendo li suoi capitoli conceduti per lo
 commune e col suo sigillo segnati. Placet sine preiudicio
 S. Sede Romane. Decimo octavo promette lo prefato Montig.^{re}
 nomine quos supra che le predette promissioni, concessioni et
 capitoli la cartina di nostro sigillo ratificara e confermara
 et essi ratificati e confirmati fara inuolabilmente osservare
 in ciascuna parte d'essi e far sigillare con sigillo pendente pro
 observantia de' predette cose. Curabimus q[ui]a ita fiat. Decimo
 nono promette il prefato Montig.^{re} e dignaria concede che le
 chiese d'Aquapendente ed cura e senza meno tenuto di con-
 tribuere alli subidij papali quando si pagaranno, e che si
 pagaranno per libra, et isto per la rata loro per le loro possessioni
 e beni come pagaranno l'altra terra Dani d'Aquapendente
 e similmete delle possessioni delli predati come gia altre volte
 fu conceduto per privilegij Papali alla detta Comunita. Seruetur
 indulta app[ro]bata. Vigesimo che la gente d'arme di Santa
 Chiesa venendo per alcun tempo in Aquapendente sieno tenuti di

pagare li loro denari y le Viteuaghe' che volensero o lauenen .e.
y lo streame .e. che nullo speciale persona sia strolata ne gra-
uata da alcuna parte di santa chiesa di dare alcuna cosa senza
denari. Placet et seruetur illius qui seruatur in ceteris Curis
Culene. Vnde cum prima existeret ista che l'communio di Re-
quapondole fuisse ingannato sotto certa specie di negua da
certi uomini da stonans nomi de quali sarano in passato
perche ne seguito grande scandolo e morte di piu uomini di
Requapondole de quali sono rimasti boni e grandi parentadi
per cessare li scandoli e per non aduenire
ad altri omi uomini uenire, faceuano praticare in Requap.
per alcun tempo et uenendo se alcuno mancamento lo fuisse
fatto in persona no

si concede per lo prefato tempo. In nomi delli quali cosa
questi uis. Placet quod non conuersione donec fuerint partes
concordate. Romanus del Brete, Oratiello Laurecis, Offi-
ghucolo del Ducato. In quibus omnium fidem et testimo-
nium presertim nostras patentes literas fieri
officij iustitum appensione adhorari. Dat.
in Curia Bulseri et in comitibus. Anno Domini

a nativitate millesimo quadringentesimo quadragesimo ter-
tio Indictione septima Pontificatus sanctissimae Domini nostri
Domini Eugenii diuina providentia quibus quidem his
sicut premittitur per nos uis et inspectis auctoritatem
iudicariam et ordinariam interposuimus ac interponimus per
presertim pariter et de cetero. In quibus omnibus et singulorum
fidem et testimonium praedictos presertim
transumpti instrumentum et sine fieri et per Notarium pu-
blicum supra et infra scriptum transcribi et publicari mandauimus
sigillis dilectae Curiae Cantuarum Camere Apostolicae quo in talibus utimus
sumus

iussimus et fecimus appensione muniri. Dat. et actum Rome
in Ecclesia sancti Petri in qua hora reddi solent nobis mane
hora audientie causarum, conueta ad hora reddendum et causas au-
diendum in loco nostro solito et consueto pro tribunali sede sub
Anno a natiuitate dni Millesimo quadringentesimo octuagesimo
quinto Inditione tertia die vero June quartadecima Mensis Hout-
bris Insuperatus nostri sanctissimi in Christo Patris et Domini
nostri dni Innocentij diuina prouidentia Pope octauo Anno
secundo, presentibus ibidem discretis viris magistris Joanne de Sicilia,
et Jacobi Guentimori diete Curie causas camere appostolice sto-
tariis et coram nobis uerbis testibus ad premissa uocatis spe-
cialiter et rogatis

ego Bernardus de Alauaris clericus florentinus publicus aposto-
licus et imperiali auctoritate nec ad Curie causas Camere ap-
postolice prefatus stot. et scriba. Quia premissos capitulos
exhibitioni Testium Productioni admissioni Juramentis et recogniti-
onis Cag exemplari transsumi et in transumpti formam redigi
et tradi petitioni atq. decretis omnibus aliis et singulis premissis
una cum prenominationis Testibus presentibus et innotam transumpti. Deo
hoc presentis publicum transumpti instrumenti manu alterius scriptis
contra et publicari, eandem publicam transumpti formam re-
digi. Synonyma ac more habitis meis solitis et consuets una cum
prefatis Curie sigilli impressione signari atq. subscripti rogatus
et requisitus

Tact. 3x. vi.
S. de callae Guentimoris

Declaratio inter Terram Aquapondeti et Castellum
Proceni super Ecclesia sancte marie madrapati
et Ecclesia sancti Angeli et de illarum Ecclesiarum
bonis et iuribus per Conradum Marchionem de
Monteferrato 1177.

In nomine domini Amen. Anno ab Incar. eius 1177. Ind. .º 9. regniate
Dno S. Imperi. Gesta sancte marie aug. Quoniam fidei et religio-
nis unius Ecclesiam matrem conspiciam esse catholice di-
dicimus quum satis ac iustum fore duximus, tam tanquam
matrem cum omnibus rebus dotatis quoadam filiationis preroga-
tiva ambois tanto magis venerari, protegi atq. defendi, quod
magis ab ipsa in ipsa et percipiam salutem mentis et corpo-
ris speramus. Idcirco Ego Conradus Marchio de Monteferrato
ad honorem dei et gloriosissime maris eius virginis marie, et
ad incrementum iustarum pecuniarum. Et Redulphum humilem
Iurem Ecclesie sancte marie madrapatis omnesq. fratres
suis presentes et futuros ipsam Ecclesiam cum omnibus suis obedi-
entibus, omnibusq. suis rebus mobilibus et immobilibus seseq. movetibus
adquisitis et acquirendis in nostra protectione et defensione
fideliter suscipimus, et hac nostra privilegii auctoritate firmiter
statuimus ut quascunq. res congruis sua habeat ut in antea
acquirit ut. in Aquapondeti ut in castro Proceni ut ubi cuq.
ubi nostra iurisdiclio fuerit, liberas et absolutas habeat et
teneat. Et nullus contrahat, nullusq. populus vel commune ali-
cuius terre in personis vel rebus eius datam ut fodrum, vel
aliquid in eis, fraude exigere aut extorquere presumat;
Sed quia in Proceni superabundant ita in iustas superabundant
nominationem et gra. decem precipue et nequimus ut Ecclesia
sancti Angeli cum omnibus suis pertinentiis, utilitatibus et auxillis,
Molendina. et Qualidena constructa in flumine Proceni

cum omnibus suis tenementis, utilitatibus et accessionibus. Terras
 quoque et vineas omnes quas habet quecumque in rebus mobilibus
 vel immobilibus sequeque movetibus sequi potuerit
 libere et quiete possideat et teneat, et quecumque ad predicta
 molendina vel quatuordecim vel de processu vel aliunde causa
 sue utilitatis et utilitatis venire possit sine contradictione
 aliqua vel contumacia vel processu aut gestatione vel cuiuscumque
 persone libere et securissime veniat et vadat, et uti-
 litatem suam et utilitatem faciat. Siquis vero contra hoc
 nostrum preceptum venire temptaverit, et in personis vel
 rebus predictis utilitatis sine legali iudicio molestiam inferre
 temptaverit, pena .C. libras argenti persolvat mediet
 utilitatis et mediet Camere nostre. Quod ut verius creda-
 tur et diligentius ab omnibus custodiat sigillo nostri no-
 minis iussimus insigniri.

Actum est hoc in Burgo Aquenodis in Castellis nostris in
 Palatio domini Corradi Marchionis Montisferrati feliciter
 signa manu regis Valencie domini Corradi marchionis vice-
 comiti et Montebaneni sancti Martini et Andree filii
 domini de priore et parerij filii masarij et pepulij
 filij casuwelli et guidonis filij povi carelli et gorte-
 rij filij gualterij del pia et alij plures, qui omnes
 rogati sunt testari.
 Ego Ferrapicora iudex taliter nunciando scriptum
 manu mea subscripsi + quod die

1177. Indictione nona

Confirmatio Privilegiorum, et gratia omnium na-
 tepicorum et Rebellium Smitroz in Terra
 Aquasandensis tam contra Sedem Apostolicam
 quam contra officiales quorundam et etiam om-
 nium onerum et impositionum, et Confirmatio
 omnium ordinum pro regione per Dⁿⁱ
 Dⁿⁱ Baldassare Fossum Cardinalem
 et Apostolicæ sedis legatum sub Anno Dⁿⁱ

1409.

Baldassar Cona misericordie divina sancti Custodij Diaconus
 Cardinalis Apostolicæ sedis legatus ad Bononiam et Pro sancta
 Romana Ecclesia in spiritualibus et temporalibus vicarius Rege-
 neralis et Dilectis in Christo nobis Coetibus Comuni Univer-
 sitati et hominibus Civitatis Aquasandensis Urbis et Diocesis
 ad Romanam Ecclesiam immediate spectantis salutem in
 D^{no}. Plena fidelitatis et devotionis affectibus quam habetis
 nos ad Romanam Ecclesiam matrem vestram geritis, quam
 nuper erga Statum scilicet eisdem Ecclesie et sanctissimi in
 Christo Patris et Dⁿⁱ nostri Pape Alexandri Quinti in rever-
 sione vestra usque ad debitam subiectionem et obedientiam eisdem
 Status mediate vestra de vobis admittance, et acceptatione ad
 cuiusmodi obedientiam et subiectionem laudabiliter demonstratis
 nobis non indigne persuadet ut petitiones vestras ad exau-
 ditionis gratiam admittentes nos vobis prebeamus pro vestris
 retributione meritorum favorabiles et benignos. Unde prout
 et vestris in hac parte quas sic haberi prospicimus et sufficien-
 ter insertis et declaratis ex certa scientia. Volumus et decer-
 nimus supplicationibus inclinari auctoritate apostolica, qua in hac
 parte quas sic haberi fingimus ac omnimodo iure et forma
 quibus melius possumus et debemus honore prescribimus renovamus et

22

et de novo vobis concedimus et pro renouatis haberi volumus
omnia et singula indulta privilegia in spiritualibus et temporalibus,
ac rescripta indultas et remissiones a quibusvis, saltem summis
Pontificibus vobis impertita, que omnia habeat ab hodie in antea illa
vim et vigorem, que et quam habeat tempore eorum datarum ac prout
et sicut et omnibus et per omnia que in ipsis et cuiuslibet eorum
tenore ad litteram seruis contineatur, nec non omnes et sin-
gulas laudabiles conuentiones habere observatas certa regi-
mina et alia incumbencia pro utilitatibus, et necessitatibus vestris
similiter concedimus, et approbamus Insuper vobis facimus et con-
cedimus generalem, plenam et liberam remissionem et abso-
lutionem de omnibus et singulis rebellionibus tumultibus homicidijs
reprobalis commissis et perpetratis contra vel preter Romanam Ec-
clesiam, eiusque veros summos Pontifices, Legatos officiales Commis-
sarios Nuncios, Potestates et tam in genere quam in specie ac
de omnibus et singulis incendijs, furtis latrocinijs et alijs quibus-
cunque criminibus culpis, excessibus et delictis per vos vel aliquem
vestrum quoscunque factis commissis, et perpetratis contra quascunque
Civitates, Regias loca Universitates castra communitates, homines,
et personas cuiuscunque dignitatis status honores, preeminencie,
et conditionis existant vel existierint dicto facto opere vel atti-
tatu, et contra etiam Potestatem dilecte Curie usque ad Pentecostidum
quo dicta bona ut prefertur pridem reuocata sunt ad subiectionem
et obedientiam prefatam, Ita tamen quod hec generalis remissio non
intelligatur pro duobus prioribus decretis in Curia dilecte Curie et
canone certi delicti, nec pro aliquo alio culpabili eisdem de-
licti. Preterea contentemur et volumus quod omnia et singula
onera et gravamina tam occasione refectionis et reparationis
murorum dilecte Curie quam aliarum expensarum, et necessitatum incum-
bentium dilecto Cui et que et prout feceritis Annis preteritis et presenti-

possitis imponere cum effectu. Item decernimus firmamus et
providemus q. omnia Instrumenta, et contractus usq. in dictam
diem facta et contracta quibuscumq. ueris, uel creditorum sum-
morum Pontificum nominibus instituta atq. En legitime facta
perinde ualeant et teneant ac si nomina ueri seu uerorum
summorum pontificum in eis apposta fuisset. Postremo confir-
mamus ualidamus et approbamus ac ratificamus omnes et singu-
las uenditiones alienationis et contractus factos per Consilium,
Sindicum et eos dictae Terre de quibuscumq. bonis et rebus quacun-
cumq. rebellium baronum et capitaneorum dictae Terre et omnium
aliorum debentium aliquo dictae Terre seu eorum prefato cuiusmodi
causa expressa per dictum Consilium, Sindicum, et commune pro-
cessu fuerit ad uenditionem cuiuscumq. rei seu ad satisfactionem
habetum. Statutis et consuetudinibus dictae Terre huiusq. et alius con-
trariis, quibus supplicato in re defectum, qui in premissis quocum-
quomodo adesset, quoad promissa decernimus, non obstantibus quibus-
cumq. Datus in Aquapendente sub impressione nostri sigilli die octa-
ua mensis Decembris M. cccc. nono Ind. 2. da Pontificatus
prefati sanctissimae in Christo Patris et Domini Nri P. Alexan-
dri Quinti Anno Quinto

Vitalis

n.º 41.

Declaratio super conspiratione inter Communitatem
Aquapendentis et Culeniam sanctae marie de
Mellapala

In nomine

In nomine Dni Anno eiusdem a natiuitate scelerima

quinti die tertio decimo Junij. Nos Mannus quondam

Dni Corradi

arbitri et arbitratores et amici communes electi et assumpti per Duce-

rem conuecti

yeconomum Heremi scabice

scarie de ma Napata Vrbeuicane dioc. ordin

et una p

magrum Petrum noty syndicum et procuratorem Potesta-

ris consilij et comunis Castri Aquependoris et uniuersitatij

et hominu dicti castri et consilium et commune et homines dicte

Uniuersitatis ex altera parte de litibus et questionibz et controuer-

sijs que erant uel esse poterant inter partes predictas nomine

et occupatione terraz et possessionum et situaz Montis Roseni parti-

taiz in contrata Vallis Gadde et coratelle et in contrata fontis boni

et in contrata ponticelli et pontis et in contrata Pin boni et fossati

Rini, et in contrata spineti et generaliter de omnibz alijs litibus

et questionibz que fuerunt erant uel esse poterant inter dictas

partes quacumqz alia ratione uel causa usqz iudicium presertim

portaz infra eoz confines, quas predicti Prior, conuectus yeconoi-

mus et syndicus dicte Celenie nomine Celenie memorate dicebat

ad se contra dictam Celeniam pertinere et pertinuisse temporibz

retroactis et predicti Potestas, consilium et commune et syndicus

et procurator castri predicti ex aduerso dicebantur ad se quonda

pecuniarie plene iure ut de predictis apparet compro-

missum scriptis manu m^{ri} Nestauri not^{ij} infrascripti iuris

sitijs et possessionibz memoratis et auditis et iuris

iurisqz utriusqz partis et auditis omnibz hijs que dicte partes coram

nobis dicere allegare et proponere uoluerunt tunc arbitratores as-

sumptoribus pro bono pacis et concordie Sabita deliberatione

plenaria. Quibus nomine inuiscato ne inter dictas partes

laudamus arbitramur diffinimus dicimus et pronunciamus, et

mandamus a dictis partibus fuerit ad penam in dictis compo-
missis contractam videlicet q[ue] terre possessiones et situe posite in
loco qui dicitur Valle pedda et in contrata coratelle, que posite
sunt in contrata fontis Romi et omnia dicta loca cum omnibus
eoz pertinentiis usq[ue] ad viam, que ibi ad Heremum lacronis, et
in via albe infra eoz confines sint et esse debeant predictorum
Prionis Capituli conventus et synodi et yconomii nomine dilecti
ueh[er]is, et ad ipsu[m] et ipsos et ipsam Celestiam et Heremum per-
tineat plena iure et eisdem deas res adiudicamus saluo q[ue] in
fuerit dicemus et arbitramur erimus. Item laudamus arbitramur
dicimus et pronunciamus q[ue] capus pentole posite in
contrata portilis h[uius] loci qui dicitur ponticelli et
fontatum sit et esse debeat predicto[rum] Prionis Capituli et conventus
et yconomii nomine dilecti Celestie et predicti Herem[us] Cele-
stie et ad ipsas pertineat plena iure et eisdem concedimus et adiu-
dicamus. Item laudamus arbitramur di-
cimus et pronunciamus q[ue] terre possessiones et situe
et fontata Dui et uallis spinete diuidatur in tres
partes per tres arbitros et arbitratores prefatos et for-
ma q[ue] planum amoris inferioris q[ue] dicitur Vallis spinace diuidatur
in tres partes et diuidatur in alias tres partes q[ue] tria pars
amoris inferioris dilecti Vallis et alia tertia pars amoris superioris
trium partium ueritas res et possessiones dilecti Monasterii
sunt et esse debeat predicto[rum] Prionis Capituli et conventus et yco-
nomii nomine dilecti Celestie et ad ipsa[m] Celestia[m] et Heremum pertineat
plena iure, et eisdem concedimus et adiudicamus saluo q[ue] inferioris
dicemus et arbitramur erimus. Item laudamus arbitramur di-
cimus et pronunciamus a dictis partibus obseruari ad penam predictam
q[ue] terre possessiones et situe posite in contrata portilis
pentole adiudicatum Celestie memorate et iure fontatum cele-
et

et si qui alij sub confines hinc et esse debeant predicto syndi-
 cii et procuratoris potestatis consilij et castri: cui castri que-
 pendens et ipsius Castri et Dominum et Universitatis castri
 predicti et ad eos perveniat plene iure et eisdem concedimus
 et adiudicamus salus q inferius dicimus et arbitrari erimus.
 Item laudamus et arbitramur dicimus et pronunciamus et
 mandamus ad illas partes sumite observari q due partes om-
 nium predictarum Terrarum possessionum et solum prout dividantur
 prout arbitros potestatis in contrata spineti et pini boni et in
 contrata fossate. Nisi infra eos confines amoris inferius et due
 partes amoris inferius versus Terras et possessiones dicti Com-
 munitatis Aquapendens sint et esse debeant. Potestates con-
 silij et Eius Procuratoris et Syndici et Universitatis dicti Castri
 et ad ipsos perveniat plene iure et eis concedimus et adiudica-
 mus salus q inferius dicimus et arbitrari erimus. Item lau-
 damus dicimus et arbitramur q potestas consilium et Comune
 Syndicus procurator et universales et singulares persone dicti
 Castri permittant et permittere debeant cum effectu
 priorem capitulum et conventum dicti Heremi et Celenie et
 ipsum Heremum Celeniam et priorem conventum et fratres
 et eos nuncios et alios quilibet libere pacifice
 et quiete sine aliqua contradictione inferenda eisdem pri-
 vate vel occulte directe vel indirecte habere tenere et possi-
 dere Terras vineas domos molendina et omnes alias res
 et possessiones et bona que et quas dicta Celenia et Heremus
 habet et habere possit quousque tempore iudicis castri Aquapen-
 dens et in territorio et districtu dicti Castri et ipsius regni et
 frui. Notata nobis licet de partium predictarum voluntate
 ibidem presentibus et consentientibus dictas res Terras vineas et posses-
 siones diffiniri terminandi et terminos emittendi

secundum q̄ nobis placebit et iudicari expedire
et etiam in predictis et circa predicta et quolibet predictorum
declarandi interpretandi et iteꝝ pronunciandi et diffiniendi se-
mel et pluries tam sup̄ pronunciandi et diffiniendi quam etiam
sup̄ alijs nō specificatis nec et diffiniendi inter partes predictas
de quibꝝ et forma compromissi prefati habemus potestatem
et auctoritatem arbitrandi diffiniendi et laudandi. Que omnia
et singula supradicta laudamus arbitravimus dicimus, et pro-
nunciamus et mandamus ad dictas partes et quolibet ipsarꝝ pro-
miter attendi et observari debere ad penam et subpenam
in dicto compromisso contenta, Quod quidem laudu seu arbitra-
mentu seu diffinitione predicta partes itaqꝝ presentes et mo-
luerunt, approbaverunt, et confirmaverunt per singula ca-
pitula et promiserunt inter se ad invicem per solemnem sh-
pulationem omni tempore attendere et observare et contra
et forma habere, tenere, et contra nō facere vel venire ad
penam in compromisso contenta. Quia magr Petrus predictus
Syndicus et procurator Eius Aquensensis iuravit in ma-
nibꝝ mei notarii corporaliter talia scriptura ad sancta Dei
evangelia nōie dñi Eius predicta omnia et singula q̄
capitula attendere et observare et contra nō facere
vel venire de hure vel de facto. Item Pater Turra
Syndicus et yconomus Parris conventus et fratrum
sancte marie de Mallapals et pro eis iuravit corporaliter
talibus scriptura ad sancta Dei evangelia in manibꝝ Parris
seu Abbatis Aquensensis predicta omnia et singula
q̄ omnia capitula attendere et observare contra nō facere
vel venire de hure vel de facto.
Lecti, datum et pronunciatum fuit dictu laudu seu arbitrium
in via pu^{ca} p̄stita ante Celeria sancte marie de mallapals

✠

per quam iur ad Aquapendolem
 dno Heris   iudicibz Coelis dno Confaglie Mar-
 co Desri
 de vicinis vicinor Aducij et Demuccis. his testibz
 ad hec
 Ego Restaurus Federigi de Heris Imperiali auctoritate iudex
 ordinarius   et nunc dnoz sepcom et popul. vrb-
 uetad vrbis predictis interfu et ea scripta et publicauit

n. 42

Decretum Camerale super distributione salis ad
 beneplacitum Communitatis Aquapendolis obtempo
 de anno 1722 de Mense Ianuarij dicti Anni

Corneilus misericordie diuinae tituli sancti Marti Presbiter Cardi-
 nalis sancte Romane Ecclesie Camerarius. Dilectis nobis
 in Christo Communitati et hominibz ac Confalonarijs Vicarijs Sindico
 et alijs officialibus vrbis Aquapendolis Præuetane dioc. salutem in
 dno. Exponi curastis nuper nobis in Camera Apostolica. Vos
 posteaqz et ordinatione eundem Camere sal, quod quotannis
 in vestrum iuratum et usum ab eadem Camera accipere soliti
 et his de rubijs septuaginta ad rubra centum aut tum oritur
 sal ignem tum minutum, tum crasse seu ad grossum seu vulgo
 dicitur, prout magis et melius vobis expedire videbatur, distribuere.

et dispensare conuenisse ac in pacifica et queta possessione seu
quasi illud sic distribuendi, diuidendi et dispensandi existit, et
licet a quocumque deinceps molestari, impediri uel perturbari non
deberetis, cum nulli propterea preiudicium inferatur, moderna ni-
hilominus salarie alme Urbis Appaltatores, hinc quidam Balthasar
Bellomo eorum assertus Camerarius sub preterito, quod inter ipsos appal-
tatores et Cameram Apostolicam ita cautum sit, et seu fortan
uigore quorundam bannimulorum a nobis de anno M. D. LXX.
ad eorum instantiam deinceps edito, Vos inter ceteros ad distribu-
endum sal ordinarium Urbis consignatum et consignandum per
Capita et ad grossum iuxta formam capitulorum sui approbatum, ac
bannimulorum predictorum cogere et compellere tentauerunt et seu
forsan coegerunt et compellerunt in uestrum ac pauperum perso-
narum graue damnum et preiudicium quandoquidem nec ipse ob
pauperum personam tantam salis accipere, nec uobis sic ita distribu-
tur ut de illius precis satisfiat cautum est. Qua propter uobis
in eadem Camera recursum habuisti humiliter supplicari faciendo
ut uestra Statu ac paupertati compatentes uobis in premissis oppor-
tune consulere et providere dignaremur. Nos itaque uestris in hac
parte nobis porrectis precibus motu citato prius de mandato R.
Iris Dni Ludouici de Torres Camere apostolice Censur. iudicis ad
id et decreto eisdem Camera specialiter deputati Mag. Dni Bar-
tholomeo de Bonamitis uno et dictis modernis Salarie alme Urbis
appaltatoribus eorum iudicialiter auditis, ac cause cuiusmodi per ipsum
R. P. D. Ludouicum de Torres in eadem Camera relatione facta
ibiq. mature tractata cognita atq. discussa. de mandato sanct. m.
Dni nri Iape uire uestris oraculo super hoc nobis factis et aucto-
ritate Camere nre officij ac ex decreto in eadem Camera factis
cuiusmodi sub tenore vs. Communitate Terre Aquedependentis con-
tra Dobanensis Salis mandari distribui sal. iure solitum ad rela-
tionem.

norem dñi de Torres. Ad D. de Torres qui expediat iuxta
 metem Camere. Vobis ut in postea dicta centum Rubra salis que
 ut prefertur annuatim accipitis tam conignata quam con-
 gnanda ad grossum siue minutum usq[ue] capita eisdem modo
 et forma prout dacturus distribuere et dispensare conuenistis
 ac alijs prout vobis magis et melius videbitur et placebit di-
 stribuendi diuidendi et dispensandi tenore presertim facultate
 concedimus et impartimus. Sencite presertim inhibendo man-
 dantes eisdem modernis salme Urbis Appaltatorib[us] eidem Baltasar
 sari ac alijs quibuscunq[ue] nunc et pro tempore existentib[us] dictę sa-
 lme appaltatorib[us] sub appaltatorib[us] Commissarijs executorib[us]
 aut alio quouis nomine nuncupatis officialib[us] et in executione
 presertim facultatem concedimus nominandi et consignandi
 ne sub mille ducator[um] aut Camere Apostolice applicandos mandatis
 executioni et honoris subditum sub censuris Ecclesiasticis ac alijs
 arbitrii nri tenis nos aut urum quolibet aut verbis causa sa-
 betur et Labituris in distributione dictor[um] centu Rubror[um] salis
 prout modo et forma premissis facienda impediant remouentur
 uel molestant ullo modo uel obtente aut quouis quento colore
 uel ingenio Alioquin contra quoslibet contrarietas ad decla-
 rationem incurtus deas censuraz et penaz ac alijs ad graviora
 procedemus iustitia mediate. Constitutionib[us] et ordinationib[us]
 apostolicis nec no capitulis pactis et conuentionib[us] inter eodem
 appaltatoros ac Cameram apostolicam quomodolibet initis, et factis
 banimeisq[ue] predictis ac alijs in contrariu facie[re]b[us] no obsta-
 tibus quibuscunq[ue]. In quor[um] fidem presertim fieri et ser infra-
 scriptum nostrum et dictę Camere notariu subscribi sigill[is]
 nostri Camerariarij officij fecimus appensione communem.
 Datis Rome in Camera Apostolica sub Anno a natiuitate Dñi
 millesimo quingentesimo septuagesimo secundo Indictione

quinta decima. Die vero prima mensis Februarii Pontificatus
sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri Pii IX. Divina pro-
videntia Papae quarti anno septimo

Sebastiano Lavinus

n.º 48.

Decreta facta per Nicolaum Perotum Praeside
Patrimonij, q. Præses Long. Aqueductus debet
Hare Syndicatus sicut Dnus Potestas

Item q. non possunt expendere de pecunijs communis
nisi usq. ad summa unius floren. cu. decreto con-
sily secreti nisi usq. ad summa pretorij in transitu
aliquis Jurisprud. hinc legati, et ceteris expense
fieri debeat cum decreto consily generalis.

Iti q. pecunie cui non possunt expendi nisi per
Camerarium Civ. et cu. bullecta manu Cancell-
larij

Item q. non possit fieri aliqua gratia p. Præses
etiam cu. consilio generali de aliquis maleficijs
nec preponi possit absq. licentia Gubernatoris
Provincie

Item q. gabelle, et introitus Communis no. pos-
sunt fieri, neq. vendi nisi de ordine con-
sily generalis

Nicolaus Perotus Dei et Apostolicę Sedis gratia Archiepiscopus Syracusanus; et comes sanctissimi dñi nostri Referendarius; nec ad Provincie beati Petri in Tuscia et L. Præfata Romana Ecclesia et eodem sanctissimo dño nostro, dño Paulo divina providentia Papa secundo in spiritualibus ac temporalibus gubernator. Et in iunctis nobis licet in meritis nostre gubernationis officio ea libenter intendimus; per que totis nobis subiectis utilitati; et paci et quieti populorum salubriter; Sane cum nuper in Terra Aqueductis; qua singulari more; ac caritate prosequimur. Visitacionis exercemus officium necessarium fore intelleximus. Ut pro eius reme utilitate et pace ac oratione popul. ipsius constitutiones quasdam de vris ederemus. Bene et obsequiose prescium auctoritate qua fungitur gubernationis nostre. Statuimus ordinamus atq. decernimus; ut post hac Priores dictę Terre quamprimum suum absoluerint officium. Hare debeant iudicari quemadmodum et Potestas dictę Terre post tempore hanc vacavit; Sindici vero qui eos iudicare debeant numero tres eligi debeant in capitulo general. eo die quo Priores novi Salernum intrant; qui eodem die sindicatus antiquor. Prior. incipere debeat; Vacatur Potestas loci; ad novos Priores hinc Sindici. Conis; vel et particularem personar. requisitionem contra prefatos antiquos priores si foret quod ab eis per sindicos condemnati fuerint executionem facere realem vel personalem prout huius fuerit ad obstantibus quibuscuq. in contrarium fuerit.

Item statuimus ordinamus atq. decernimus; q. in post. tenum prefati prior. non possint bullellas aliquas soluturas facere pariter vel mandare p. Cancellarium Communis; vel quamcuq. aliam personam; nisi tantum de subsidio Camere apostolicę; de conductione Medici; seu magistr. secular. salarii Potestatis; et ipsor. dñor. Prior. et alior. officiorum eor. et familie eor.; hoc tamen moderamine intellecto; q. cu. consilio secreto possint; de introitu dicti. Cons. exponere usq. ad quantitatem unius

floreni et no ultra excepto q, si per dillam terram transiret aliquis no-
tabilis Prelatus, legatus, Gubernator seu alia excellens persona: possint
predicti priores cu consilio secreto et aliquot adiacentis deputare, quos
et quantum eis ex parte dicti curatis largiendum uiderint. Bulles
uerso de reliquis personis no possint fieri nisi in consilio generali
nisi admisse fuerint cancellario Eius; quod si cancellarius uel alius
quicumq, aliterq, ut supradictu est: huiusmodi bullellas faceret
presumpserit: multoies qualibet vice in decem florenis aureis ipso
facto Camere prostratue applicandis pro medietate et pro alia co-
munitate predicta

Item statuimus ordinamus atq, decernimus, ut post hac omnes pecunie
predicti curie debeant peruenire ad manus camerarii; ipsius co-
munis; nec per ipsum aliquis solui, aut exbursari debeat ad
cuiusvis instantiam; nisi labita bullella supra manu cancellarii
eius; q, si quis contrafecerit; indat qualibet vice penam xxv.
librarum applicandam ut supra; et nihilominus pecunias incursas
restituere teneatur. Successori suo in officiis quibuscumq, in contra-
rium faceret no obstantib;

Item statuimus ordinamus atq, decernimus, ut post hac per Priores
preparos etiam cu consilio generali nulla gratia fieri possit de
maleficijs aliquib; nisi prius a Gubernatore provincie, qui pro
tempore erit, fuerit obsequium. Et de huiusmodi gratia facienda
in consilio peron possit; quocasa liceat eis reducere penam in
huiusmodi ad quartam partem et no ultra, et gratia no sit
uadida nisi per tres partes et quatuor obsequia fuerit; et nisi
delinquens huiusmodi dederit sufficientem depositum de soluendo infra
triduum reuolui condemnationis. Et est quartam partem si ad ea
reducta fuerit predicta condemnationis

Item adueniente tempore uenditionis gabellarum et introitus dicti Curie
statuimus atq, decernimus, ut tales uenditis nullo modo fieri possint

nisi prius de eis vendendis fiat discussio in concilio generali: aliter
 talis venditio nullam obtineat firmitatem. Volumus autem huiusmodi
 nostra decreta per Cancellarium Cois infra modum in libris Statutorum
 dilecti Regis scribi et registrari; sub pena decem ducatorum. In quibus
 fidem robur et testimonium has prescribit literas fieri fecimus,
 nostriq; consueti maioris sigilli iuxta impressionem muniti. Datis
 Boulogne diebus Januarii. Anno M. C. C. LXV. Die vero XXVI. Martij
 indictione duodecima. Participans sanctissimi in Christo Patris
 et dñi Pauli divina providentia pape secundi. Inno Primo

P. de humanis

n° 44.

Auctoritas data per ^{num} Regem. Iuxta Generalem statum
 ordinis huiusmodi Communitati Boulogne
 super Monasterio sacre Clare dilecti Regis
 Primo q. Communitas possit eligere tres viros probos
 in Syndicos et procuratores dilecti Monasterij; qui
 habeant plenam auctoritatem locandi ven-
 dendi permutandi bona Monasterij; cum ad extra
 Abbacie et Monachum
 Item q. dilecti tres Syndici possint intrare claustrum
 Monasterij cum presbitero patris confessoris
 Item q. Moniales nihil possint facere sine consen-
 su dictorum trium virorum
 Item q. ad possint recipere aliquam puellam

pro Monialium sine consilio et consensu dictorum Viri
Virorum

Item q. una clavis dicti Monasterii remaneatur
permanere dictorum Syndicorum, et sine illorum presen-
tia nulloq. operatiua

Item q. confessor ad portam intrare in dicto Monaste-
rio nisi per administrationem sacramentorum et alij
ordines prout in dicto sub anno 1595.

RSSSSa.

S

In Christi nomine Amen Capiens ^{mus} in Christo Pater et Dominus
Bonum et sacre Theologie Doctor totiusq. ordinis Minorum Con-
generalis Magister et servus cum plena facultate Pater Sa-
crosanctus de Ancona Ven. et sacre Monasterium sancte Clare
Civitatis Aquapendens eius Curie submissum. Tam in temporalibus
quam in spiritualibus meliorem vivendi induere formam; et ad
locupletiores frugem, latiusq. animarum salutem reduci: ut
suo officio, ac illi supplicanti Communitati satisficeret;
Ad omnia et singula infrascripta devenit; que ab omnibus eo
inferioribus in Nominibus sancte, ac sub exco.^{is} late sententia
pena observari omni reprobatione post Sabita mandata Et
Primo ordinat et concedit. Idem ^{mus} Pater genera-
lis M. et Mag. Communitas Aquapendens elegit et ele-
gisse eligat duo aut tres prout ei videbitur, probos mature
etatis et bone fame viros in Syndicos ac procuratores dicti Mo-
nasterii, qui postq. sic fuerint electi, abij alia confirmatione
superioris possint exercere officium huiusmodi; et per presertim
confirmati habeantur; quos etiam ex tunc prout ex tunc

nia Devez. ^{ma} Paternitas confirmat et confirmatos declarat
 Dant eis auctoritatem omnium bonoz habitum dicti Monasterij
 locandi, vendendi, permutandi; et precium in euentem au-
 lictatem Monasterij conuertendi; Habito En prius conuers: Ven-
 Abbatise et Monialium prefati Monasterij: Radius autem
 prouidetur dictis bonis habitum semper conignetur in manu et
 Abbatise et Monialium. Nec possint Abbatissa et Moniales pre-
 dicte aliquam locationem, venditionem seu permutationem fac-
 ine consensu omz Syndicos. Nec aliquam fabricam ordinari
 in monasterio seu extra sine scitu et assensu D. Syndicoruz
 Pro quibz Fabricis disponere videtur D. Syndicos concedit q. possint
 intrare claustrum Monasterij; et in alijs euentibz necessita-
 tibz. Ita En q. secum habeant Patrem confessorum; et ne-
 aliter nec alio modo; et in omnibz suis necessitatibz tempora-
 libz Abbatissa et Moniales habeant recurru, ad D. Syndicos
 nec sine eoz consilio et assensu aliquid audeant pertractare
 Ita q. Abbatissa et Moniales ad possint aliquam puellam ad ordinem
 recipere sine consilio et assensu D. Syndicoruz, Nec isti Syndici pos-
 sint aliquam puellam sine mulierem intrromittere in dicto Mo-
 nasterio sine consensu Monialium; Puellę uero recipiende sine
 nobiles, legitime, et sane cogere et no. excedant octauem annos
 ut decem; quaz hōtes sint tante quantitatiz q. monialis mol-
 habeat uisum, atq. q. necessitas est ea in hōz malos personarum
 mulieribz. Ita q. D. Syndici sint uigilantes quoad honestatem et
 tuncsecam Monasterij, non permitentes ibi conuersari nisi contra
 quincez vs. Patres, Matres, Sorores et Fratres carnales Presbiteri
 ut uero aliorz religiosoruz uicioruz or. aetatis et conditionis no.
 permittant ibidem conuersari; etiam si affines sint. Item q.
 Magica Communitas procuret dicti Monasterij edificia restaurare
 ac probone illius nouam edificationem qd. sane fuit lau-

considerata loci conditione. Itemq. D. Syndici ordinēt clausurā
portę Monasterij, et una clavis semp sit in manibz eoz nec sine
illoz presidia unq. aperiatur porta clausurę Monasterij; pariter
disponant crateres q. laomiales a nulla possint uideri quando loque-
tur u. aliquis ad dictas crateres, sitq. in potestate dictoz Vnuz syn-
dicoz famulos, factores, seruientes Monasterij, prout eis uidebitur,
instigare, et delinere pro honore Monasterij, et alioz eoz
loca apponere. Itiq. confessor semp sit ex ordine seraphico
conuentualium, cuius institutio, et delictis semp pertineat ad
R. m. ord. Generalem uel B. Provincie Romane Pro. les
Magz si in confessor pedibz ad satisfaceret. Monialibz et O.
Sindici beneantur instigare eadem superioribz ut de aliis pro-
uideant. Non eni ipm amouere possint sine pedibz superioroz
licetia. Itiq. dictus confessor non intret Monasterium nisi pro
administratione sacramentoz, et tunc solus intret, nec alio
tempore nisi per D. Syndicos iudicaretur eius introitus necessari-
us. Itiq. nullis unq. tempore sub Otali penis deat se-
cum hares ipsi confessor nostri ordinis nisi in diuinis, et tunc
Process uadant, et redeat processionaliter. Et sup. de intro-
itu inuigilent B. Quar. et D. Syndici, possint eni de licetia R. m.
Generalis fratres accedere inscriptis obtempa, nec eos possint
pro his pagz licentiar. Itiq. semel in anno tantum et no plus
Pro. les m. possint possint dictum Monasterium uisitare, et cum solo
confessore intrare tempore et clethianis Hobarise. Intret pro. les
m. u. solo confessorę que clethia ipsi pertineat uel B. Quę.
General. Itiq. pro. les m. non possint alioz Monasterium
Moniales ad dictum Monasterium transferre sine expressa licetia
Reuer. m. Patris Generalis, nec ullo modo translate reci-
piantur. Inuigilent q. D. Syndici ad omnia supradicta et alia
sup. dict. Monasterij honorem conseruanda ac utilitati effordia
ac

ae ei penes mag^{cam} Communitatem suam presidium unum
 procuret. In quibus omnium perpetuum robur praesens licentia
 or^{is} sigillis munitis manu propria subscripsit Datum Roma
 vi. Septembris M. D. XXXV.

Frater Sacros de Camera Generalis qui supra ordinat et
 mandat manu propria

isa

Les sigilli

n° 45.

Declaratio per D^{um} Mattheum de Bonca-
 mbijs de Camerino Auditorem Dⁿⁱ Gubernatoris
 Provinciae Patrimonij et Commissarium spe-
 cialem super confinijs inter Communitatem
 Terrae Aquedonensis et Civitatem Castell. Inven-
 tura tenuta Castell. sub Anno Dⁿⁱ 1453.

H^{ic} notu^m Dⁿⁱ Amen. Nos Mattheus de Boncambijs de Camerino Leg^{is}
 Doctor R^m in Christo Iuris et Dⁿⁱ et Dⁿⁱ Vicarii de Allogarijs
 de Bononia Ap^{osto}lica Provinciae Patrimonij beati Petri in lu-
 tia portus Romanae Ecclesiae et sanctiss^{imo} D^{no} nostro D^{no}
 Nicoloas divina providencia PP. Curato Gubernatoris Auditor
 generalis et in hac parte a prelibato R^m Gubernatore speci-

107
p. patentes licentias deputatus, quas literas tenor talis est. Nos
N. de Albararis protonotarius apostolicus patrimonij a Subernat.
cu[m] ex hoc non immerito officij ubi inter cetera curare oporteat, ne
inter communitates patrimonij scandalu[m] aliquod oriatur, q[uo]d
sepius contingit doctores ipsa reo experientia pro capitibus Ter-
nivariis, et nobis manifestum sit communitati longe aequerentibus
plura litigia questiones seu contravenientias de capitibus cum locis
et capitibus vicinis habere in parte et pati, maxime cu[m] Universitate
castri proceri et castri Teronis. Ad circa volentes predictis com-
de providere materiam scandalorum que ex predictis oriri possit.
Quancum postumus tollere et amputare confidentes de prudentia
et doctrina maturitate et experientia spectabilis viri et viri legi-
doctoris m[agistri] Martini de Bonabris de Comina auditoris nostri dilecti-
simi. Eundem per nos nostras patentes literas elegimus deputari
et destinamus ad distas lites differentias seu contravenientias pre-
dictas capitibus vel alterius eor[um] cognoscendas et deplan-
tatione precepti et figura iudicij et fin[em] debitis decidendas et terminan-
das cum parte partes ad concordias reducendi seu componendi
rebus vitandi et cogendi penas et multas imponendi et exigendi
et Camere Apostolice applicari et t[er]m[in]e ad loca seu locu[m] differentiarum
seu differentiarum componendi et illa seu illu[m] oculis tuis subiacendi et
minis affigendi seu affigi faciendi et alia omnia et singula
exerendi mandandi et faciendi que in predictis et circa predictas
et quolibet premissis eadem via fuerint utilia necessaria et oportuna
Mandantes ratum et firmu[m] quequid per eundem in predictis et
quolibet predictis declaratu[m] dictu[m] decisu[m] confirmatu[m] seu mandatu[m]
fuerit. Et it[er]um mandamus omnib[us] et singulis officialib[us] dictor[um] locor[um]
nominato[rum] seu ad nominato[rum] ut predictis d[omi]no Regibus in predictis
et circa predicta uti vobis obediencia sub pena nostri Albaris. D[omi]ni
in Aquapendente sub minori sigillo die xxij. Albaris in ecclesia.

obmissis sigillis d. d. D. m. Gubernatoris re Ag. d. a. b. a. u. a. n. u. s.
 Visa dicta commissione nobis facta Auditis Prioribus et Termina-
 toribus Terre Aquependelis et Sabritis per Conradum Procurore
 nobilis d. n. e. Terre relicte quondam W. r. i. s. Quidi de mobilibus de M. o. c. e.
 Orgiali. Oni quondam Castellurij vocati Montis pondos. cu tenuta
 et perantibus suis et heredibus Vnius fil. d. i. b. quondam W. r. i. s. sui Viri pro-
 ut de mandato plenam constat manu seu Bernardini Angustij de
 Mean habitatis Terre Aquependelis notarij pub. l. i. c. Inde rogati. Et
 auditis quatuor antepositis Terre proceri et canibus general. eius loci
 proceri in quo interfuimus super inscriptis. Et auditis petitionibus
 dictarum partium sup. confinis tenute dicti Castellurij et tenute Terre
 Proceri et sup. confinis et terminationibus olim factis per W. r. i. s. Mar-
 tinum de sandis Geminians inter commune Terre Aquependelis et
 commune Proceri in pedis Porcini per quod est via quedam que
 descendit ad pontem Huminis Dalee qui portus est in territorio
 de Aquependelis, et Sabritis iunctis et inscriptis rationibus rationibus
 cum dictis partibus super dictis controuersis componendis et ueritate
 inuenienda et examinatis per nos pluribus locis Iniquis modis hunc et
 in dictis locis uersati fuerint ab eis inuentute cequi ueritatem
 dictarum controuersiarum notitiam sine potuerit cu uisione totius con-
 tra ueritatis per nos pluries facta simul cum dictis Iniquis a dictis par-
 tibus sine inde eam nobis inuents et productis, et per quondam M.
 Humberto emptoris facte de dicto Castelluris in quo confinia eius-
 dem apparent scriptis et publicatis manu quondam seu Guiljelmi
 Dorobandini de tuan not. p. l. i. c. productis coram nobis personis
 suprascriptas partes, et sine inde acceptatis per diffinitione dictae
 controuersie, Et uis et diligenter inspectis per sensu uisus locis
 predictis et matris dictis partibus ad hanc diem in locis inscriptis
 ad hanc nosseam sententiam audiendam et terminationes finidas
 et omnibus uis et consideratis que in predictis circa predictas

et quolibet predictis viderda et consideranda. fere et similes
partes sumarie cognitionis pro bono pacis et concordie dictarum partium.
Cuius nos invocato talen inter duas partes sententiam damus
et proferimus in his scriptis. Quia dicimus, pronunciamus, declaramus
et diffinimus, quod confinia tenute comunis proceri et tenute dicti
Castelluzi incipiant in quodam fossato, quod fossatum milit in fossato
podij rily et a dicto fossato podij rily ascendant per dictum fossa-
tum quare et quasi per dimidium factus lapidis usq; ad terminum
pidum pro in firmo circa dictum fossatum quod milit in fossato
rily et a dicto termino venire ad alios terminos lapideos pro
immissos usq; ad arborem cuiusdam sibi cruce signati penes que
est alius terminus lapideus pro nos die affines, et a dicto termino ascen-
dant ad alium terminum lapideum et militant de gressu in gressum
Im q terminus lapideus inter se correspondet usq; qui descendant ad
terminum magnum muratum et rotundum, qui affines et muratus
est ex precepto dicti dñi Martini, qui terminus incipit dividere
confinia dictarum tenurarum Aquapendens et proceri per viam que descendit
ad dictam pontem fluminis palee. Et predictis modis confinia inter
dictas tenuras proceri et castelluzi decernimus. Et ne his aliqua
in posterum oritur inter comune Aquapendens et heredes dicti quondam
Pepi quia declaramus a dicto termino rotundo murato confinia
dictarum tenurarum Aquapendens et castelluzi descendet ad caput cuius-
dam fossatelli descendens in fossatum grassij in capite cuius fossatelli
terminus lapideus per nos immissus est, distat eis caput dicti fos-
satelli a termino lapideus rotundo predicto per medium factum lapi-
dis. Smantes q terminus olim immissi per dictum dñum Martinum
a dicto termino murato et rotundo circa dictam viam que descen-
dit ad dictum pontem a dicto termino murato rotundo per
dictum podium Pepi aliquando remanet in tenuris Aquapen-
dens et aliquando in tenuris Proceri declaramus et diffinimus.

q^o Commune Proven. hinc colligendi pedagi^o in dicta Via à transe-
 untib^{us} talib^{us} q^{ui} nullum possint colligere ill^o taxare pedagi^o ab homi-
 nib^{us} Terre Aquependens et habitantib^{us} in dicta Terra transeuntib^{us}
 per dictam Via^m. Item hominib^{us} in habitantib^{us} in Terra Aquependens
 quoniam in Terra Proven. sit licitum transire cum d^{ic}tis bestijs
 et alijs quibuscunq^{ue} rebus ear^{um} vel alterius ear^{um} p^{er} dicta^m viam liberè absq^{ue}
 solutione alicuius gabelle passus vel alterius honoris. P^{er} modo aliquis
 de dicta Terra Aquependens vel habitator eundem Terre in fraudem sub
 nomine suis bestias mercantias vel bona quecumq^{ue} ad alium seu alias
 qui non sint de Terra Aquependens vel habitatores eundem perimetria p^{er}
 dictam viam condenserit vel transportare voluerit quocumq^{ue} dictus
 talis qui fraudem facere voluerit teneatur eam proveri solvere noie
 p^{ro} dupli^c eius q^{ue} solvendi fuerit pro gabella seu pedagi^o. Declaran-
 tes intus q^{ue} in terminum unius mensis dict^e partes teneantur mu-
 rare facere ad lapides et calcem omnes terminos supradictos ita
 ut terminus sit muratus quadrat^{us} remaneant ut discerni possint
 a supradictis terminis rotundo, ita una queq^{ue} pars teneatur murare
 medietate dict^{or} termin^{or} durante dict^o termin^o unius mensis p^{ro}
 futuro sub pena et ad penam quinq^{ue} florent^{or} aur^o applicand^{or}
 defacto Camere apostolic^e pro qualibet parte, que d^{ic}t^o terminos mu-
 rare non adimpleverit, qua pena soluta vel non, nihilominus
 terminos predictos ut preferitur murare seu muri facere teneatur.
 Et quia animalia predict^{or} partium vel alterius ear^{um} in futur^o in-
 venta fuerint p^{er} x^lta pedes circa vel ultra dict^{os} confines d^{ic}t^{or}
 ear^{um} non teneantur nisi in locis per dictas partes vel alteram ear^{um}
 fuit constituta seu determinata banita, quocumq^{ue} siquis ex d^{ic}t^{is}
 partib^{us} confines transgressus fuit ad penam teneatur.
 Item pronunciamus et diffinimus q^{ue} omnes et singuli processus hinc
 condemnationes late tam in Curia Terre Aquependens, quam in
 Curia C^{ur}ie Proven. extra quocumq^{ue} occasione damnos^{os} datorum

23
vel alio ratione dictis consensum consentur, et annullentur gratis
sine aliqua rebusione quae et quas nos rigore arbitrii nos adri-
buti per hanc noscam diffinitiva sententiam cassamus irrita-
mus et annullamus; Mandantes predicta omnia et regula
a dictis partibus inviolabiliter observari sub poena et ad poenam
mille florenorum auri camere apostolice applicandos pro vice qua-
libet et qualibet parte, que predictis vel altero predictorum
contravenierit. Et predicta dicimus sententiam diffinitivam et
declaramus omni meliori modo, via, iure, causa, et forma quibus
magis et melius de iure et secundu formam constitutionum pro-
vincialium et dictae emissionis nobis facte presumimus debemus
Lata, data sententia promulgata et diffinita fuit dicta
sententia per dictum Dominum Macellum Auditorum et commis-
sarium antedictum pro tribunali sedente in dicto Cermino
Lapidis murato et rotundo qui dividit confin dictae Terre Aque-
pendis, castri morenae et castellurij, quem locum ad predictam
sententiam ferendam pro iudicis tribunali elegit et deputavit
Scripta et publicata per me Jacobum Corbarij de Nuberto Not.
publicum athenarium dicti sui commissarii, et ad hoc per eum
specialiter deputatum, presentibus nobilibus Viris Antonio Lonar-
di, Marco Jacobi de Serrano habitatis Terre Aquependentis
Antonio Menecurij, Caponieri et Dominico Vialle Cerminatorij
Terre Aquependentis In quibus ad inscripta sufficiens mandatum
auctoritate dictae Terre et Fabricae seu Christophori de Aquependis
procuratori predictis, et qui promittit mihi not. inscriptis pro-
cedi et recipi ut publicis personis nomine illorum quorum interest
vel interesse poterit impetrare se factum et curatum ita et taliter
quod dicta omnia bona et omnes illi ad quos spectaret dictum senti-
mentum castellurij habeant ratam gratam et firmam
sententiam supradictam in omnibus et singulis clausulis dictae
sententiae

sententia ad omnem simplicem requiritionem eorū Proce-
 nibus pena ducatorū ducatorū aut applicandos pro parte dicti Cō-
 Proceci et pro parte Camere Apostolicę et presentibz nobilibz
 Viris Cōrado Petro Ciaci Petro Cocchi Corradi et Leonardo Peri-
 tibus et quatuor antepositis castri Proceci et Cola Petracciori
 et Antonio Ferrucij de Proceci sindicis ad infrascripta con-
 stituis pro comune Proceci prout de eoz mandato apparet
 manu seu Libij Angeli de Bisighiana habitatoris castri proceci
 et omnibz supradictis limitibus et divisionibus nominibz quibuscuqz con-
 legantibz approbantibz et acceptantibz suprascriptam sententiam
 et omnia et singula in eis contenta omni meliori modo tria iure
 causa et forma quibz magis et melius possunt et debent et
 presentibz nobilibz Viris Cōrado Antonio de Montegamullo Potestate
 dictę Terre Aquependolis seu Benedico Joannis ansonij de
 Montepulciano Potestate castri proceci dolo et Libij Angeli de
 Bisighiana et Simone Donaveri de Corneto habitatore Terre
 Aquependolis et pluribz alijs tam de dicta Terra Aquependolis
 quam de Terra Proceci testibz ad predicta habitis usatis
 et rogatis Et meliora facta acta fuerunt in loco supradicto
 penes dictum Terminū muratorem et rotundi in campis Terre
 Aquependolis castri Proceci et Lenimeli Castellarij Montis
 frondosi prope viam per quam descenditur in Podis Corcini
 et deinde ad pontem fluminis Paleę per quem itur ad aqua-
 pendentem sub Anno dñi millenimo ccccLij. Indictione p.
 tempore sanctissimi in Christo Patris et dñi dñi nostri dñi
 Nicolai divina providencia Pape quinti et die xxviij. mensis
 Novembris dicti Anni.

In nomine dñi Amen Anno dñi m ccccLij. Indictione prima
 et tempore sanctissimi in Christo Patris et dñi nostri dñi Ni-
 colai divina providencia Pape quinti et die primo mensis

Decembris diei Anni. Acti in Terra Aquependensis in Hospicio
 sancti Angeli de Baeciano Saboty diocesis Cene postea indita Cen-
 ra Inquartorio sancte marie iuxta bona Gregorii Angelini
 et Witis de Augnisione hanc publicam a his latens et alia la-
 terra in quadam camera diei Hospitij preschis Andrea predictis
 et Simone Bonaveth de corneto Saboty diocesis Cene Aquepen-
 delis Antonis Ferraris de proceca Cellis ad inscripta habita
 vocatis et rogatis Spectabiles viri Magr Henricus et St-
 colaus a Resporecca de dieba Terra Aquependis sus et viri
 prioris diei Cene Petrus Antonis Pricis totis eorumdem
 abate propter impunitatem nre et vice viri Cene Aquepen-
 delis testis eisdem per dictu mdu Comissariu sentia an-
 tedia de verbis ad verba ad plenam eorumdem intelligenti-
 dubiam sentiam, et omnia et singula in ea contenta omoluga-
 verunt acceptaverunt approbaverunt can meliori modo via iure
 causa et forma quibus magis et melius presueverunt et debuerunt
 Ego Jacobus Cerbati de Rudeto publicus apostolica auctoritate
 notus et iudex ordinarius, et nunc notus et iudex prefati m-
 macechi commissarij predicti cu ad dec inter alia specialiter
 electus et deputatus predictis omnibus et singulis presentis fui et
 ea rogatus scribere et publicare fideliter scripta et publicam
 et infide premissis signum meum apponi consuevi

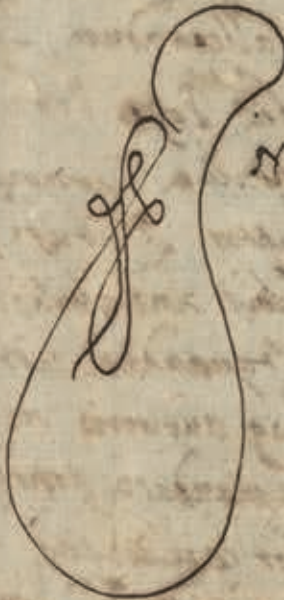
egou me

hesh predicti

hesh

Privilegia cognata civitati Terrae Aquependensis a R^{mo} dno Camerario Camere
 Apostolicae demandato et ordine Eugenij Pape quart^o vs. Confirmatis Statutis
 et cum privilegijs Civitatis h^{ic} q^{ue} sepe veniat Civitatem d^{ic}am sub devotione
 s^{an}cti. Et q^{ue} adjuvabitur et tractabitur sicut ceteri subdit^{is} Et q^{ue} nuq^{uam} infu-
 tur^{is} d^{ic} Terrae concedatur aliam cap^{it}ul^o superioris vel inferioris sine expressa
 licentia d^{omi}ni populi et civit^{atis} h^{ic} confirmatis prioribus imp^{er}petu^o una cu^m consilio
 possint facere statuta reformationes correctiones additiones et minutiones
 ut quis erit cu^m confirmatione d^{omi}ni h^{ic} clericis potestatis et alioz officialium
 et cancellarij. h^{ic} omnes gabelle imposte et imponende in Terra Aquependensis
 sint d^{omi}ni Civit^{atis} et nulla gabella possit imponi nisi a summo Pontifice seu legato
 h^{ic} q^{ue} omnes condemnationes maleficis contraordinarijs et damnos^{is} d^{omi}ni imp^{er}petu^o
 sint d^{omi}ni Civit^{atis} h^{ic} q^{ue} p^{ro}cur^{ato}ris tam civiles quam criminales cognosci debeant in
 Terra Aquependensis alias a alibi facta ad valde nec tenet de h^{ic} nec de factis
 h^{ic} q^{ue} possint corradere sal^{tem} undiq^{ue} p^{ro}ut possunt vinctenses. h^{ic} q^{ue} possint corradere
 grana et quoscunq^{ue} h^{ic} Romane Ecclesie. h^{ic} q^{ue} g^{er}ent^{is} armaz^{is} iⁿ cu^m veniet^{is} in
 Terra Aquependensis debet p^{ro}videre omnes utilitat^{is} et nullus possit gravari ad d^{omi}ni
 aliquo sine p^{ro}cur^{ato}ris. h^{ic} privilegia fuerint confirmata et a Sixto Papa 4to. h^{ic} a Pio
 Papa 2°. h^{ic} a Sixto Papa 5°. qui et edicent^{is} q^{ue} possit p^{ro} de Aquependensis exigi redag^{io}
 statum^{is} transseu^o vs. unum animal^{is} sine 20. solidis pro quolibet boves et
 p^{ro}ter^{is} sub concessio multa alia concessiones?

 nomine Sancte et individue Trinitatis Patris et Filij et spiritus
 Sancti Amen. Nouerint universi et singuli hoc presens publicum
 transumpti Instrumentum iurum lecturi pariter et audienti. Quid
 nos Johannes Prioris decretor^{is} doctor^{is} Basilice beate Marie maioris de
 Urbe Canonicus d^{omi}ni n^{ost}ri Pape Cappellanus ipsiusq^{ue} et eius Camerarij
 nec non Curie Causor^{is} Camere Apostolicae Generalis Auditor ad Extra-
 bitium viros Communitatis, Universitatis et hominum Terrae Aquepen-
 dentis v^{er}benetare d^{omi}ni principalium instantiam et requisitionem
 omnes et singulos sua^m Communiter vel divisim interesse putantes eoz^{um}
 procuratores qui tunc erant in Romana Curia p^{ro}cedentem ad vidend^{um}
 et audiendum quasdam literas certor^{um} privilegior^{um} dictis Communitati
 Universitati et hominib^{us} Terrae Aquependensis per bene memorie d^{omi}num

Ludovicum tituli sancti Laurencij in Damaso Presbitero sacre Roma-
ne Ecclesie Cardinalem Aquitacensis recordationis vni Eugenii
Pape iij, et eiusdem sacre Romanę Ecclesie dum vixit Camerarium
concessos, et ab eodem vno Cardinali et Camerario emanatas si-
gillos oblongo dicti vni Cardinalis cum cordula rubea nec non cum
rubea albe circumdate impresso sigillatas, ac quosdam alias litteras
confirmacionis eorundem privilegiorum in forma brevis expeditas per
nonnullos Romanos Pontifices eidem vniuersitati vniuersitati et
hominibus successiue concessas sub anulo piscatoris expeditas et sigilla-
tas produci recipi Et postq̄ producte fuerit ad videndum et au-
diendum non nullos testes fide dignos et idoneos similiter produci re-
cipi ac iurare et ad iurandum admitti ac iurare de et super recogni-
tione sigilli in eisdem litteris appenti ipsorum recognoscere et postq̄
recognitum fuerit sigillum suusmodi, ipsas litteras transumi tran-
scribi exemplari et in publicam transcripti formam redigi man-
dari auctoritate et decretum dilectę Curie atq̄ nr̄am iudiciariam
et ordinariam interponi vel dicendum et causam siquam haberet
rationabilē quare premissa minime fieri debere allegandum, Per
audientiam publicam litteras vni notri Pape Urban
At vni fecimus et mandamus ad certu peremptorium terminu
competentem videlicet ad diem et horam inscriptos quibus
comparuit in iudicio legitime coram nobis honorabilis vni
vni dilectę vniuersitatis Cancellarius et orator Et quosdam cita-
tionem audientie anobis notrisq̄ auditoris nre
iudicia emanatam et in eadem audientia nra de mandato postita
litteram ac alis nubi debite executam facta realiter et in scriptis
exhibuit atq̄ produxit Citatorq̄ in eadem cedula contentos nō compli-
rentium contumaciam accusauit ipsosq̄ contumaces reputari Et
in eorū contumaciam dictas litteras ac sigillum in eisdem litteris ap-
pensum prefatis testibz coram nobis exhibitis et productis vt ipm
per eorundem testes debite recognoscere ostendi et postq̄ recognitis
litteras

literas huiusmodi transsumi transcribi exemplari et in publicam
 formam redigi mandari auctoritate et decreto dilectae Curie
 atque nostram intercepti per nos debita cum instantia postulavit. Nos
 tunc Johannes Prioris Auditor prefatus dictas citatos non competentes
 reputamus merito prout erant quod ad actum et terminum huiusmodi
 ad exsistente iusticia consumaces. Et in eorum contumaciam dictas li-
 teras sic ut prefertur coram nobis exhibitas et productas ad manus
 nostras recepimus ipsas vidimus legimus tenuimus palparimus et
 diligenter inspicimus ac prefatis testibus ostendimus atque monstravi-
 mus. Et quia testes prefati hinc primitus literis et diligenter inspe-
 ctis literas ipsas sigillum in eisdem literis appensum de-
 bitum et sufficienter recognoverunt dicentes et asserentes literas hu-
 iusmodi propriis sigillis dilecti in Cardinalis et Camerarii sigilla-
 tas fore et esse. Et quia literas ipsas sanas et integras ad iuratas
 non cancellatas nec in aliqua sui parte suspectas sed omni prorsus
 viro et suspitione vacare reperimus. Idcirco ipsas literas per
 discretum virum Mastrum Bernardum de Attavantis clericum
 Florentinum publicum apostolica et Imperiali auctoritate
 dilectae Curie Causarum Camere Apostolice Notarium ac coram
 nobis scribam infrascriptum transsumi transcribi exemplari ac
 in hanc publicam transumpti formam redigi fecimus, et mandamus
 et dilectae Curie auctoritatem iudicariam et ordinariam
 interpretum ac interpretum perpresertim pariter et decretum
 volentes et auctoritate dilectae Curie statuimus et decernimus quod siue
 presertim transumpto seu transumptis instrumentis de cetero et in an-
 tra tam in iudiciis quam extra ubicumque locis. Actus illius detur
 et adhibeatur talis et tanta fides qualis et quanta ipsi origina-
 libus literis coram nobis ut prefertur exhibitis et productis ac infer-
 rius de verbis ad verbum insertis et cum presertim transumptis auctori-
 tatibus et collationatis data fuit et adhibita datur, et adhibetur seu

Laetetur et adhiberetur si produceretur et exhiberetur
noces ueris literarum predictarum de uerbis ad uerbum successine sequantur
et et sunt tales. Ludouicus miseratione diuina Tituli sancti
Laurelij in Cameraco Tituli sancti Laurelij Presbitero sancte Ro-
mane Ecclesie Cardinalis Aquil. vni. Pape Camerarius. Specta-
bilibus et egregijs uiris Doctoribus Interpositis Vniuersitati et Com-
mune Aquenpendensis salutem in xpo, Conuenit Apostolicae sedis
benignitas nulli claudere gremium redeunti. Cum itaq; cau-
santibus guerris ac tyrannorum oppressionibus aut in provincia Patri-
monij et alijs Italice partibus uiguerint uel extra gremium et obe-
dientiam sanctissimi vni. vni. Pape et Roman. Ecclesie Cardinalis
Aquil. vni. Pape Camerarius aliquam diu fuerint atq; impre-
sentiarum sub uocilla eiusdem Ecclesie residerint, et uiam ueri-
tatis agnoscere ad fidelitatem ac deuotionem prefatorum
vni. vni. ac Ecclesie redderint ad infrascripta capitula conuen-
tiones et pacta prefata vni. vni. offerret atq; humiliter sup-
pliciter petierint illa uobis concedi pro restauratione, augmento
et conseruatione Communitatis uestrae tamq; ad eius bonum ac
Ecclesiasticum statum necessaria, prefataq; sanctitas sua so-
lita clementia et ut in fide ac deuotione predictis uestra commu-
nitas fortius animiter illa iuxta signaturam infrascriptam
recepit admiserit et concesserit. Ad acta nos de mandato spoli-
sanctitatis prefate sup hoc uice uocis oraculo nobis falso et aucto-
ritate Camerariatus officij ad perpetuam rei memoriam Capitula
conuentiones et pacta predicta que in viginti uno capitulis infra-
scriptis continentur iuxta signaturam infine cuiuslibet eorum
appositam acceptantes recipientes et admittentes tenore presen-
tium confirmamus ratificamus emologamus et ratificamus Quibus
quidem capitulis conuentionum et pactorum de uerbis ad uerbum tenore
sequitur et est talis. Inprimis uolendo la sanctorum d. notis sig.
Lo Papa

lo Papa pre nominato et Monij^{re} lo legato in questa parte di cognoscere
 la buona pura e sincera fede et deuotione del fedel Populo et Communa
 della Terra d'Acquapendente i quali hanno supplicato e supplicano e doman-
 dano che di gratia e solita benignita del prefato sommo Pontefice ad essa
 communita et populo siada promessi signati largiti conceduti et sigillati
 e fermati in presenti capitoli, promissioni petitioni e supplicationi ad requi-
 sitione et petitione e supplicationi delli quali il prefato Reuerendissimo
 Monij^{re} lo legato ha conceduti largiti e di gratia promessi signati
 sigillati e fermati ad essa populo consiglio e commune d'Acquapendente
 sanuto rispetto a la fedelta e deuotione che essa communita ha sanuta
 e conuta alla sacro santa Romana Ecclesia et al sanctiss^{mo} nro
 sig^{re} lo Papa i quali esso pre nominato Monij^{re} promette ad essa
 coita che saranno dalla santita di nostro sig^{re} et da altri sommi
 Pontefici a lui successori imperpetuo obseruati rati grati et fermi
 in ciascuna parte lietti, et cust. da ciascuno posto et mandato
 dalla santita loro e loro officiali inuolabilmente Placet L. Cardi-
 nalis Aquileyon Omni Pape Camerarius. Secundo la prefata san-
 tita di nostro sig^{re} et lo prefato Monij^{re} lo legato gratis e di solita
 benignitate riceuono il Popolo Vniuersita e Communa d'Acquap^{te}
 nel suo gremio et in quella della santa Romana Ecclesia i quali
 promettano conseruare, adiuuare fauoreggiare et mantenere come li
 altri subditi e vassalli alla santa Romana Ecclesia et della
 sua santita Et nune si rimette ogni maleficio occulto ouer
 delitto che lo clero communa o altri Curraliani et habitanti
 hauessero commesso contro lo Stato della santa Chiesa et della
 santita di nostro sig^{re} e perdonassi a ciascuno Placet. Certos
 lo prefato Monij^{re} qui supra nomine promette e di gratia concede
 al prefato Communa et populo della Terra d'Acquapendente che essa
 Terra conseruara e sana Chiesa e gli santita di nostro sig^{re}
 e suoi successori imperpetuo, et che non si concedera per nulli steps

ad alcun Capitano sig^{re} o uer Barone senza la chessa uoluntà d'esso populo et Commune. Placet. Quarto promette lo prefato Monig^{re} quo supra nomine che la santità d'nostra sig^{re} non domandara ne per suo mandato fara domandare li debiti subridij, Celeniasticⁱ e temporali i quali debitamente annuatim debba pagare el detto Popolo et Commune d'Agua pendete alla Camera appostolica per li anni passati stati pagati per detto commune et clericato. Et per lo passato usq^e in esodiernum diem se ne trouasse alcuna, et non fusse pagato, et nunc il prefato Monig^{re} quo supra nomine et la santità d'nostra sig^{re} lo dona da et concede al prenominato commune clero et summi. et li subridij del tempo passato ne fa piena remissione, liberatione absolurione, reparatione e patto di non piu mai domandari ne per se ne per suoi successori, ne in tutto ne in parte ad esso commune o uero ad altri ad cui fussero conceduti per quello sig^{re} che per lo passato sono stati governati et così di gratia si concede. Placet. Quinto gode il populo d'Agua pendete e stato molto fatigato nelle spese e guene et e pouerissimo la santità d'nostra sig^{re} et il prefato Monig^{re} quo supra noie fanno à deo Coe o populo exemptioni delle subridij, che si douessero pagare alla Camera appostolica per dieci anni prossimi auuenire, comen^{do} in questo di, et così di gratia promette el prefato Monig^{re} quo supra noie, che li detti subridij ad si domanderanno per loro, ne per loro successori, et et nunc li largisce et concede al prefato Popolo et Commune d'Agua pendete. Placet pro quatuor annis. Sexto promette et di gratia concede lo prefato Monig^{re} quo supra noie et al Commune d'Agua pendete sarà conseruata et preseruata la loro dignità dell'ufficio del Priuato in perpetuum una col suo usato et conueto di siglis. Possa fare statuti, reformationi, correctioni, addere et mutare ut quis erit in confirmatione rebusi fienda dummodo no fiat contra Statum Sancte Matris Celenie et summi Pontificis

Placet.

Placet. Septimo prometto e dignaria concede lo prefato Montij^{re}
 che gli officiali di Santa Chiesa seranno obseruati li Statuti et
 correctioni fatte e da fare per lo commune et Reformationi et cor-
 rectioni equali ex nunc si ratificano posti con le consuete preo-
 gative della clectione del Podesta, e dell' altri officiali et Carcellieri
 secondo l' antica consuetudine della Terra d' Aquapendente Et ex nunc
 lo prefato Montij^{re} conferma nomine quo supra li prefati Statuti
 correctioni reformationi et antique consuetudini habentis obseruare.
 Placet. De nominatione Potestatis et in reliquis conuenit conue-
 tudo antiqua tempore Poesie obseruata. Octauo prometto il pre-
 fato Montij^{re} quo supra noie al prefato Edmundo et suomini che le
 gabelle imposte et che si portanno per lo tempo auuenire in Aqua-
 pendente non liberamente del decan coe come sono stati per lo pas-
 sato che nulla gabella o uero imposta si possa ne debbia ponere
 per alcun homo Pontifice or legato or posto di Santa Chiesa; Placet
 Nono prometto il prefato Montij^{re} e dignaria quo supra nomine
 che tutte le condennationi di malefij Auordinarij et da armi dati
 et altre qualunque condennationi che si faranno in Aqua-
 pendente non liberamente del Edmundo d' Aquapendente impere-
 hui come sono stati per lo passato; Placet. Decimo prometto lo
 prefato Montij^{re} quo supra noie al prefato coe et suomini per no
 fatigare li litiganti in molte spese che le prime cause in civili
 et in criminali si debbiano cognoscere in Aquapendente come e
 consueto, e se alcuno es querito colore ne cauante alcuna causa
 la parte aduerba ad na tenuta obedire, ne comparire et atto et
 scrittura fatta sopra diis ad uaglia, ne tenga duragione o uero
 difatto Placet. Undecimo prometto il prefato Montij^{re} et concede
 quo supra nomine che le prime cause nella corte del commune
 d' Aquapendente si possa cognoscere tutti li generationi di malefi-
 cij usq ad mortem inclusive. Placet. Duodecimo prometto e di-
 gnaria concede il prefato Montij^{re} quo supra nomine et il Edmundo

d'Acquapendente habbia la tratta del grano et cusi promette che sarà
conceduta di tutte le Terre di Santa Chiesa et così gli Susmini di
ogni Terra sen'è uenduto alli Susmini d'Acquap^{te} & compete
prollo Placet. Tertio decimo promette el prefato Montig^{re} que supra
nomine e dignaria concede al detto Communo non sarà imposta alcuna
spesa ouer granda di sale ne grauati che debbiano comprare sale
dalla Dogana del Sale di Santa Chiesa più et sia di lor piacere
Et et nunc concede licentia al detto Communo et Susmini che possino
condurre sale di qualunque luogo lo sarà di piacere et più comodo
loro. Praetetur sicut Vicentinienses et alij fideles Ecclesie. Quarto
decimo dignaria concede el prefato Montig^{re} che se alcuna gra-
tia fusse stata conceduta ad alcuno d'alcuno maleficio che quella
possa usare eo modo et forma quibus gratia concessa fuerit.
Placet. Quinto decimo promette e dignaria concede el prefato Montig^{re}
nomine que supra che se alcuna quantita di denari di speciale persona
della Terra d'Acquapendente i quali per si concauene uenero
dalli danni delle Terre di Santa Chiesa che per danni fatti per Ciampeloni
fussero stati sequestrati o pagati per la restituzione d'essi denari si
faccia integra restituzione alli Susmini della Terra d'Acquap^{te}
per omni debitum. Placet de sequestratis aut ubi res onet integra.
Sexto decimo concede dignaria el prefato Montig^{re} que supra nomine
che nullo Citadino da oruero ouero del contado possa hauere al-
cuno officio nella Terra d'Acquap^{te} e questo non s'intenda per
alcuno habitante nella Terra d'Acquapendente. Placet. Decimo
septimo lo prefato Montig^{re} que supra nomine promette et con-
cede alla communita d'Acquap^{te} che tutti li capitoli, Immunitationes
exemptioni et priuilegi che ha fatti o facessi lo Communo predetto
ad alcuna special persona, che tutti saranno gli officiali di
Santa Chiesa obseruati in ciascuna parte di essi. Et precipue
saranno obseruati ad Abramo di consiglio Hebreo da Vicenzo
li suoi capitoli conceduti per lo Communo et col suo sigillo sigillati
Placet

Placet sine preiudicio Calene Romane Decimo octavo promette lo
 prefato Montig.^{re} nomine quo supra che le predette promissioni con-
 cessiononi et capituli la sanita d'instro sig.^{re} ratificara et confer-
 mara, et essi ratificati e confermati fara inuisolabilmente osservare
 in ciascuna parte di essi, et far sigillare con sigillo pendente
 observantia delle predette cose. Curabimus quod ita fiat. Decimo
 nono promette il prefato Montig.^{re} et dignatia concede che tutte le
 chiese d'Acquapendente ed ura o senza sieno tenuti di contribu-
 re alli subsidij Papali quando si pagaranno per libra e soldo
 la rata loro per le loro possessioni e beni come pagaranno li
 altri Terrasani d'Acquapendente et similmete delle possessio-
 ni delli spedali come gia altre volte fu conceduto et privilegi
 papali alla detta Communita servetur inulta Apostolica.
 Vigesimo che la gente d'arme di santa Chiesa venendo per al-
 cun tempo in Acquapendente, sieno tenuti di pagare li loro de-
 nari et le vittualie, che volessero or saessero, et che me, et che
 nulla persona sia spoliata, ne gravata da alcuno posto
 di santa Chiesa a dare alcuna cosa senza denari. Placet
 et servetur talis qui servatur in ceteris Terris Calene. Vi-
 gesimo primo. Concessa cosa e' il commons d'Acquapendente
 fuisse ingannato con certa specie di brigua da certi suoi
 da onani, in omni de quali saranno infra iuncti et che ne seguira
 grande scandali e morti di piu suomini d'Acquapendente di
 quali sono rimasti boni e grandi parentadi per cessare li scan-
 dali et inconvenienti che ne potranno aduenire, no possono essi
 suomini venire, usare ne praticare in Acquapendente per alcun
 tempo, et venendo se alcun mancamento lo fusse fatto in perso-
 na no se ne ricognosca alcuna cosa, et cosi dignatia lo si conce-
 de per lo prefato Montig.^{re} I nomi di quali sono questi usi e.
 Placet quod no convertentur donec fuerint partes concordate

103
Giovanni del Prete Gabriello Paulocis Elfigliolo del Bauoso
Succala. In quorum omnium fidem et testimonium preces nostras
patentes literas fieri nostris contracti sigilli Cameracensis officij
iussimus attentione roborari. Datis in Terra Bulconi et in domibus
presentis residence nostre Anno Dni ab natiuitate Millesimo qua-
dringentesimo quadragesimo tertio Indictione septima Pontificatus
prefati sanctissimi in xpo Dni Eugenij diuina providentia Pape
Quarti Anno tertio decimo. Deinde sequebatur alie litere in forma
breuis sub his uerbis NICOLAUS PAPA V. Dilecti filij salutem et aposto-
licam benedictionem. Dilecti filios Ioannem Donatum legum doctorem
Marianum Angeluti et Ioannem Jacobum oratores viros qui nuper
pro uestra parte ad nostram preschiam auerserunt grati et libenti animo
suscepimus atq; attendentes uestra fidei et deuotionis officium quem erga
nos Romanam Ecclesiam et Sedem apostolicam geritis porro etiam nobis
ex uestra parte ab eisdem oratoribus supplicationibus inclinari omnia et sin-
gula priuilegia Immunitates et capitula uobis et uniuersitati uestrae p[er]
felicius recordationis Eugenium Papam iij. predecessorem nostrum uel
p[er] alium eius auctoritate concessa confirmamus et approbamus ac
preschis breuis tenore et patrociniis idemurimus eandem uestram deuo-
tionem. Fortantes in dno quatenus in diuini fidei et deuotionis
affectu, ita deinceps permanere et preseruare uestris uis uobis et
dilecta sede amplioribus prerogatiuis et priuilegijs decorari mereamini.
Dati Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die uigesima
tertia Mensis Martij Pontificatus nostri Anno Primo A. de Florentia
Atq; uero ipsius breuis scripta erant hec uerba Dilecti filij Pri-
uilegijs et uniuersitati Rome nostre Aquapendensis Urbenerane dioc[esis].
DVS PAPA V. Dilecti filij salutem et apostolicam benedictionem.
Promouetur fides et deuotio quam erga nos et Romanam Ecclesiam ger-
itis ut personis uestris gratos nos reddamur et liberales. Omnia
igitur et singula priuilegia Indulta, capitula Immunitates Statuta

et gratias vobis et Communitati vestre per Romanos Pontifices anteces-
 sores nostros aut ab eis potestatem habentes hactenus concessas prout
 hactenus observata sunt tenore preelium confirmamus et approbamus
 Et presentem Statuta deys qui ab aliorum locis ad istam nostram Terram
 habitandam. *exceptis causis decisis et inceptis quibus huiusmodi*
 confirmationem nostram minime volumus infringari contrarij non obstant
 quibusvis. Datum Senis sub anulo Piscatoris die xi. Aprilis M. cccclij.
 Pontificatus nostri Innocentij G. Sollius. A Legato eundem brevis scri-
 bebatur. *Ecce verba dilecti filij quatuordecimpositis et communi*
terre Aqueductis nostre. PAVLVS Papa ij. Dilecti filij salutem
 et apostolicam benedictionem fidelitatis et devotionis vestre ince-
 ritas quam erga nos et sedem apostolicam geritis nos inducit. Ut
 vestris specialibus gratijs et favoribus prosequamur. Itaq; omnia et sin-
 gula Statuta vestra ordinationes nec non privilegia gratias conces-
 siones Immunitates et indulta vobis et communitati vestre per
 Romanos Pontifices predecessores nostros et ab eis potestatem habentes
 concessas et concessa. Mas et illa videlicet que iusta et rationabilia
 non et contra libertatem Ecclesiasticam non faciunt. Tenore
 presentium approbamus auctoritate apostolica et confirmamus
 prout hactenus laudabiliter observata continentur. Insuper de pecu-
 nijs quas occasione subsidij et alias quomodolibet Camere Apo-
 stolice annuatim solvere tenemini tertiam partem unius hinc proxi-
 me futurum a datis preelium computandi in reparacione murorum
 vestrorum *vobis remittimus et liberaliter condonamus man-*
dantes. Resaurens nostros patrimonij preel. et pro tempore
cadente rationis remissa ratione q. lista terra in premissis
 et non alium usum convertatur iam in vestris computis committat prout
 nos admittimus in his per preel. *Datis Rome apud sanctum*
Petrum sub anulo piscatoris die xi. Decembris M. cccclxiiij.
 Pontificatus nostri Innocentij G. Sollius. L. Datus Incuris ergo talia

scripta erant verbis Dilectis filijs Communitati et hominibus Curie
nostre Aquependensis. PAVLVS. Papa iij. Dilecti filij salutem et
apostolicam benedictionem super communi et hominibus Curie
Aquependensis omnes concessioniones gratias et privilegia eis a Romanis
pontificibus predecessis nostris et ab eis facultatem habentibus con-
cessas et concessas in quantum laudabilia fuerint et in preiudicium
Ceciliensis libertatis non tendant per litteras nostras in forma
brevis confirmamus prout in illis verbis latius constare poterit. Cum
autem ut accepimus inter illa omnia privilegia et concessioniones pro-
dictae Curie eis concessas et per nos confirmatas hoc etiam
eis olim concessum fuerit ut per nos recurrentibus ab omnibus alijs
curiis nostris et Romanae Ecclesiae subiectis gratiam extrahere
possint. Qua propter vobis precepimus et mandamus sicut ita
ut ipsi homines aut eorum mandatarijs gratiam predictam ad usum
et necessitatem eos soluti consuevis camere apostolice vicibus ex-
trahere et extrahi facere permittatis non obstantibus quocumque ac
prohibitionibus et alijs mandatis in contrarium facientibus quibuscumque.
Datus Roma apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die 21.
Decembris M. cccc. lxxij. Pontificatus nostri Innocentii I. Datus
A. Largo vero eisdem brevis talis erat subscriptis. Dilecti filij
Universis et singulis vestris et salute Romanae Ecclesiae officialibus
presentibus et futuris. SIXTVS. Papa iij. Dilecti filij salu-
tem et apostolicam benedictionem deuotionis vestre sinceritas
fideique constantia quam ad noscum et sanctae Romanae Ecclesiae
statum gerere comprobamini digne meretur ut vobis reddamus
ad gratiam liberales. Itaque omnia et singula statuta vestra reperi-
mationes ordinationes nec non privilegia concessioniones Immunitates
exemptiones gratias atque indulgentias per Romanos Pontifices predecessores
nostros apostolicos vel legatos aut ab eis facultatem habentes vobis concessas
nunc concessas illas videlicet et illa que iusta ac rationabilia sunt

et in preiudicium Ecclesiasticæ libertatis non conditio tenore prescrip-
 approbamus et auctoritate apostolica confirmamus prout hactenus lau-
 dabiliter observata fuerit. Insuper de pecuniis quas Cameræ
 apostolicæ ratione subridi aut alias quomodolibet annuatim sol-
 uere tenemini. Partem unius Anni ad rationem presentium con-
 putandi tenore presentium vestris remittimus et libenter condonamus.
 Mandantes Conservatoris provincie nostre patrimonii, presbiteri et pro
 tempore exanti ut revisa ratione quod dicta curia in reparatione
 murorum vestrorum et ad alios usus convenienter eam in vestris computis
 admittat prout nos in suis admittimus per presentes. Preterea ut
 nostre paternæ benevolentie in nos signa percipiatis concedimus vobis
 tenore prescripsum licentiam et facultatem exigendi pedagium an-
 nualium istar transcursum in hunc modum videlicet pro quatuor
 sive braccina secundum transcursum unius animalis sive xx.
 solidi pro alijs vero animalibus sive omnia gabellæ que apud vicarium
 observantur donec per venerabilem fratrem vestrum latinum
 Episcopum Pincianum sancte Romane Ecclesie Cardinalem de
 fratribus Camerarium nostrum. Semper fuerit declaratum
 Ita tamen ut masseritia que soluerit in transire non teneatur
 solvere in redditu. Demum concedimus et datis serie decernimus
 declaramus, quod Potestas vestra pro tempore alijs officiales
 non possint nec debeant nomine officio vel causa spualium aut exe-
 cutionis exigere quicquam preter formam Statutorum vestrorum prout
 per sancte memorie Paulum pater nostrum Immediateum prede-
 cessorum cuius literas super hoc aditas ac si de verbo ad verbum
 presentibus viserte erent habere volumus pro sufficienter expressis
 Communitati nostre Montisflavensis concessis sunt, et non aliter qui-
 busvis in contrarium factum non obstant. Dat. Rome apud san-
 ctum Petrum sub archiepiscopatus die xxvi. Septembris. M. cccc. lxxx.
 Pontificatus Nostri Anno Primo. I. Datus. Et cuius Cergo ne scripserat

Dilectis filijs Communitati et hominibz Terre nostre Aquependentis
INNOCENTIVS. Papa viij. Dilecti filij salutem et apostolicam be-
nedictionem. Constantis deuotio et fides uestra quam ad nos et Romanam
Eclesiam genere comprobamini requirit ut pensionibz uestris quatuor
fieri licet benignolum prestemus assensum. Huius est quod omnia et
singula priuilegia, capitula ordinationes reformationes gratias
Bullas breuia Statuta et indulta per Romanos Pontifices producta
res nostras, aut ab eis facultatem habentes uobis et Citati uestre
concessa dummodo iusta et rationabilia sint ac in preiudicium
libertatis Eclesiasticæ non cedant apostolica auctoritate prescrip-
tione approbamus et confirmamus. Precæda ut uos opportunis
fauoribz prosequamur et necessitates uestras subleuemus que me-
lius circa curam publicorū quam et maioribz maxime necessariorū
intendere ualeatis subsidium unius Anni quod sanere nostre
apostolicæ annuatim soluere tenemini, et quod ad ducentos
oblongaginta ducatos ad rationem septuaginta duos baiuecos
pro quolibet ducato ascendere uideritis uobis ex nunc remi-
chimus ac donamus. Ita tamen ut pecuniam hanc totam in re-
parationem et refectionem Pontis Valerij ad effectum in hoc proximo
futuro Anno omnino conuertere et exponere debeatis. Mandantes
thesaurariis Prouincie nostre patrimonij, quatenus reuisa ratione
uestra uobis dictis ducentos oblongaginta ducatos similiter pro repara-
tione et refectione huiusmodi remittat et in uestris computis
admittat, prout et nos per presentes in suis admittimus. Dat. S.
Romæ apud sanctum Petrum sub anulo piscatoris die xxix.
Octobris M. cccc. lxxxviij. Pontificatus nostri Anno primo. I. Giusy
A tergo uero ipsius breuis erat scriptura Dilectis filijs Prioribz
Quibz antea positus et comuni Terre nostre Aquependentis. QVI
DUS QUIDEM literis sic ut promissum per nos succemue Vitis
et inspectis nostram et dilectæ Curie auctoritatem iudicialiorem

et ordinariam interposuimus et incorporauimus per presertim pariter et
 decretum. Itaque quod omnium et singulorum fidem et testimonium
 premissorum presertim litterarum huius presertim publicum transcriptum in
 et inde fieri et per notarium publicum supra et infra scriptum subscri-
 bi et publicari mandamus. Sigillis dilectae Curie quorum talibus utimur
 iurimus et fecimus appensione communiri. Datus et actus Roma in
 Ecclesia sancti Petri in qua Iura reddi solent nobis ubi mare bo-
 na audientiae causarum conueta ad Iura reddendum et causas audiendum
 in loco nobis solito et conueto pro tribunali sedens sub Anno a
 natiuitate domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo quinto in
 diebus Octidie die uero huius quorundecima Mensis Nouembris.
 Pontificatus Beatissimi in Christo Patris et domini nostri domini Innocentii
 sexti in christo papa VIII Anno secundo mensibus ibidem discre-
 tis viris Magistris Ioanne de Bicia et Iacobo Quintinoti dilectae
 Curie causarum Camere apostolice notariis et scribis vestris ad premissa
 uocatis speciali et rogatis. Et de illis prefatis consilio approbato
 Bernardus in scriptis

Ego Bernardus de Auauanis clericus Florentinus publicus aposto-
 lica et Imperiali auctoritate Curie Camere apostolice prefate
 Notarius et scriba. Quia premissorum capitulorum ac litterarum in forma
 breuis exhibitionis Vestrum Inductionis et Iuramentis ac premissionum
 recognitionis exemplari transsumi et infra scriptam formam redigi
 et tradi petitioni et decreto omnibus alijs et singulis una cum
 prenominationis vestris presertim facti. Et quod in nota scripti. Deo hoc
 presertim publicum Instrumentum premissis in se continens manu alter-
 rius mei fidelis fideliter scriptum et per me collationat. Et con-
 cordare reperit contra publicam et in sane publicam transcriptam
 formam redigi, signorum ac nomine meis solito et conueto signum atque
 subscriptum rogatus et requisitus una cum prefata Curie quorum talibus
 unius sigilli appensione conueto

Ray. xl vi b. de Cellae locum

B

Privilegium Gregorij Pape
 ceterum Cotati. Reme Aquependensis q. omnes
 cause criminales aut etiam civiles prime
 cognoscantur in Terra
 Aquependensis

Gregorius Episcopus servus servorum Dei Dilectis Sibi Universitati et
 Sominibz Reme Aquependensis vobis et Romane Ecclesie immediate
 subiecte Urbem dicit salutem et apostolicam benedictionem
 Vestre devotionis sinceritas et fidei constantia quas orga-
 not et Romanam Ecclesiam matrem et dniam vestram gonne
 comprobamini ad inmerito promeretur ut vos specialibus gra-
 tijs et favoribz prosequamur. Vestris itaq. in hac parte sup-
 plicationibz inclinati ut usq. ad apostolice sedis beneplacitum
 in quibuscuq. criminalibus primis causis, criminalibus te-
 renis lese maiestatis licentiar, apthear, captus virginum,
 et prodicionis Terrarum dumtaxat exceptis aut etiam, in
 quibuscuq. civilibus primis causis extra Terram Aquependensis
 Urbem dicit eorum quibuscuq. iudicibz nisi per appel-
 lationem trahi seu ad iudicium evocari aliquatenus neque-
 atis, vobis et vrm singulis auctoritate apostolica Tenore
 prescriptum de speciali gratia indulgemus distichius inhibentes
 dilectis Sibi. Rectori provincie Patrimonij beati Petri in
 Tuscia, de qua quidem provincia vos et eius locum tenenti
 ac alijs officialibz vris, ne vos vel aliquem vestrum contra
 huiusmodi indulti nostri tenorem violare seu quousquomodo
 molestare presumat. Volumus autem quod si ullus unq. Repose
 ab obedientia et devotione vna vel Romane Ecclesie vos quod
 abrit subtraxeritis vel vobis aut eidem Ecclesie rebelles
 fueritis

fuertis huiusmodi gratia, et presertim licere nullius vult robore
uel momenti Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi-
nam nostre concessionis inhibitionis et uoluntatis infringere
uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc
attemperare presumpserit indignatione omnipotentis Dei
et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incur-
sus Datus Rome apud sanctum Petrum xij. K. Decembris
Pontificatus nostri Innocentii septimi

x
x
x
x
G. Guidonis

P. de Clary E

n.º 48.

Concessio per Clementem Papam ut
possit per Comune Aquependensis exigi pas-
sagium Pontis palee per quinquennium causa
restauracionis facte in aliqua particula dicti
Pontis per dictum Comune

Clemens episcopus servus servorum dei dilectis filiis Rectori et
Thesaurario Patrimonij beati Petri in Tuscia pro nobis et
Cecilia Romana salutem et apostolicam benedictionem. Pro
parte dilectorum filiorum Communis Castellii Aquependensis ad Romanam
Ceciliam peraneas Urbetan hoc fuit nobis exponitum quod
super fluvium Palee prope dictum Castellum est quidam pons

necessarius et utilis admodum transeuntibus pro cuius conservatione
dicti Commune magna subierit et subeunt onera expensarum, et quod
dicti Commune in Anno Domini Millesexcentis quinquagesimo
preterito proximo pro reparatione cuiusdam particulae dicti pontis ultra
quatuordecim milia librarum monetae curriebus in partibus exolverunt, ut pere-
grinis ad urbem euntibus eodem Anno pro indulgentia consequenda
nullum in predictis ponte posset imminere discrimen. Quare dicti
Commune nobis humiliter supplicavit ut ad huiusmodi onera levis
us supportanda eis concedere publice utilitatis intuitu dignaremur
quod a transeuntibus per pontem eundem aliquod uestigial passage
seu pedagium nuncupatum posset exigere pro pontis conservatione
prefati. Quia igitur de his notitiam non habemus discretoni vestra
de qua plenam in domino fiduciam obtinemus per apostolicas
scriptas mandamus, quatenus vos vel alter uestrum si premissa
invenieritis vera esse prefati Communi, quod a transeuntibus per
huiusmodi pontem certum quid pro passage usque ad quinquennium
a concessione vestra facienda in antea computandum exigere
valeant concedatis, et nihilominus quid et quibus a transeuntibus
ipsis exigere debeant debita consideratione ad res, et necesse
quas deferret, et ad alia que consideranda videbitis provida
moderatione taxetis. Non obstantibus constitutionibus apostolicis
et consuetudinibus contrariis quibuscumque. Dat. Avinionis xiiij
Non Augusti Pontificatus nostri Anno decimo

Transmontan

Declaratio

Declaratis p[er] Cardinalem Vitellium Camerarium
 Camere Apostolicę q[ue] Coloniarum arrendariis negocior[um]
 gestores et factores religiosor[um] pro suis bonis n[on]
 esse exemptos ab Impositionib[us] cameralib[us] et tene-
 rentis ad onera publica.

Et circa gabellam carnis declarat religiosos
 mendicantes esse exemptos quoad carnes, que
 pro eor[um] uno solo de proprijs armentis nascunt
 domi eor[um], dummodo de illis dent notitiam
 commissarijs et ab omnib[us] onerib[us] personalib[us]
 dictis religiosis et a portis equor[um], et ab so-
 lutandis militib[us] declarat exemptos Et q[ue] Ca-
 mera teneatur eis dare sal gratis

Vitellius misericordie diuina sanctę Marię in Via Lata diaconus
 Cardinalis Vitellus sanctę Romanę Ecclesię Camerarius. In uersis
 et singulis preteritis nostras litteras uisuris lecturis et audientis attestamus
 et fidem indubiam facimus, q[uod] nuper D[omi]na Camera Apostolica priuilegia,
 et exemptiones Venerabilib[us] Patrib[us] et Monialib[us] ordinum mendicantium
 a sanctis. n[ost]ris n[ost]ra D[omi]na concessa prius considerata et discussa se-
 ordine sue sanctitatis declarauit. limitauit et moderata fuit in
 hunc qui sequitur modum et formam. Cum non solum
 in hac Alma Urbe, sed etiam in eor[um] cunctis Ciuitatib[us], Urbes,
 oppidis, castris, Villis et locis sanctę Romanę Ecclesię subiectis,
 in quibus alis ob publicas Ecclesię prelate et Vniuersę Religionis
 Christianę necessitates subridium Inonale et succerunt quate-
 num pro qualibet libra carnis, nec n[on] alia quam plurima
 onera tam ratione bonor[um] secularium, quam etiam Ecclesiasticor[um]
 imposta ceperuntur, multe arte esset difficultates, et controuersie
 in exequendis priuilegijs exemptionum Religiosor[um] mendicantiu[m] per

Sancitimum Vnum nostrum Diem Quindem concessis, Instante R.
O. Procure ficali nec non oratoribz non nullaz Civitatum prefatarz
pro declaratione et moderatione aliqua dictorz privilegiorz. Placuit
sancitati tue ut istis privilegijs in Camera Apostolica mature considerem
is quid super difficultatibz prefatis istis Camere visum videretur in
scriptis eidem sancitati tue ex voto totius Camere referretur, Que
Camera diligenti exactaz discussione prius sabita auditisq; voce sepius
partibz et eaz allegationibz tam voce quam scriptis, consideratis tam
dem votum suum super premisis a duobz scriptis Camere pendebit
clericali subscriptum talit, cuius originale penes me restatium est
quod voto per sanct. ^{com} suam lecto et considerato prefatas Privilegiorz
exemptiones in p. ^{ta} status Ceteri locis ob causas in ipso voto ex-
pressas per eandem Cameram moderandas esse contuit. Hinc et
q; sabito per deputatos ab ipsa Camera tam cum dicto O. Procurato-
re ficali, oratoribusq; Civitatum prefatarz quam cum aliquibz religio-
sis viris discretis maturo colloquio rebuzq; omnibz sine inde dictis
et allegatis fideliter et accurate in plena Camera relatis et di-
scussis de isto omnium nomine penitus discrepate iudicatum
fuit dicta privilegia exemptioneq; declarandas, moderandas et
in hunc qui sequitur modum limitandas V3. Colonos, arrenda-
rios, negocioruz gestores, aliosq; huiusmodi religiosos factores qui
ad ipsoruz bona seu quoad portionem bonoruz Ecclesiasticoruz ad ipsos
spectantem. ad tunc eximendos sed Immunitatem respicere de-
bere ratam solam et partem reddituum ipsorum Religiosoruz.
Sicut coloni Pastorum, et alij similes ad onera publica tene-
antur. Circa gabellam Carnis iudicat dicto Religiosos merca-
tantes exemptos esse debere quoad carnes que isti pro eoz usu
solo de proprijs armenis mactant Domi sue, dummodo de illis
notitia decur Commissarijs locoruz pro evitandis fraudibz quas
fraudes

fraudes si ullo modo per ipsos Religiosos super premissis committi
 congerit per hanc dillis exemptionibus prouentur. Ab omnibus
 item oneribus personalibus eorundem Religiosos exemptos esse debere, ut
 nec taxas equorum soluere, nec militibus hospitium prebere teneatur.
 Quod saltem gratis in uniuerso statu Ecclesiasticis a Camera Apostolica
 accipiant. De subsidio triennali et causis late in uoto pre-
 fatis expressis iudicet eos nullo modo posse eximi. De Obitu-
 nis Alme Urbis, quarum redditus omnes assignari sunt et ali-
 enari iudicet expedire, ut sanctitas sua aliquibus particularibus
 ordinibus exemptionem concedat usque ad certam summam et
 quantitatem prout sanctitati sue uidebitur potiusque ut
 indistincte omnes assignari sunt et alienari iudicet et de in-
 certa summa eximatur ad euitandas fraudes et confusiones
 dictarum Urbanarum. Deo de priuilegijs prefatis generalibus censet
 esse expresse tollendam exemptionem a Solanis Urbis Ro-
 mae. Hic: Mercator L. de Torre S. Haruica C. epus
 delgrassis Hic: Gius Gadien. Quae omnia et singula pre-
 missa de mandato sanctissim. On. nri Pape uere uocis
 oraculo istis factis, et aucte nostri Camerarij officij ac
 ex decreto de super in prefata Camera matura deliberatione
 probabita factis, vobis omnibus et singulis supradictis et unum
 cuiuslibet intimamus intimamus et notificamus ac ad ue-
 stram et cuiuslibet unum nostram deducimus et deduci uo-
 lumus per presentes, ne de eis ignorantiam pretendere aut
 allegare possitis. In quibus L. Das Romae in Camera Apo-
 stolica die secunda mensis septembris M. D. LXXVII. Pon-
 tificatus sanctissim. in Christo Patris et On. nostri On.
 Pij diuina prouidentia Pape quinti anno tertio

Visa Hic: Mercator Camera Apostolice

140
cler. Nra G de Torres Cam. Ap. 11

Stie: de Torres

n.º 50.

Confirmatio statutorum et privilegiorum Communitatis
Aquependentis per N.ºm Camerarium S.º
Romane Ecclesie in relaxatione Tertie
partis subsidij unius anni pro reparatione
murorum

Ac etiam q. omnes dicti communis Aquependentis
non possint molestari a Doganariis occasione
re fide animalium

Raphael misericordie divina Episcopus Oshen sacro sancte Romane
Ecclesie Cardinalis sancti Georgii Or. Pape Camerarius. Di-
lectis vobis in Christo Universitati et Dominis Terrae Aquepen-
dentis salutem in Domino. Promeretur fides et devotio vestra, quam
erga sanctam Romanam Ecclesiam statim geritis ut merito vos
specialibus gratiis et favoribus prosequamur. Itaque vobis libenter
concedamus, que ad publicam istius Terrae utilitatem commodum
et quietem conducunt. Itaque Statuta Immunitates, privilegia
ac beneficia vestra vobis apostolica auctoritate concessa, que in usu
rationabilia et honesta sunt, et contra libertatem Ecclesiasticam
non sint. De mandato vni nobis Pape vni vobis oraculo sub-
scripto vobis factis, et auctoritate nostri Camerariatus officij. Ac ex
deliberatione in camera Apostolica super hoc mature habita. Con-
firmamus per presentes et approbamus. Vobisq. tertiam partem
Census seu subsidij unius anni in reparationem murorum dictae

Terrae

25

Terre. Remittimus et libere condonamus. Volumus etiam
et ita per presentes decreverimus et mandamus. quatenus
circa solutionem pice uestroz animalium in Dobara Pa-
rimonij, ultra antiquam consuetudinem a Dobanarijs
diste Dobane nullo modo molestari possitis seu valeatis.
In contrarium facientibz non obstantibz quibuscumqz In quoz
fidem presentes nostras fieri nosqz soleri sigilli Came-
rariatus sustinimus et fecimus suspensione Communis. Datum
Romę in Camera Apostolica Millesimo quingentesimo deci-
moterzio die uero vigesima mensis Aprilis. Pontificatus Dni
nri Dni lesuis Pape decimi tranquilli

Visa J. Donatus Cam. Ap. decanus
Visa Philippus Camere Ap. Clericus
Visa Laur. Puccius Cam. Ap. Clericus
Visa Jo. Goladinus Camere Ap. Clericus
Visa Jo. de Viterbis Camere Ap. Clericus

Sup. de cens

n.º 51.

Concessio auctoritatis super Monasterio sanctę
Clare de Terra Aquapendens M.º et R.º
Dni Guidoni Arcanis Cardinali nuncupato
de sancta Flora Camerario sanctę Romane
Ecclesie per primum Papam iij. sub Anno
Dni 1562. die 23. Decembris

Dilecta fili nr salutem et apostolicam benedi-
ctionem. Cupientes quid Abbas et Mo-

nates

15
niales Monasterij sancte Clare loci Aquependentis Viterbiensis dio-
ordinis Fratrum minorum comendatum nuncupatorum sancti Pancratii So-
nestam publicam et sanctam vitam agent et regularem, quam
professe sunt non deserant. Et eos Abbatissam et Moniales ac
alias personas dicti Monasterij, a superioritate et protectione
cuiuscumque etiam sancte Romane Ecclesie cardinalis liberantes
et absolventes, illas curam, et potestatem circumspectionis suae, sub
cuius regimine et gubernio locus prefatus, illiusque incolae et fabri-
catores erant, ponimus et subiicimus ac tibi per te vel alium
seu alios quem tibi quis ad id duxeris deputandum seu depu-
tandos, Monasterium predictum illiusque Abbatissam et Moniales
ac quascumque alias personas cuiuscumque dignitatis,
seu nobilitatis existant, tam in capite quam in membris, et
spiritualibus et temporalibus apostolica auctoritate visitandi, et
si reformatione noneritis indigere, iuxta canonicas sanctiones,
ac ordinis cuiuscumque regularia instituta reformandi
et errata corrigendi et emendandi, ac ad regularem obser-
uantiam et regulam, quam professe sunt reduci et ad
illam inuisibiliter observandam cogendi, ipsumque monasterium
debita clausura muniendi, et ne laici ac alij tam seculares
quam Ecclesiastici et religiosi personae ad illud accessum seu
ingressum habeant etiam sub censuris et poenis Ecclesiasticis
coepis incurrendis providendi, ipsaque Abbatissam et Moniales
etiam quaecumque officia inibi obtinentes hanc regularem obser-
uantiam conformare astuerint ad alia Monasteria etiam
strictioris regule transferendi, et si denique seu alias crimi-
nose fuerint iuxta eas regularia instituta et excessum
qualitates et exigentiam debitis poenis puniendi ac carceribus
manipandi

manipandi, et rido excessus huiusmodi expressant. Abbatis-
 satu et alijs officijs, per eas obtentis respectue privandi, nec
 no alias mulieres religioas que inibi sub reformationis iugo
 vivere uoluerint, introducendi, et eidem Monasterio prefici-
 endi, ac Abbatissam et Moniales ac alias personas Monaste-
 rij huiusmodi quoumuisq; parte seu deputatam uel deputa-
 tos predictos faciendos, ac alias statutos et ordinationum tran-
 sgressos et contra illa aut alia quouis modo in premisis tam
 in eodem Monasterio quam extra illud delinquentes, iuxta
 sacros canonum constitutiones puniendi ac omnia et sin-
 gula, que pro eiusdem Monasterij salubri directione ad De-
 laudem et honorem ac religionis augmentum necessaria
 noueris, seu alias opportuna etiam si illa specialem notam
 et specificatione requireret, faciendi et exequendi, plenam et
 liberam apostolica auctoritate presentium facultatem conce-
 dimus. Non obstantib; premisis, ac constitutionib; et ordinatio-
 nib; apostolicis, nec no Monasterij et ordinis predictos etiam
 iuramento confirmatione apostolica uel quouis firmitate
 alia roboratis statutis, et consuetudinib;, priuilegijs quoq; in-
 dultis libertatib; et exemptionib; ac conseruationis, et alijs li-
 teris apostolicis etiam maxime magnis, et bulla aurea ac alias
 quomodolibet nunciatis Monasterio et ordini ac personis
 prefatis in genere uel in specie etiam in fauorem regularis
 obseruantie etiam pro quousq; Romanos Pontifices prede-
 cessores nostros ac forsitan nos, et sedem apostolicam aut illius
 legatos sub quibuscuq; tenore et formis, ac cu quibuscuq; etiam
 derogatorijs derogatorijs, alijsq; efficacib; et insolitis
 clausulis irritantibus, et alijs decretis etiam quomodolibet statutis
 perpetui etiam motu proprio, et ex certa scientia ac imperio

vel regia consideratione et ex quibuscunque causis etiam hereticis
iudicibus concessis, approbatis et innovatis etiam forsan quod
ipse persona nullatenus aut ad nisi hereticis quam per eos
superiores vel provinciales aut alios Interiores iurisdictioni, et
reformari possint, disponendis, quibus omnibus etiam si per illas
sufficienti derogatione de illis eorumque totis honoribus specialibus
specificis et expressis modis seu quavis alia expressis habenda
aut aliqua alia exigente forma ad hoc servanda foret, et
notas huiusmodi ac si de verbis adverbium insererentur
presens pro sufficienter expressit et insertis habetur; His diebus
in suo robore permanentis, hac vice dumtaxat specialiter et
expresse derogamus; Magis aduersus premissa nullatenus sat
pagam posse decernimus, ceterisque contrariis quibuscunque De
Roma apud sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die
xxij Decembris M D Lxij Pontificatus nostri
Anno Tertio

Ca: Gonerius

A Pergo

Dilecto filio nostro Guidoni Armano sancte Marie in via Lata
diacono Cardinali de sancta Flora nuncupato sancte Romane
ecclie Cameraario

n° 52.

Confirmatio privilegiorum Communitatis pre-
dictae ne Civitas Aqueductus tene-
atur ad Medietatem Sindici pro derun-
catione Maleficiorum Gubernatori Urbis
per

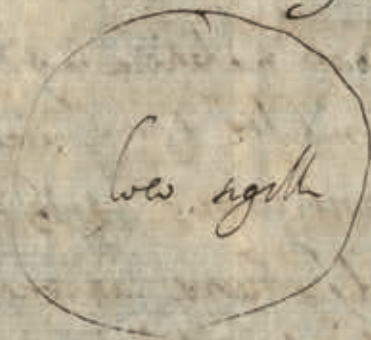
per Vicelegatum provincie sub Anno 1408.
Die 15. Julij

27

Jo. Andrea de. et Apostolicæ sedis gratia Episcopus Muriensis.
In provincia Patrimonij beati Petri in Tuscia ac Terris fi-
delium vulgariter nuncupatis vicelegatus. Et pro sancta
Romana Ecclesia et sanctissimo Dno nostro in spiritualibus
et temporalibus Vicarius generalis. Cum nuper in Terra Aque-
pendentis visitationis officio fungeremur. Fuit pro parte Co-
munitatis dictæ Terre nobis querelante exponitum, q. à
Judicibus Curie generalis Provincie Patrimonij, pro tempore
existentibus interdum in iuste utantur pro electione Sindici
ad denunciandum maleficia in prefata Curia generali con-
tra apostolica indulta Communitati predictæ per Romanos
Pontifices gratiose concessa; quibus expressa facultas eligendi
Potestatem in dicta Terra cum exercitiis meri et mixti Impe-
rij eidem liberaliter indulgetur. Hos igitur cupientes su-
servandi privilegia et indulta Terre predictæ inviolabiliter
observari; et illis tamq. illi obedientia ac mandatorum eorum
et provisionum et ordinationum, nec ad concessionum Apo-
stolicarum parere et obsequi uti decet volentes, auctoritate
nostra Vicelegationis officij, hac nostra lege perpetuis futuris
temporibus valitura. Decrevimus statumur ac firmiter
ordinamus pro observantia privilegiorum dictæ Terre sub Ro-
manis Pontificibus confirmatorum, q. communitas dictæ Terre Aque-
pendentis ad electionem dicti Sindici, nullatenus concutatur
sua quomodolibet cogi valeat in futurum. Volentes in altissimus
nqua maleficia de cetero perpetuari edingeret in dicta Terra
et eius districibus; quos cognitis et punitis quovismodo spectare

posset ad generalem iudicium referre (cum tunc et eo casu
huiusmodi maleficia denunciantur licet per litteras inclusas dille
Communitatis huiusmodi hactenus. Et ita observari et adimpleri
velimus. et in hunc huiusmodi nosse admittimus. Insuperimus
et mandamus sub pena nostra arbitrii. In quibus omnium fieri
et testamurum presertim fieri fecimus per infrascriptum nostrum
Cancellarium et nostri maioris sigilli impressione muris. Das
in Aquapendente in Hospitio Leonis. Die xv. Julij. M. cccc. lxxxv.
Pontifice Sixto Quarto Pontifice maximo Anno eius duode-
cimo ~

Schuster de Gylionibus Care de mercatoribus

n. o. 53.

Privilegium connotatum per Honorium Papam
q. nullus legatus de latere sine delegatus
vel subdelegatus sententias exco-
municacionis vel interditi facere contra
Communitates

Hoc est exemplum seu transcriptum cuiusdam publici privilegii
exemplati per me Maximianum olim Doctor de Casat. Civem Senen-
dise. Publicum Imperiali auctoritate notarium non uti-
tati ne abuti, ne cancellari nec in aliqua sui parte huiusmodi
Sed

sed prorsus omni vitio et suspitione careat cuius quidem pre-
iudicij tenor p[er] omnia talis est. Cum vera bulla plumbea cu
filiis viridis rubee et gialle. In qua quidem bulla ab uno
latere erant scultra duo capita cu cruce in medio cum dissi-
tis sancti Pauli sancti Petri, ab alio vero latere erat
scultra inscripta licere Honorij PP. iij.

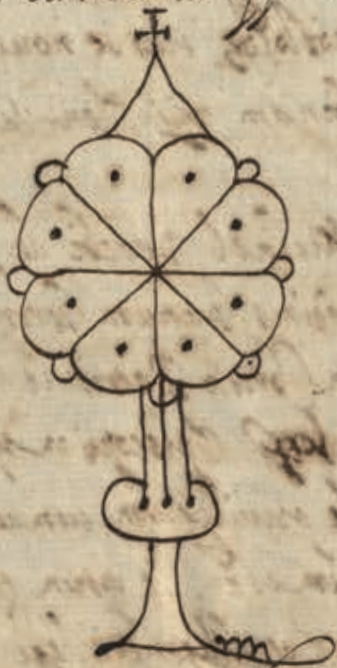
Honorius Episcopus servus servorum dei dilectis filiis Generali ca-
terisq[ue] Priorib[us] ac Fratib[us] ordinis sancti Guilli salutem et Apo-
stolicam benedictionem. Quantum cum deo possumus libe-
ter vobis quiesci solacium procuramus ut in serenitate Conscien-
tie deo laudis sacrificium offeratis. Vestris igitur supplica-
tionib[us] inclinatis ut nullus legatus nisi de latere Romani Pon-
tificis vel delegatus sedis Apostolicae aut subdelegatus ab eis in vos
vel loca vestra excommunicationis vel interdicti sententias per
liceras Apostolicae sedis, que de ordine vestro et Indulto cuiusmo-
di de verbo ad verbum plenam et expressam non faceret mentionem
auctoritate vobis presentium Indulgemus. Nulli ergo omnino
hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere
vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare
presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri
et Pauli Apostolorum eius se noverit incurrens. Datis Romae apud
sanctam sabenam xij Kleni Maij Pontificatus nostri Anno
Primo

Ego Dater Michael Decidi de sen Prior sancti Petri de scadi
maritime ordinis barum serem sancti Augustini, nec non
Reverendi in Christo Patris et d[omi]ni d[omi]ni stutenij de gratia
mag[istri] et populi Episcopi in spiritualib[us] vicarius, generalis
Quia Papale privilegium cum vera bulla Unde presens transum-
ptum sumptum est, et ipsum transumptum una cum inscriptis
notarijs bene et diligenter legi et perlegi et abscultari, et

13
vel ab addito vel diminuto nisi forte puncto vel silaba de verbo
ad verbum transumptum sumptum est. Ides hinc a usurtra-
tione transumptioni et authenticationi interfui et presens
fui me subscripsi et interimonium huius decretum et aucto-
ritatem interposui

I G

Et Ego frater Guido quondam dñi Gaspoli de Mediolano
publicus Imperiali auctoritate iudice ordinarij atqz not-
quia presens fui absolutioni supradicti exempli seu transumpti
supradicti privilegij papalis fideliter sumpti et exemplati
de dñs originali privilegio per ser Martinum olim notarij de Cant-
notarij infrascripti et diligenter absolutioni coram supradictis iudicibus
una cu ipso ser Martino not- et infrascripto ser Michaelle ser
Jimi de Massa not- et quia inveni et vidi dictum exemplum
seu transumptum cum dicto originali privilegio in omnibz con-
cordare nil addito vel diminuto nisi forte puncto vel silaba et
eidem habeatur de cetero plena fides me in testem subscripti
signumqz meum convenem apposui

Ego

Ego Michael quondam ser Sini de Monte Maritimo
 Imperiali auctoritate notus atq; iudex ordinarius quia necesse
 fui absolutioni suprascripti exempli seu transcripti supra-
 dicti privilegii papalis fideliter sumpti et exemplati de dicto
 originali privilegio per me Martinum quondam Hosti de
 Casulis Hosti. Et debite absolutione coram suprascripto
 Auditore una cum ipso ser Martino notis et suprascripto fratre
 Guido quondam vni Gaspari de Mediolano Hosti (quia
 inveni et vidi dictum exemplum seu transcriptum cum dicto
 originali privilegio in scriptis concordare nil additis vel di-
 minuto nisi forte puncto vel copula, et ut eidem habeatur
 de cetero plena fides merito etiam subscripti et meum
 signum apponi conuenit.

Et Ego Martinus olim Hosti de Casulis Cuius tenem Imperiali
 auctoritate notus atq; iudex ordinarius dictum exemplum seu
 transcriptum dicti privilegii papalis fideliter scripsi prout in
 dicto privilegio continetur et fideliter absolutione coram
 supradictis venerabilibus et honestis religiosis vni fratre Michaelo
 Hosti de Senis Priore loci et conventus sancti Petri de Monte
 Maritimo ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini nec
 non Reuerendi in Christo Patris vni vni Gregorii de

gratia Massarie et propterea Episcopi Vicarij generalis et ci-
 ditatis fratres Guidone et sor Michaela 1467 testibz supradictis
 Et quia ipsum exemplum cum dictis originali privilegio in
 omnibz concedere inveni in addito vel diminuto nisi forte
 punctis vel silaba vel eodem habeamus de cetero fides me
 subscripti meumq signum apponi convenit

Confirmatio Statutz et privilegiorz Comunitatis
 Aquependis, etiam cum auctoritate oratorandi
 gratiam a quibuscunqz locis Romane Ecclesie
 subiectis pro usu et necessitate dicti Communis
 A Paulum Papam secundu sub Inna 1464.
 Die xi Decembris

Paulus PP. ij.

Dilecti Filij salutem et apostolicam benedictionem. Super Comuni
 et hominibz terre nostre Aquependis omnes concessionez, gratias
 et

et privilegia eis a Romanis Pontificibus predecessoribus
 nostris, et ab eis potestatem habentibus concessas et concessas
 In quantum laudabilia fuerint, et in preiudicium Ecclesia-
 sticę libertatis non tendant per literas nostras in forma
 brevis confirmavimus, prout in illis literis vobis constare pote-
 rit. Cum autem, ac accepimus inter illa omnia privilegia
 et concessiones predictę nostre Terre eis concessas, et per nos
 confirmatas, hoc etiam eis olim concessum fuerit, ut pro
 necessitatibus ab omnibus alijs Terris, nobis et Romanę Ecclesię
 subiectis gratiam extrahere possint. Qua propter vobis pre-
 cipimus et mandamus, vestra, et ipsius hominibus, aut
 eor. mandatarior. gratiam predictam ad usum et necessita-
 tem eor., solatis contrariis camere Apostolicę iuris extorere,
 et extrahere permittatis. Ad obstantes brevis ac prohi-
 bitionis et alijs mandatis in contrarium faciendis quibuscu-
 que Dat. Rome apud sancti Petri sub Annulo Piscatoris die
 xx. Decembris M. cccc. lxxij. Pontificatus nostri An-
 no primo.

L. Datus

Ad Cetero

Dilectis Filijs Universis et singulis nostris
 et sanctę Romanę Ecclesię officialibus
 presbiteris et futuris

no. 55.

Concessio Communitati Aquependensis eligenda

seu presentandi Rectorem Hospitalis sancti
Lalarii per Bertrandum Cardinalem Aposto-
licae sedis legatum

Bertrandus miseratione divina Titulus sancti Marti Pres-
biter Cardinalis Apostolicae sedis legatus Dilectis in Christo
Commissariis Honorabilem Curiam Aquaspendentis Urbisvetanensis Diocesis
Salutem in Domino. Petitiones illas ad exauditionis gra-
tiam admittimus non indigne quae a rationis tramite ad-
huc discordant. Sane petitis uestris nobis exhibita contineba-
tur quod presentandi seu electi Rectoris Hospitalis sancti
Lalarii dilecti uestre Curiae Aquaspendentis ad nos tanquam ad
doctores et constructores ipsius concessit retroactis tem-
poribus pertinere sed a quibusdam temporibus citra eius pre-
sentandi, et eligendi Rectorem ad Hospitalis memoratum
fuerat per nos nullis indebitis occupatum. Suppliciter
petitis humiliter ut uestris superioribus providere de oppositionis
remedio misericorditer dignaremur. Nos igitur predictis
uestris supplicationibus inclinati auctoritate qua fungimur
presertim tenore statuimus ac etiam ordinamus ut de cae-
tero electis seu presentatis Rectoris ad Hospitalis predictum
cum ipse pro tempore vacare contigerit, qui Rector iuxta
tenorem et formam consuetudinis Hospitalis ipsius regat
et gubernet ad nos et ipsius Rectoris confirmatio seu approbatio
ad Urbisvetanensem Episcopum qui est pro tempore debeat perpetuis
futuris temporibus pertinere. Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam nostre ordinationis infringere vel ei ausu tome-
rariis contraire; Siquis autem hoc attemptare presumpserit indi-
gnationem

grationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum
 eius se noverit in unum datis apud Montemflascum Balneo-
 regem die iij nona Septembris Pontificatus Domini Clementis
 PP VI Anno Septimo

8 pe. 20

n. 56.

Jides omni vicola de Medicis Commissarij Apo-
 stolicis in patrimonio et diocesis Urbis Veteris
 ruy decimis et medij fructus Celeriaz et
 Hospitale sancti Laſari de Aquapendente no
 debet solvere decimas

Per la presente si fa fede qualemte mi Niccolò de Medicis Co-
 mmissario Apostolico in patrimonio et diocesis Urbis Veteris
 decime et medij fructi secondo l'impositione fatta de la san-
 tita di Papa Julio iij nel presente Anno 1552. Et sendo in
 Aquapendente et l'oratione di dette decime, et volendo tra-
 altri exigere dal Hospitale di san Laſaro di detto luogo, pro-
 uolsi che esercita l'officio della hospitalita a tutte quelle
 persone di san Laſaro che in capitano secondo vuole il breue
 de la santita di detto sig. et visto ancora che detto Hospitale
 non ha d'ontrata l'anno sinon in quatro o cinq case di Cur-
 ratis tra granti et altre biade et visto ancora che detto Hospitale
 per esser pauero non ha mai el passato pagato cosa alcuna
 manco sua sig. ha voluto grauardo a pagamento nissuno, ma
 manconeto com e stato et adietro Et a fede de la Verita lo

Quangelilla Franci de Viterbo not.º di detto sig. Commissario
di fatto questa de man mano & emissione di s. P. et s. et
scritta di man propria di detto sig. Commissario deli 28.
di Novembre 1552

Idem sticolas de Medicis Commissarius ut
supra manu propria

Quangelilla

Confirmatio privilegij electionis seu presenta-
tionis tanq. donatorum et constructorum sancti
Lodovici & sticolauum Papam sub Anno
1450

Nicolaus Episcopus Servus servorum Dei. Alechis Illis Commu-
ni et Universitati Romanorum Terre Aquependentis
Urbenetan. Dioc. Salutem et apostolicam benedictionem
Cum a vobis petitis quod iustum est et honestum tam
iuxta equitatis quam ordo exigit rationis ut id per illius
consuetudinem officij vni ad debitum perducatur effectum Exhi-
bita siquidem vobis pro parte vestra petitis continebat, quod
Ius presentandi sive eligendi Rectorem Hospitalis sancti
Lodovici Terre are Aquependentis Urbenetan. dioc. ad vos
tanq. ad donatores et constructores eiusdem Hospitalis
conveniat

conuenerat retroactis temporibus pertinere, quodq; bone memo-
 ria Bernardus de sancti Marti presbiter Cardinalis in
 patribus illis Apostolice sedis legatis, cuiusmodi legationis auctori-
 tate statuit, et ordinauit, ut de cetero electis seu presenta-
 tis Rectoris ad dictum hospitale cum ipsum pro tempore
 uacare contingeret, qui Rector iuxta tenorem et tenorem
 Conailij Viennensis hospitale ipsum regeret et gubernaret ad
 us et usus Rectoris confirmatis seu approbatis ad ipsum
 Venerabili pro tempore perpetuis futuris temporibus pertine-
 ret, que quidem statuta et ordinationem predicta sicut
 iuste et prouide facta sunt auctoritate Apostolica confir-
 mamus et prece hijs scriptis patecatis comunimus. Nulli
 ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confir-
 mationis et comunitionis infringere, uel ei ausu temerario
 contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit
 indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli
 Apostolorum eius se nouerit incursur. Dat. Roma apud sanctu
 Petrum Anno Incarnationis domine Millesimo quadringent.
 quinquagesimo, quinisdecimo K. Aprilis Pontificatus nostre In-
 no quarto

≡
 N. scutclibon
 Bonannus

 de Monte

Confirmatis Presbitero Viviano Salvatoris, Cle-
 rici de Aquapendente clerici virtute suspen-
 sionatus per Communitatem Aquapendens
 in Rehorum dicti hospitalis per R. lum S.
 Bartholomeum Venturcellum Vicarium genera-
 lem Prensensm. In Episcopo Urbis Vicens

Bartholomeus Vitell Venturcellus de Monte Flavone D. S. M. Dni Episcopi
 Urbis Vicensis in spiritualibus et temporalibus Vicarius generalis. Vi-
 lecto nobis in Epistola Viviano Salvatoris clerici Aquapendens
 salutem in Dno sempiternam. Cum in presentibus digno-
 scatur vacare beneficium curiale Ecclesie sancti Laconi
 extra et prope portam dictae Civitatis Aquapendens diocesis Urbis Vicensis
 cuius beneficii sui patronatus constat pertinere ad dictam
 Civitatis Communitatem. Et cum per dictam Communitatem
 vigore dicti patronatus fuerit post obitum presbi-
 teri Baptiste de eadem ult. eiusdem Rehorum clerici in
 Rehorum prefati beneficii et hospitalis sic per sane
 eiusdem communitatis nobis constare fecit. Idem vite
 ac morum honestas et alia virtuti laudabilia gna, quibus
 apud nos fide dignis probatis testimonis. Urgent et com-
 pellunt nos ut tibi reddamus ad gratiam liberalem. Volens
 igitur providere, ne dictum hospitale, cuius collatio ad
 nos spectat et pertinet, paratur aliquando in divinis, ne in
 temporalibus deminuetur. Idcirco predictis invitae antedictam
 Ecclesiam et hospitale vacans ut supra cum plenitudine iuris
 Canonici ac cum omnibus et singulis iuribus et prerogativis suis
 auctoritate

auctoritate nostra ordinaria tibi presentium tenore conferimus
 et assignamus ac te Rectorem ut supra electum confir-
 mamus, ac propterea coram nobis personaliter constitutum
 et genua flexum per anuli in digito tuo in missionem birci
 in capite positionem et scutum pacis in eisdem Ecclesia ac
 Hospitalis corporalem et adualem possessionem, cum omnibus
 eorum iuribus et pertinentiis inducimus ac de illis inuelimus, re-
 cepto per nos iuramento in manibus nostris per te prebitis, qui
 et nobis ac successoribus nostris ac Sancte Romane Ecclesie
 eius et obediens; ac nobis mandatis nostris et nostrorum
 quorum successoribus, ac dilecte Ecclesie et Hospitalis iure
 eiusdem Statuta et ordinationes legitimas seruet et obser-
 uare faciet in diuinis nec non iura et libertates ipsorum defendere
 et pro posse mantentionis; nihilque ad dictam Ecclesiam specta-
 re seu pertinere alienabis seu distingas: quinimo alienata
 seu distracta ad iura et proprietatem eiusdem reducere conueni-
 mus. Insuper ac mandamus omnibus et singulis dilecte Curie Aquipendy
 presbiteris quatenus se ipsi seu legitimum procuratorem suum
 in actuali eisdem Ecclesia et Hospitalis iure, g. iurium et pertinentiarum
 possent auctoritate nostra inuicem immittat et imponant immittat
 et impositionem auctoritate predicta defendat a modo exinde quibus-
 libet illiis de tempore, nec non de ipsius Ecclesie fructibus redditibus
 et proventus tibi vel tuo procuratori faciat integraliter respon-
 deri contradicere conuenit. ceterum compensando In quibus
 fidem prester licet per nos et nos Curie nos. in pra-
 scriptam fieri et subscribi facimus ac sigillis prefati d. n. nostri
 D. m. Episcopi Urbani quos in hunc usum appensione muniri
 Datis in Camera solite residentie dilecti d. n. Urbani sita in Prae

Palatio Vrbeno iuxta via notissima latera coram et presen-
tibz Aurelio Camilli de Monte seu Cast. S. Pieni et Constantino
Morelli de Vrbevetor: Vestibz a predicta uocatis et rogatis

Ludouicus Weberus u. episcopi Vrbeuetorij
nobz mandata fecit

Camilli

Commissis Resaurarium Sanctissimi Vni-
uersitatis Sape Commissaris hospitalis nexmo-
lestare hospitalis sancti Marci Terre Aquae-
pendentis causa decimarum et mediorum fructuum
nobz anno 1552. in forma Copie

Copia literarum a Sergio

M. de Commissaris delle decime e medii fructi del
Datumanis
Intusuro

M. de Commissaris
Seruati Hospitalitatis Hospitalis de sancto Marco d' Aquapendente
come in iuris una uisita fode et impiegan in essa hospitali-
ta tutti i contrati tue, nel le molestari per conto dell' execu-
zione delle decime e medii fructi corochi de con i giurati, e di
mole di M. sig. Stati sano di Roma itoi uultimo de 1552
uembre del Lij

Muro uro p.º dalpin Ves
r.º 60

Confirmatis in forma Copie per Cardinalem Ca-
merarium Commissario Decimarum in Patrimo-
nis ne molestare debeat Hospitali s.ºi Mar-
ocasionem Decimarum

Copia Literarum a Bergamo

Al N.º Commissario delle Decime del Patrimonio
nostro Cas.^{mo}

Inquis vero

N.º Commissario, Verole oltre all'altre qualificationi habbiamo
veduto una fede del Commissario passato per la quale Testifica
non sauer volere gravare l'Hospitali di san Gallaro d'acqua-
pendelle a pagar Decime per haverlo provato servare hospitalita
et haver tanto poca entrata, et non basta per poter che del con-
tinuo in Anno non sauer mai pagato per il passato, Per
che se si commetiamo che ne avra un'giudicare molestia al-
cuna per questa causa, perche se si farebbe torto, et sa-
rebbe un dar occasione ad impedire quelle opere di misericor-
dia che si fanno sielo non mancate di voi et seguire l'
Stato sano di Roma alli iij d' dicembre M.º D. lxxj.

Vro Cardinale Camerario

Concessis Comunitati Aquapendensis per M.
et Reuer.ºm Dnum Guidonem Arcanum For-
viam Cardinalem de sancta Flora Camerarium
s.ºe Romane Celenie et Gubernatorem perse-
puum